AXA & EURASIA GROUP

Gelecek Riskleri Raporu

Ekim 2019

eurasia group

İçindekiler

Önsöz-AXA CEO'su Thomas Buberl	**3**
Önsöz - Eurasia Group Yönetim Kurulu Başkanı & Kurucusu Ian Bremmer	**4**
Biz kimiz: AXA	**5**
Biz kimiz: Eurasia Group	**6**
Yönetici özeti	**7**
Giriş	**10**
Gelecek risklerinin algılanmasına ilişkin öngörüler	**11**
Çevresel riskler: azaltma ve uyum planlaması	**18**
Teknolojik riskler: siber ve ötesi	**27**
Siyasi riskler: “jeopolitik resesyonun” sonuçları	**35**
Eurasia Group'un bölgesel siyasi risklere bakışı	**41**
Gözümüzden kaçanlar: sağlık riskleri	**52**
Teşekkür: AXA	**57**
Teşekkür: Eurasia Group	**58**
Ek	**59**

Önsöz - AXA CEO'su Thomas Buberl

Risklerin önceden tahmin edilmesi ve anlaşılması sigorta sektörünün varoluş nedeni. Toplumlarda köklü ve son derece hızlı değişiklikler yaşandığı düşünüldüğünde, görevimiz hiç bu kadar önemli hale gelmemişti. Bu karmaşık eğilimler, bizi olayların önceden tahmin edilmesinin giderek daha zor hale geldiği belirsizliklerle dolu bir dünyayı irdelemeye sevk ediyor.

Uzmanların gelecek risklerine yönelik algılarının analiz edilmesi, bu belirsiz ufuk ile ilgili genel bir bakış açısı sağlıyor. Bildiğimiz gibi, çoğunlukla bu tür duygular ve kaygılar aldığımız kararların yanı sıra orta vadede çıkarılabilecek ve çıkarılması gereken kanunları ve düzenlemeler açısından da belirleyicidir. Eurasia Group ile yaptığımız iş birliği sonucu raporda sağlanan vizyonun zenginleştirmekten bilhassa gurur duyuyoruz.

Bu rapordan ne öğreniyoruz? Son yıllarda olduğu gibi, iklim değişikliği, yeni teknolojilerle bağlantılı riskler ve jeopolitik istikrarsızlıktaki artış gelecekte en ivedi müdahale edilmesi gereken zorluklar olarak öne çıkıyor. Ayrıca, raporumuzda tüm bu risklerin birbiriyle bağlantılı olduğu ve bu risklere karşı korumanın küresel, disiplinler arası ve çok paydaşlı bir yaklaşımla ele alınmasının gerekli olduğu vurgulanıyor.

Daha geniş manada, çevreye zarar veren ve sürdürülebilirlikten yoksun büyümeden özel hayatlarımızı tehdit eden yeni teknolojiler ve kapsayıcı bir gelecek şekillendirme kabiliyetimizi zora sokan popülist politikaların yükselişine kadar insanların gerçekleştirdiği eylemlerin sonuçlarına ilişkin endişeler giderek artıyor.¬ Kısacası, geçmişte daha iyi bir yaşam sürmemize imkan sağlayan olanakların bir kısmı gelecek açısından sorunlara dönüşüyor.

Bu durum nedeniyle, risklere yaklaşım şeklimizde köklü bir değişiklik gerekiyor. Hiç şüphe yok ki, yeni uzmanlık alanlarının geliştirilmesi elzem. Ancak her şeyden önce kamu kurumları, şirketler ve vatandaşların birlikte eyleme geçmesi gerekiyor.

Önsöz - *Eurasia Group Yönetim Kurulu Başkanı & Kurucusu*
Ian Bremmer

İlk AXA-Eurasia Group Gelecek Riskleri Raporumuzu daha kritik bir zamanda yayınlayamazdık. İlerleyen sayfalarda açıklığa kavuşturulacağı üzere, günümüzde küresel ekonominin karşı karşıya olduğu en büyük risklerin (iklimden teknoloji ve jeopolitiğe kadar) birbirine derinden bağlı olduğu görülüyor. Bunların hepsi acil müdahale edilmesi gereken sorunlar ve hepsi etkisini aynı anda gösteriyor.¬ Akıllı hareket eden liderlerin, bunları bir dizi bağımsız risk olarak değil, birlikte değerlendirmesi gerekiyor.

Tüm bu sorunlar kapsamlı bir yaklaşım çerçevesinde ele alındığında, neredeyse her durumda karmaşık bir dizi taviz verilmesi gerekiyor. Birlikte değerlendirildiklerinde, bu sorunlar hayatımda gördüğüm en zorlu küresel ticari risk ortamını oluşturuyor. Ana hedeflerine ulaşmak için hala kısa vadeli baskılarla karşı karşıya kalsalar da, dünyanın dört bir yanındaki CEO'ların artık çevre, teknoloji, etik ve sosyal sorumlulukla ilgili genişleyen bir dizi unsur ve yükümlülüğe yanıt vermeleri de gerekiyor. Ve tüm bunlar, teknolojinin her şeyi daha hızlı hale getirdiği ve giderek daha değişken bir hal alan jeopolitik ortamın harekete geçmeyi şirketler ve hükümetler açısından hem daha zor hem de daha etkisiz kıldığı küresel bir ortamda meydana geliyor.

Tek başına analiz iş liderlerini gelecek risklerini yönetmeye hazırlayamaz. Bu riskleri anlayarak yola çıkmalıyız ancak hızlıca eylem ve uygulamaya geçmeliyiz. İşte bu nedenle AXA ve Eurasia Group güçlerini birleştirerek hazırladığı bu rapor, eşsiz bir özelliğe sahip. Eurasia Group AXA'nın iş riskinin yönetimi konusundaki derin öngörülerine ve bu hususta şirketlerle çalışma deneyimine benzersiz bir analiz ve anlayış getirdi. Birlikte çalışarak, yalnızca risk konusunda ikna edici bir düşünce eseri oluşturmakla kalmadık, aynı zamanda bu riski yönetme konusunda insanları düşünme ve harekete geçmeye sevk edecek bir çerçeve geliştirdik.

Biz kimiz: AXA

Riskler, AXA Grubu'nun insanların daha iyi bir yaşam sürmelerine katkı sağlama misyonunun merkezinde yer almaktadır. Önde gelen uluslararası sigorta şirketlerinden biri olarak 60'ı aşkın ülkede faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Çalışanlarımız konut & kaza sigortası, hayat sigortası & tasarruflar ve varlık yönetimi olmak üzere uzmanlıklarını üç ana iş kolunda 105 milyon müşterimizin ihtiyaçlarına göre uyarlanmış bir dizi ürün ve hizmete yoğunlaştırmış bulunuyor.

40 yıldan uzun bir süredir, AXA Grubu risk yönetimi konusunda dünya standartlarında bir uzmanlık geliştirmektedir. Riskleri belirlemek, ölçmek ve titizlikle yönetmek için kullandığımız araçlar, müşterilerimizi daha iyi koruyup yeni riskleri önceden tahmin etmek amacıyla tasarlanırken, aynı zamanda kalkınma açısından güçlü araçlar haline gelmiştir. Küresel risk yöneticileri ağımız, AXA müşterilerine sınıfının en iyi risk yönetimini sağlamak üzere sigortacılar, hasar sorumluları, avukatlar, risk mühendisleri ve önleme uzmanlarıyla yakın bir çalışma yürütmektedir.

Proaktif risk yönetimi takip ettiğimiz temel ilkelerden biridir. 2005'ten beri, yeni gelişen risklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve yönetilmesi için özel bir ekip çalışmaktadır. Yeni Gelişen Riskler ekibinin amacı tüm yeni, sürekli değişen ve yıkıcı olması beklenen risklerin AXA Grubu'nun gözünden kaçmamasını sağlamaktır. Ekibin çalışmalarının önemli bir bölümünü de gelecekte bizi bekleyen sorunlarla ilgili farkındalığın artırılması ve bu sorunların doğru bir şekilde anlaşılmasının sağlanması oluşturuyor. Bu güçlü risk bilgi birikimi ve uzmanlığı, yarının risklerinin stratejik yönetimi için bir ön koşul teşkil ediyor.

Biz kimiz: Eurasia Group

I1998 yılında, Ian Bremmer kendini yalnızca yatırımcılara ve iş dünyasındaki karar vericilere politikanın dünyadaki riskler ve fırsatlar üzerindeki etkisini anlamalarında yardımcı olmaya adamış ilk firma olan Eurasia Group'u kurdu. Ian'ın siyaset bilimini yatırım topluluğu ve kurumsal karar vericilerin hizmetine sunma fikri bir sektörün ortaya çıkmasını sağladı ve Eurasia Group'u siyasi risk analizi ve danışmanlığında dünya lideri olarak konumlandırdı. Eurasia Group'un uzmanlığı dünyanın her bölgesindeki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, geniş bir ekonomik sektör yelpazesi, geleceğin iş ve yatırım oyun alanlarına kadar uzanıyor.

Eurasia Group'un müşterilerine sunduğu hizmetler arasında sınıfının en iyisi olan siyasi risk danışmanlığını siyasetin yönlendirdiği bir küresel ekonomide başarı için gereken araçlarla birleştiren, benzersiz ve entegre ürünler ve hizmetler sunan kapsamlı bir jeopolitik çözüm paketi bulunuyor. Eurasia Group'un yatırım, danışmanlık ve daha geniş manada profesyonel hizmetler alanındaki lider firmalarla kurduğu dinamik ortaklıklar, siyasetin ön plana çıktığı kabiliyetlerimiz açısından tamamlayıcı rol oynuyor ve müşteri çözümleri paketimizi genişletiyor. 2017 yılında, Eurasia Group yeni bir medya şirketi olan GZERO Media'yı tek bir hedefle kurdu: geniş kapsamlı ve küresel bir kitleye, günümüzün giderek değişken hale gelen dünyasını anlama konusunda yardımcı olmak.

Eurasia Group'un yaptığı çalışmalar, derin ülke ve sektör uzmanlığına sahip önde gelen siyasi risk analistleri ve yönetim danışmanlarının oluşturduğu bir araştırma platformu aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. İlgili alanlarda dünyanın önde gelen uzmanları arasında sayılan Eurasia Group analistleri gelecekte değer yaratma konusunda bugünün değişken siyasi ikliminde yollarını kaybetmemelerine yardımcı olarak dünyanın en iyi yatırımcıları, yöneticileri ve stratejistlerine özel destek sağlamaktadır.

Yönetici özeti

Geleceğe hazırlanmak yeni gelişen risklerin derinlemesine değerlendirilmesini gerektirir. Teknolojik devrim, iklim değişikliği ve uluslararası istikrarsızlıktaki artış politika yapıcılar, işletmeler ve bireylerin gelecekteki değişiklikleri, sorunları ve fırsatları öngörmelerini zorlaştırıyor. Algı dünyaya yönelik ortak vizyonumuzu şekillendirip karar verme süreçlerini etkiliyor.

Bu nedenle, AXA bu yıl üst üste altıncı kez olmak üzere risk alanındaki uzmanlıkları sebebiyle seçilen 58 ülkeden 1.700'ü aşkın uzmanın katılımıyla yapılandırılmış bir anket gerçekleştirerek uzmanların gelecek risklerine yönelik algılarını yansıtmaya çalıştı. Bu yıl, küresel jeopolitik eğilimleri ve küresel risk ortamının analizine ilişkin değişimleri kapsamak üzere AXA, danışmanlık firması Eurasia Group ile iş birliği yaptı. AXA'nın kendi bünyesindeki risk yönetimi becerileri ve Eurasia Group'un jeopolitik temalar üzerindeki benzersiz bakış açısının yanı sıra bu risk uzmanları panelinden gelen öngörüler ufuktaki risklerin irdelenmesi bakımından eşsiz bir bakış açısı sunuyor.

En önemli riskler

2019 anketinde yer alan uzmanlar aşağıdaki en önemli on yeni gelişen riski belirledi:

1. İklim Değişikliği
2. Siber Güvenlik Riskleri
3. Jeopolitik istikrarsızlık
4. Toplumsal Hoşnutsuzluk ve Yerel Çatışmalar
5. Doğal Kaynak Yönetimi
6. Yapay Zeka ve Büyük Veri
7. Kirlilik
8. Salgınlar ve Bulaşıcı Hastalıklar
9. Güvenliğe Yönelik Yeni Tehditler
10. Makroekonomik Riskler

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

Çevresel riskler: azaltma ve uyum planlaması

Çevresel risklerin çoğu insan faaliyetlerinden kaynaklanır veya bu faaliyetler neticesinde daha da kötüleşir. İklim değişikliği anketteki en önemli risk olarak ortaya çıkmıştır ve çevresel risklerin toplum üzerinde kapsamlı sonuçlarının olabileceğine yönelik giderek artan endişe ve bu husustaki farkındalığı yansıtmaktadır.¬ Uzmanlarımız iklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve çevresel bozulmanın birbirlerine bağlı faktörler olduğunu ve birbirlerini şiddetlendirdiğini vurgulamıştır. Demografik eğilimler doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı daha da artıracak ve çevresel bozulmaya katkıda bulunacaktır.

Örneğin, ABD'deki kontrol altına alınamayan yangın tehdidi iklim değişikliği, insan faaliyetleri ve ilgili dalgalanma etkilerinin eşi benzeri olmayan bir biçimde bir araya gelmesi nedeniyle daha da şiddetli bir hal almaktadır. Bu karmaşık ve birbirlerine bağlı risk faktörleri ağı çevreyi giderek daha savunmasız bırakmaktadır ve ticari kayıplardan konut hasarları ve orman biyoçeşitliliğinde azalmaya kadar birçok sonuç ortaya çıkmaktadır.

İklim değişikliği ve çevresel bozulmanın önemli etkilerinden biri tedarik zincirleri ile ilgilidir. Hammadde ve doğal kaynak yetersizlikleri çeşitli ekonomik ve ticari aksamalara sebep olarak maliyetleri artırabilmekte ve üretim kapasitesini azaltabilmektedir.

Jeopolitik gelişmeler ve ülkelere özgü siyasi kısıtlamalar iklim değişikliğine ve diğer çevresel risklere karşı yeterince büyük ve eşgüdümlü bir küresel müdahaleyi önlemektedir. Çok taraflı eylemlerin zayıf kalması muhtemeldir ve bu durumda, ileride izlenecek yol haritası dünyadaki farklı paydaşların öncülüğünde gerçekleşen girişimlerin meydana getirdiği karman çorman bir yapıya dönüşmekten öteye gidemeyecektir. İklim değişikliğine optimal bir müdahalede bulunulması için birbirini tamamlayıcı tion actions that must be complementary.

Teknolojik riskler: Siberin ötesinde

Büyük ölçekli bir siber saldırının başarıyla tamamlanması durumunda meydana gelmesi muhtemel ekonomik etki göz önüne alındığında, siber riskler uzun zamandır risk uzmanları için en önemli endişe kaynaklarından biri olagelmiştir. Günümüzde teknolojik riskler hızla değişmekte, daha karmaşık hale gelmekte ve jeopolitik ve toplumsal risklerle giderek daha fazla bağlantılı hale gelmektedir.

Veri düzenlemenin geleceği, yapay zekanın çıkardığı sorunlar ve kuantum teknolojisinin geleceği ile ilgili vaka çalışmalarında yeni gelişen teknolojik risklerin belirlenmesinde jeopolitik bağlamın önemi vurgulanmaktadır. - Gelişen teknolojiler üzerindeki jeopolitik rekabet tedarik zincirlerinin daha parçalı hale gelmesine yol açarak işletmeler için maliyetleri artırmaktadır. Aslında, ülkeler en nihayetinde tamamen ayrı teknoloji ekosistemleri geliştirerek işletmeler açısından uyum maliyetlerini yükseltebilecektir. Bu gelişmeler kuantum bilişimin gelişiminin tamamlanması sonucu ortaya çıkacak yeni tehditlerin yanı sıra yeni riskler ve zafiyetler meydana getirecektir.

AB birçok ülkede ve ABD eyaletlerinde veri gizliliği yasalarını etkileyen Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün (GDPR) uygulanması suretiyle küresel düzeydeki güvenlik ve etik tartışmasına öncülük etmektedir. Ayrıca, yapay zekanın geliştirilmesi ve kullanılması hususunda etik ilkelerin getirilmesine ilişkin tartışmalar giderek alevlenmektedir. ¬Bununla birlikte, veri lokalizasyonu konusundaki fikir ayrılıkları ve aşırıya kaçan düzenlemeler, veri aktarımını önemli ölçüde azaltarak işletmeleri olumsuz yönde etkileyebilecek ve makine öğreniminde ve diğer yoğun veri kullanan uygulamalarda yeniliklerin önünü kesebilecektir.

Siyasi riskler: “jeopolitik resesyonun” sonuçları

Jeopolitik istikrarsızlık konusundaki endişeler bu yılki yeni gelişen risk sıralamasında yükselişe geçti. Uzmanlar bu raporda “jeopolitik resesyon” olarak nitelendirilen çok taraflılıktaki düşüşün sosyoekonomik sonuçlarından ve popülizmin yükselişinden endişe duymaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak hükümetlerin yeni gelişen riskleri izleme, azaltma ve patlak verdiklerinde krizleri yönetme yetenekleri zayıflamaktadır. Dünyanın büyük bölümündeki hükümetler popülizmdeki yükseliş, sosyoekonomik eşitsizlikler ve sosyal güvenlik ağlarının yetersizliğinden duyulan memnuniyetsizlik ve demokratik temsilin artırılmasına ilişkin talepler de dahil olmak üzere çeşitli faktörlerin yol açtığı toplumsal hoşnutsuzluk ve siyasi çalkantılarla da karşı karşıya kalmaktadır.

Eurasia Group'un bölgesel siyasi risklere bakışı

Dünyadaki hiçbir yer bu yeni gelişen risklerden etkilenmekten kurtulamayacaktır. Eurasia Group analistleri, riskin bölgesel boyutunu daha iyi anlamak üzere, dünyanın başlıca üç ekonomik bölgesine ilişkin bir dizi ulusal siyasi ve jeopolitik soruna odaklanmaktadır: Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika.

- Avrupa, iç ekonomik ve siyasi güçlerden kaynaklı önemli zorluklarla karşı karşıyadır ve ABD ile Çin'in liderlik ettiği bloklara bölünme riskinin giderek arttığı bir dünyada konumunu ve hakimiyetini sağlamlaştırmada zorlanmaktadır.
- Asya'nın karşılaştığı başlıca sorun ABD ve Avrupa da dahil olmak üzere diğer küresel güçlerle savaş sonrası kurulan tarihi ilişkilerin Çin'in ekonomik, ticari ve diplomatik yükselişiyle dengelenmesidir.
- Kuzey Amerika'nın risk ortamını büyük ölçüde iki kapsamlı eğilim şekillendirecektir: ABD'nin dünyada hızla değişen rolü ve ABD'de kriz yönetimi ve politika geliştirme kalitesini düşürme riski taşıyan ABD siyasetine ilişkin değişimler.

Risklerin bağlantısallığı

Bu raporun ana temalarından biri, ankete katılan uzmanlar tarafından belirlenen yeni gelişen risklerin büyük bir bölümü arasında giderek artan bağlantısallıktır. Riskler arasındaki karmaşık bağlantılar ile ilgili olarak risk tanımlamasına dair daha yatay bir yaklaşım izlenmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım sonucunda tutarlı ve entegre bir risk yönetiminin ortaya çıkması gerekmektedir. Riskler her zaman geniş bir bağlamda analiz edilmeli, uzmanlık gerektiren bilgiler disiplinler arası ve çok paydaşlı bir yaklaşımdan elde edilmelidir.

Anket çerçevesinde tespit edilen riskler birbirlerinden ayrı olarak göz önüne alınamaz: bu risklerin birçoğu diğerlerini etkilemekte ve hatta önceden tahmin edilemeyen yeni riskleri tetikleyebilmektedir. Örneğin, iklim değişikliği jeopolitik istikrarsızlığa yol açabilecek toplumsal hoşnutsuzluğu ve yerel çatışmaları destekleyebilmektedir. Risklerin yeterince anlaşılması ve tanımlanması daha geniş bir analiz kapsamı benimsemek ve küresel değişimlerin dolaylı etkilerini incelemek anlamına gelmektedir.

Bu karmaşık bağlantı kümesinin yansıtılması amacıyla, AXA-Eurasia Group Gelecek Riskleri Raporu'nda çok yönlü bir risk analizi gerçekleştirilmektedir. Ankete katılan uzmanlar tarafından belirlenen, en acil çözüm bekleyen sorunlar ilk önce üç kümeye ayrılmaktadır: çevresel, teknolojik ve siyasi. Ardından, riskler birbirinden ayrı riskler şeklinde değerlendirilmek yerine birbirleriyle bağlantılı olarak değerlendirilmektedir.

Ankete katılan uzmanların yüzde 83'üne göre, kamu kuruluşları yeni gelişen risklere karşı koymaya yeterince hazırlıklı değildir. Dayanıklılığın artırılması hem kamu hem de özel tüm kuruluşlar için büyük bir öneme sahiptir ve risk azaltma görevi yalnızca hükümetlere bırakılmamalıdır. En nihayetinde, özel kuruluşlar ve sivil toplum politika yapıcılarla iş birliği içerisinde çalışarak bu zorluğun üstesinden gelmeli ve yarının risklerine hazırlıklı hale gelme konusunda rol oynamalıdır.

Radarımızdaki riskler: sağlık riskleri

Anketimizde üst sıralarda yer almamalarına rağmen, bazı tıbbi riskler ve sağlık riskleri çevresel, teknolojik ve siyasi gelişmelerle doğrudan bağlantılıdır. Zararlı maddelere maruz kalınması çevresel bozulma ve çevre kirliliği ile aynı anda gerçekleşmektedir. En önemli on risk arasında yer alan tek tıbbi risk konumundaki salgın riski giderek parçalı hale gelen bir siyasi ortam ve ekonomik kısıtlamalar yüzünden daha da şiddetlenmektedir. Teknoloji ekosistemleri arasındaki rekabetin artması tıbbi ilerlemeleri daha fazla sekteye uğratabilmektedir.

Giriş

Birçoğu daha önce görülmemiş bir hızda şiddetlenen ufuktaki risklerin sayıları ve karmaşıklığı belirsizliğe sebep olmakta ve hükümetlerin ve işletmelerin bu belirsizlik ortamında yollarını kaybetmemesi zorlaşmaktadır.

Geleneksel iş modelleri, piyasa kaynaklı ekonomik gelişmeler, klasik yönetişim biçimleri, diplomasi temelli uluslararası ilişkiler ve geleneksel teknolojiler beklenmedik şekillerde değişmekte ve iyi bilinen risklerin doğasını dönüştürüp yeni zorluklara yol açmaktadır.

Büyük veri ve aşırı dijital yüklenmenin hakim olduğu bu çağda, sürekli bilgi akışı ve sosyal medyanın kilit bir rol oynaması insanların maruz kaldığı bilgi çeşitliliğini kaçınılmaz şekilde sınırlayan ve yanıltıcı veya yanlış içeriğin hızlı bir şekilde yayılmasına neden olan çevrimiçi “yankı odaları” ve “yalan haber” filtrelerini güçlendirmektedir. Deneyimlerimiz insanların uzun süre hakim olan bir kültürel hayal gücüyle şekillenen karmaşalar ve uç senaryoları abartma ve eş zamanlı olarak altta yatan pasif riskleri küçümseme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bunların hepsi aynı anda gereğinden fazla bilgi ve yetersiz bilgi paradoksuna yol açmaktadır.

Bu bağlamda, önümüzdeki on yılda toplum için en önemli riskleri nasıl belirleyebiliriz? Büyük çaplı tehdit teşkil edecek yeni gelişen riskleri, kavram yanılgıları veya dezenformasyondan kaynaklanan risklerden nasıl ayırabiliriz? Geçmiş olaylardan kaynaklanan kişisel önyargılardan sıyrılarak ve gelecekte bizi bekleyen sorunlara yönelik algımızı değiştirerek keşfedilmemiş sularda rotamızı nasıl bulabiliriz?

Analizimiz risk uzmanlarının gelecek beş ila on yıl içinde önemli bir etkisi olabilecek yeni gelişen riskleri nasıl algıladıklarını gösteren AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi sonuçlarına dayanmaktadır. AXA'nın kendi bünyesindeki yeni gelişen risk yönetimi becerileri ve Eurasia Group'un jeopolitik temalar üzerindeki benzersiz bakış açısının yanı sıra bu risk uzmanları panelinden gelen öngörüler, ufuktaki yeni gelişen risklerin incelenmesi bakımından eşsiz bir bakış açısı sunmaktadır.

Yeni Gelişen Riskler Anketi sonuçlarından çıkarılacak dersler raporun ilk bölümünde sunulmuştur. İlerleyen bölümlerde ise çevresel, teknolojik ve politik risklere yönelik bir kesişim analizinin ortaya çıkardığı risk bağlantısallığının yanı sıra şu anda gözden kaçan sağlık risklerine yönelik derinlemesine bir analize yer verilmiştir. Bölgesel düzeyde devam eden dönüşümlere bakıldığında, Eurasia Group Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'daki bölgesel risk ortamlarının gelişimini tahmin etme deneyiminden istifade etmektedir. AXA-Eurasia Group Gelecek Riskleri Raporu'nda genel olarak ufukta görünen yeni gelişen risklerin önceden tahmin edilmesi, bunlara hazırlıklı hale gelinmesi ve söz konusu risklerin azaltılması için gelecekteki risk ortamına yönelik öngörüler sağlanması amaçlanmaktadır.

Gelecek risklerinin algılanmasına ilişkin öngörüler

Yeni Gelişen Riskler Anketi Nedir?

Anketin amacı yeni gelişen risklere ilişkin uzman algısının dikkatlice ölçülmesi ve analiz edilmesi suretiyle gelecekteki küresel risk ortamının daha iyi anlaşılabilmesidir.

Yeni gelişen riskler önümüzdeki beş ila on yıl içinde genel olarak toplum üzerinde kayda değer bir etkisi olabilecek yeni veya gelişen riskler şeklinde tanımlanmaktadır. Belirsiz doğaları nedeniyle, bu risklerin özellikleri ve muhtemel etkilerini belirlemek zordur. Diğer birçok risk türünün aksine, geçmiş deneyimler bu risklerin gelecekteki muhtemel etkileri açısından güvenilir bir rehber değildir. Geçmiş verilerin olmaması, yeni gelişen risklerin ilerlediği yönün doğru bir şekilde tahmin edilmesini zorlaştırmaktadır.

Ancak yeni gelişen riskler söz konusu olduğunda, bunların öngörülmesi büyük önem arz etmektedir çünkü bu risklerin küresel risk ortamında ezberleri bozma ihtimali vardır. İzlenebilecek yaklaşımlardan biri yeni gelişen risklere ilişkin algıya odaklanılmasıdır çünkü öncelikle yeni gelişen bir riske dair algı düzenleyiciler, politika yapıcılar, işletmeler, yatırımcılar, araştırmacılar ve müşterilerin davranışları ve eylemlerini etkileyerek bir riskin en nihayetinde nasıl ortaya çıkacağı açısından belirleyici olabilmektedir. Ayrıca, belirli bir riske ilişkin farkındalık ve bilgi birikimi de söz konusu riskin ortaya çıkışı ile ilgili iyi bir göstergedir.

Risk algısı dünyaya dair anlayışımızı şekillendirmektedir. Bu nedenle, AXA 2014 yılından beri AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi ile bu hususu temel araştırma konularından biri haline getirmiştir. Anket riskle ilgili konularda engin deneyime sahip profesyoneller tarafından algılanan yeni gelişen risk eğilimleri ve dinamiklerinin nabzını tutmak için her yıl gerçekleştirilmektedir. Küresel bir sigorta şirketi olan AXA, risk ortamı üzerinde muazzam bir bakış açısına sahiptir ve bu sayede, bu anket çerçevesinde şirkette görev yapan uzmanların yanı sıra iş ortakları, müşteriler ve meslektaşların aralarında bulunduğu 1.700'ü aşkın kişinin deneyimlerinden faydalanılmaktadır. Risk önleme, sigortalama ve hasar yönetimi, inovasyon, araştırma, kamu politikası, güvenlik ve kurumsal risk yönetimi konularında farklı geçmişlere sahip uzmanlar gelecek risklerine yönelik vizyonlarını ankete yansıtmaktadır.

Anket hakkında[1]

Mayıs 2019'da AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi'ni 58 ülkeden 20-76 yaş aralığında farklı mesleki geçmişlerden 1.726 uzman yanıtlamıştır. Bu uzmanlar riskle ilgili konulardaki bilgi birikimlerinden yola çıkılarak anketi yanıtlamaya davet edilmiştir. 2019 anketine katılan uzman örneklemi geçen yıla göre daha büyük ve çeşitlidir. Katılımcı sayısında yüzde 40 artış sağlanmıştır.

Ankete 1.400'den fazla AXA uzmanı katılmıştır: bu uzmanlar çoğunlukla, risk yönetimi, sigortalama, distribütörlük, hasar yönetimi, aktüeryal konular gibi değişen risk ortamına ilişkin derin bir anlayışa sahip profesyonel disiplinlerde çalışmalar yapmaktadır.

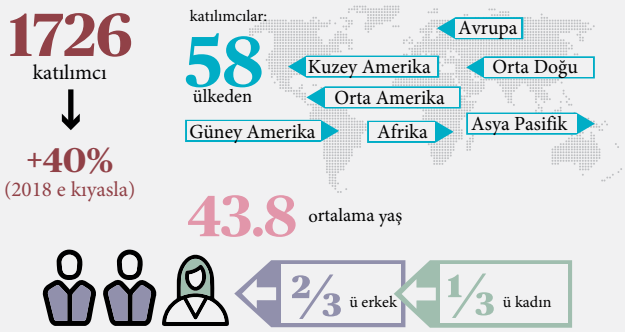

Gelecek riskleri konusunda ayrıca kendi bakış açılarını ortaya koyan risk ve güvenlik alanlarında deneyime sahip uzmanlara ek olarak büyük şirketler ve sigorta acentelerinin 158 risk yöneticisinin yanı sıra 60 akademik araştırmacı olmak üzere kurum dışı paydaşların da görüşlerini aldık.

1 Anket metodolojisi için lütfen Ek'e bakınız.

Yaşadıkları ülkeler, yaş, cinsiyet ve mesleki statüleri hakkında bilgi veren uzmanlara toplumda en önemli etkiye sahip olabilecek yeni gelişen riskleri belirtmeleri için açık uçlu bir soru soru yöneltilmiştir. Daha sonra, katılımcılardan 25 yeni gelişen riskten beşini seçmeleri ve gelecek beş ila on yıl içindeki muhtemel etkilerine göre onları sıralamaları istenmiştir. Seçilen her risk için uzmanlara kaygılandıkları temel husus, ortaya çıkış hızı, farkındalık düzeyi ve kamu kuruluşlarının yeni gelişen riskle başa çıkma konusundaki hazırlık durumuna ilişkin spesifik sorular yöneltilmiştir. En son yöneltilen açık uçlu bir soru yeni gelişen riskler, kör noktalar, durumu değiştiren faktörler, zayıf sinyaller ve abartılı riskler veya aldatmacalar hakkındaki düşüncelerini paylaşmalarına olanak tanımıştır.

En önemli riskler, değişimler ve eğilimler

Çevresel riskler, teknolojik riskler ve siyasi riskler 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi'nde en üst sıralarda yer almaktadır. Sıralamanın en üstündeki üç risk olan iklim değişikliği, siber güvenlik riskleri ve jeopolitik istikrarsızlık uzmanların yeni gelişen riskleri nasıl önceliklendirdiğini göstermeleri açısından önemlidir. Aslında, diğer önemli riskler ilk üç risk etrafında toplanabilir çünkü bu riskler de doğal çevre, yeni teknolojiler ve sosyo-politik görünüm ile ilgili endişelerden kaynaklanmaktadır.

Ekonomik riskler ve sağlık riskleri nispeten daha alt sıralarda yer almaktadır. Ekonomi, finans ve genel iş ortamı ile ilgili riskler, mali krizden tam on yıl sonra 2018 yılında şaşırtıcı bir şekilde liste dışı kalmalarının ardından bu sene ilk on risk arasındaki yerini almıştır. Makroekonomik risklerin görece alt sıralarda kalması mantık dışı görülmektedir ancak bu risklerin jeopolitik istikrarsız başta olmak üzere katılımcılar tarafından daha üst sıralarda yer verilen diğer risklere dahil edilmiş olması muhtemeldir. Ankette tıp ve sağlıkla ilgili risklerde bu yıl artış görülmektedir ve salgın ile bulaşıcı hastalık riski 8. sıraya yükselmiştir, ancak diğer sağlık riskleri çok daha düşük sıralarda yer almaktadır.

En önemli 10 yeni gelişen riskin değişimi

Kaynak: AXA 2018 ve 2019 Yeni Gelişen Riskler Anket

Uzmanlar arasında zaman içerisinde risk algısında yaşanan değişim uzun vadeli eğilimler ile bir kereye mahsus tehditler ve zayıf sinyaller arasında farklar bulunduğunu göstermektedir. En önemli risklerin ardışık yıllar boyunca listede yer alması uzmanların risklerin toplum üzerindeki yıkıcı ve hatta muhtemel yıkıcı etkilerine ikna olduğunu göstermektedir. Sonuçlar son beş yılda üç ana yeni gelişen risk konusunda uzlaşının güçlendiğini ortaya koymaktadır. Uzmanlar anketin her yeni versiyonunda bu riskleri daha fazla seçmeye başlamış ve 2019'da en önemli üç risk yerlerini sağlamlaştırmıştır.

İklim değişikliğinin 1 numaralı risk olduğu konusundaki uzlaşı, bu yıl daha da genişlemeye devam etmektedir. Siber güvenlik riskleri ikinci sırada yer almaktadır ve ankete katılan uzmanların yarısından fazlası söz konusu riskleri yeniden yeni gelişen riskler arasında göstermektedir. Bu iki risk üst üste dört yıl boyunca anketimizin en üst sıralarında yer almaya devam ederken, üçüncü yeni gelişen risk görece daha yeni bir risk olarak karşımıza çıkmaktadır. Jeopolitik istikrarsızlık geçen yıl ilk kez sıralamada ilk üçe girmiş ve bu yılki ankette 11 puanlık büyük bir sıçrama gerçekleştirmiştir.

En önemli yeni gelişen risk sıralamalarında bu 3 riski seçen katılımcıların yüzdesi

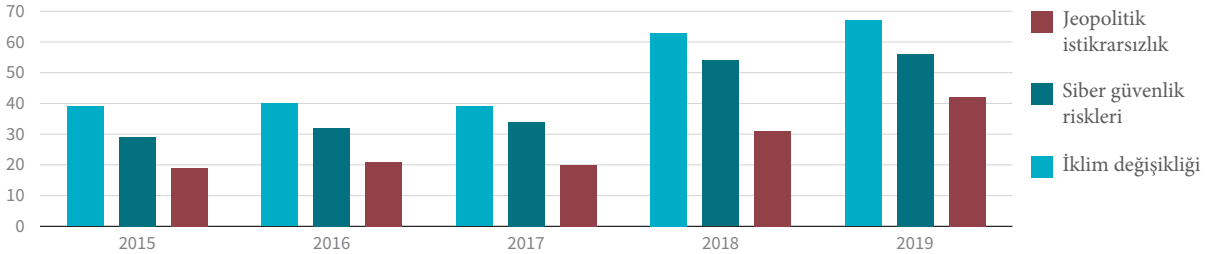

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır. Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir. Kaynak: AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi

Bölgelere göre en önemli 5 yeni gelişen risk

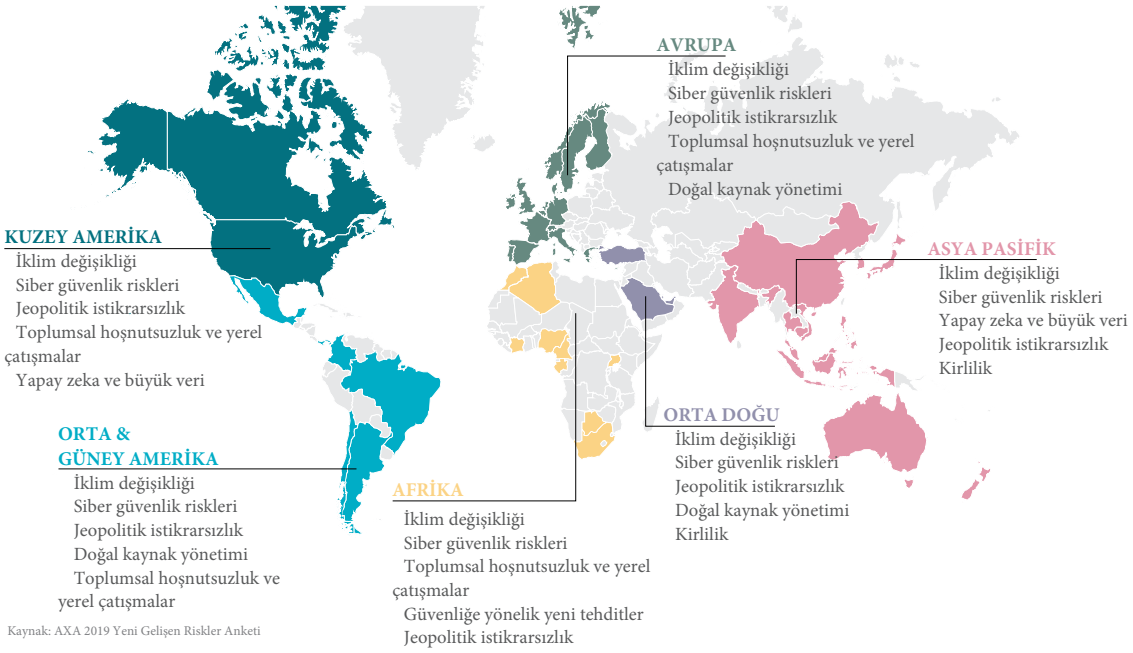

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

Bu yılki anket aynı zamanda halihazırda geçen yıl da gözlemlenen bir eğilimi doğrulamaktadır: Başlıca yeni gelişen risk algısı dünya genelinde artış ve benzerlik göstermektedir ve dünyanın dört bir yanındaki toplumların karşı karşıya olduğu temel risklere ilişkin uzlaşıyı güçlendirmektedir. Üç ana riskin çeşitli bölgelerde aynı şekilde ve aynı biçimde görülmemesine rağmen, dünyanın farklı yerlerinden ankete katılan uzmanlar söz konusu riskleri gerçekleşmesi son derece muhtemel, karmaşık küresel riskler olarak kabul etmektedir.

Çevrimiçi duygu analizi

Büyük veri 2019 AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi'nde belirlenen risklerin kamuoyu gözündeki algısı ve önceliklendirilmesini anlamamıza yardımcı olabilecektir. Bu kısımda ve rapor boyunca yararlanılan çevrimiçi duygu analizi Google ve Wikipedia'daki çevrimiçi bilgi arama eğilimlerinin titiz bir şekilde incelenmesi suretiyle gerçekleştirilmiştir.

Çevrimiçi duygu analizi en önemli risklerin değerlendirilmesi hususunda uzmanlar ve kamuoyu arasında büyük bir uyum olduğunu göstermektedir. Nitekim, çevrimiçi kullanıcılar açısından endişe yaratan jeopolitik istikrarsızlık ve iklim değişikliğinin uzmanlar tarafından belirlenen beş yeni gelişen riskten en önemli ikisi olduğu görülmektedir.

Dahası, başlıca yeni gelişen risk algısı konusunda bölge içi benzerlikler dikkat çekmektedir. Örneğin, son 15 yıldır Avrupa'da toplanan çevrimiçi bilgi arama verileri irdelendiğinde, Avrupa'daki başlıca alt bölgeler arasında risklere dair görüşler bakımından farklılıklar öne çıkmaktadır. Ayrıca, Avrupa'da yaşayan çoğu insan için jeopolitik istikrarsızlık ve iklim değişikliği sürekli olarak en önemli endişeler arasında yer almaktadır.

Popular cyber concerns worldwide

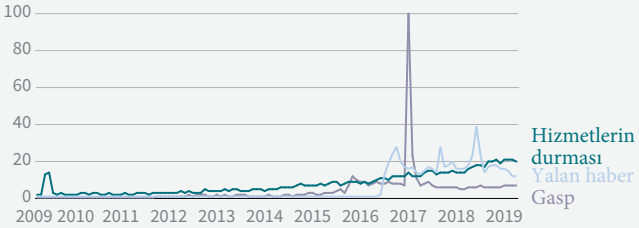

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır.
Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir.
Kaynak: Eurasia Group

Dünya genelindeki en yaygın endişeler

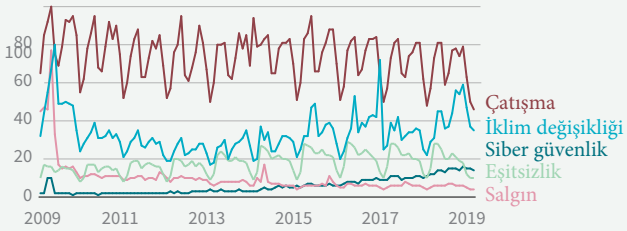

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır.
Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir.
Kaynak: Eurasia Group

Bununla birlikte, siber güvenliğin kamuoyunun gözünden kaçan bir risk olduğu ve oldukça yaygın bir endişe konumundaki eşitsizliğin ise uzmanlar tarafından yetersiz değerlendirildiği görülmektedir. Başka bir deyişle, beklenebileceği üzere, insanlar refahları ve gündelik aktivitelerine kısa vadede, kayda değer bir etkisi olabilecek risklere uzmanlardan çok daha fazla önem vermektedir.

Avrupa'daki en yaygın endişeler

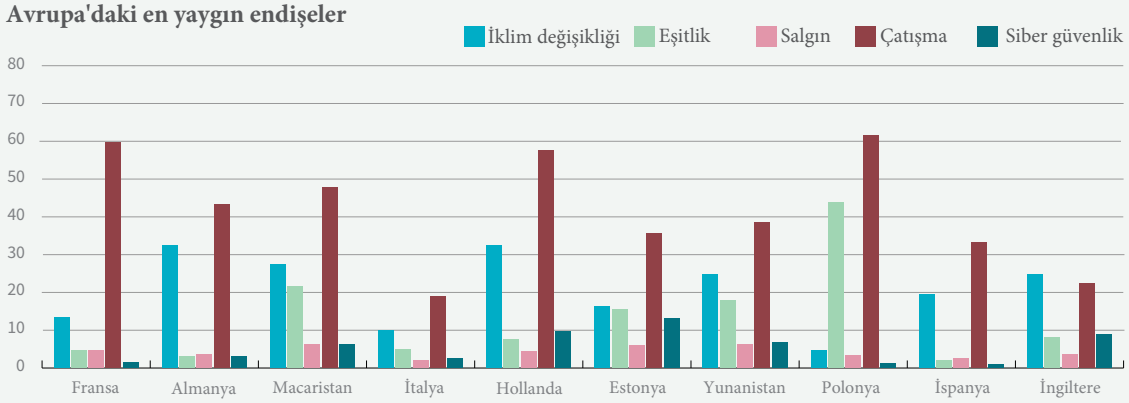

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır. Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir. Kaynak: Eurasia Group

Demografi: önemli bir risk faktörü

Ankete katılan uzmanların büyük bölümü spontan bir şekilde demografik sorunları önümüzdeki yıllarda toplumu etkileyebilecek ciddi bir risk olarak nitelendirmiştir. Değişen demografik özellikler benzersiz bir riskler dizisi oluştururken nüfusun yaşlanması katılımcılar tarafından ilk risk şeklinde belirtilmektedir. Hiç de şaşırtıcı olmayan bir biçimde, Avrupa ve Asya'da yaşayan uzmanlar bu bölgelerdeki düşük doğum oranları ve yaşam beklentisindeki artışının neden olduğu demografik dinamikler konusunda dünyanın diğer yerlerindeki meslektaşlarına göre daha fazla endişe duyuyor.

> **"Gelişmiş ülkelerdeki yaşlanan nüfus en nihayetinde rekabet gücünün ve ekonomik faaliyetlerin düşmesine neden olacak"**
>
> *Fransa'dan 49 yaşındaki güvenlik yöneticisi*

Çalışan insanların sayısındaki düşüş işletmeleri de etkileyecektir çünkü yaşlanan işgücü genç bir işgücünden farklı özelliklere ve ihtiyaçlara sahip olacaktır. Bu farklılıkların müşteri davranışları ve beklentileri üzerine de etkileri olabilecektir.

Nüfusun yaşlanmasının çeşitli yeni riskler üzerinde çok geniş kapsamlı uzun vadeli sonuçları olacaktır. Bireylerde birden fazla hastalığın bulunması ve yaşa bağlı kronik hastalıklar sonucunda tıbbi maliyetlerde büyük bir artış yaşanacak ve bu durum halk sağlığı sistemlerinin finansmanı ile ilgili sorunları gündeme getirip en nihayetinde bu sistemlerin varlığını sorgulamaya açacaktır. Yaşlanan bir nüfusa bakmak zorunda kalınması durumunda, bu kişilerin bakımını üstlenen kişiler üzerinde de mali ve ruhsal baskılar meydana gelebilecektir.

> **"Nüfus artışı, uzun ömür ve daha yüksek yaşam standartları beklentisi içinde olan orta sınıf nüfus artışı, aşırı tüketime neden oluyor ve önemli tehditler şeklinde ortaya çıkıyor"**
>
> *İngiltere'den 55 yaşındaki güvenlik yöneticisi*

Refahı yaşlılara geri dağıtan sürdürülebilir emeklilik sistemleri olmaksızın, yaşlanan gruplar ekonomik açıdan zor durumda kalabilecek, toplumsal parçalanmalar daha derin hale gelebilecek ve nesiller arasındaki uyumsuzluk kötüleşebilecektir. Son bahsedilen olgu katılımcılarımıza göre önemli bir risk faktörüdür. Ek olarak, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki demografik farklılıklar, göç akışlarının yoğunlaşmasına katkıda bulunarak göçün gerçekleştiği ülkelerdeki (hem göç alan hem de göç veren) siyasi ve toplumsal koşulları etkileyebilecektir.

Risklerin ortaya çıkış hızı, risklere dair farkındalık ve risklere hazırlıklı olma durumu

Yeni gelişen risklerin doğası bilhassa etkilerinin ne zaman ortaya çıkacağının tahmin edilmesini zorlaştırmaktadır. Bir risk tanımlanmış ve kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiş olsa bile, söz konusu riskin ne kadar çabuk gelişeceğine dair bir belirsizlik vardır ve bu da riski zamanında azaltmayı ve risk yönetimini sekteye uğratabilmektedir. Üzerinde en fazla uzlaşının olduğu veya başka bir deyişle, en üst sıralarda yer alan risklerin genellikle daha yakın bir zaman içerisinde ortaya çıkacağı ve etkilerinin beş yıldan daha kısa bir sürede hissedileceği düşünülmektedir. Bu durum bir risk değerlendirilirken zamanın önemini ortaya koymaktadır. Yine de uzmanlar risklerin ortaya çıkış hızı ile ilgili aynı görüşleri paylaşma eğiliminde değildir.

Halkın farkındalığı (yüzde)

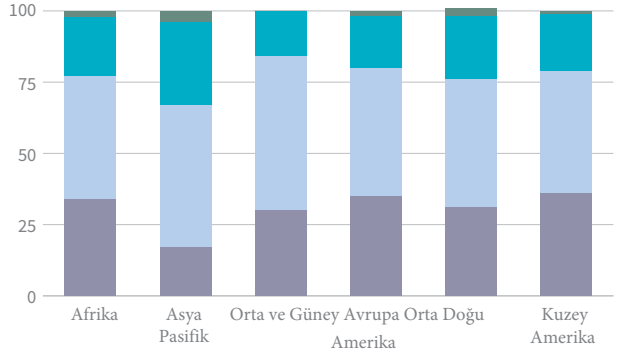

Kamu kuruluşlarının hazırlıklı olma durumu (yüzde)

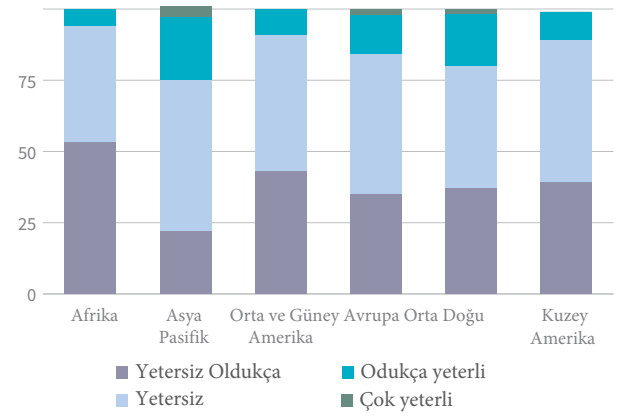

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

Ayrıca, ankette halk ve kamu kuruluşlarının yeni gelişen risklerle yüzleşme konusundaki hazırlıklı olma algısı da değerlendirilmeye çalışılmıştır. Göz önüne alınan hususlar arasında şunlar yer almıştır: Halk bu risklerin farkında mı? İnsanların davranışları bir etkinin yakın zamanda ortaya çıkma beklentisine dayanarak değişiyor mu? Kamu kuruluşları risklere nasıl hazırlanıyor? Ankete katılan uzmanların halkın yeni gelişen riskler konusundaki farkındalığına kamu kuruluşlarının hazırlıklı olma durumundan biraz daha fazla güvenmektedir. Ancak her iki hususun da tatmin edici olmadığı düşünülmektedir.

Ankete katılan çoğu uzman risk bilgisi ve davranış değişikliği açısından yeni gelişen risklerin farkındalık seviyesinden memnun değildir. Ortalama olarak, ankette göz önüne alınan tüm yeni riskler açısından irdelendiğinde, risklerin bir kısmı halihazırda ortaya çıkmış veya hızlı bir şekilde ortaya çıkıyor olsa bile, uzmanların yüzde 76'sı halkın farkındalığının yetersiz olduğunu değerlendirmiştir.

Ankete katılan uzmanların yüzde 83'üne göre, kamu kuruluşları yeterince hazırlıklı değildir. Bu sonuçlar bilhassa sorunludur çünkü ankette incelenen yeni gelişen risklerin çoğu için düzenleyici çerçeveler ve kamu politikalarının oluşturulması ve/veya uygulanmasını gereklidir.

Sonuç olarak, geleceğin risklerinin önceden tahmin edilmesi ve bunlara hazırlıklı olunması için kilit unsurların eksik olduğu görülmektedir. Sigorta şirketleri ve risk uzmanları kamu kuruluşlarıyla yakın bir iş birliği kurarak halkın yeni gelişen riskler konusunda eğitilmesi ve farkındalığın artırılması sürecinde yer almalıdır.

> **"Kamu kuruluşları mevcut toplumsal sorunlara odaklanmaktadır. Bu durum vatandaşların kısa vadeli beklentilerinin karşılanması açısından mantıklı görünmektedir. Ancak, yeni gelişen riskler konusunda farkındalığın artırılması da bir önceliktir çünkü bunların görmezden gelinmesi mevcut sorunları daha da kötüleştirmekten başka bir şeye yaramayacaktır."**
>
> *Fransa'dan 47 yaşındaki güvenlik yöneticisi*

Riskler arasındaki bağlantılar ve dalgalanma etkileri

Ankette göze çarpan başlıca eğilimlerden biri riskler arasındaki ilişkinin daha güçlü hale gelmesi ve buna müteakip ortaya çıkan dalgalanma etkileridir. Ayrıca, riskler birbirlerini de etkileyerek bazı durumlarda kısır döngüler yaratmaktadır. Küresel finans sistemi, biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler ile uluslararası ticaret tedarik zinciri gibi karmaşık sistemlerden kaynaklanan yeni risk ve risk değişimi örnekleri son on yıla damga vurmuştur. Birbirleriyle bağlantılı riskler karmaşık sistemler açısından beklenmedik büyük çaplı değişikliklere sebep olabilmektedir veya bunlara yönelik kontrol edilemeyen büyük çaplı tehditlerin habercisi olabilmektedir.[2]

2 Systemic Risks in Society and Economics. International Risk Governance Council (IRGC). 2010. Helbing, D.

Bu nedenle, ankete katılan uzmanlar yalnızca “risklere münferit olarak odaklanan risk yönetimi” şeklinde tanımlanan izole bir yaklaşımın yetersiz olduğunu öne sürmektedir. Bunun yerine, uzmanlar risklerin ayrı olarak düşünülmemesi gerektiğini aksi takdirde risklerin ikincil ve birleşik etkilerinin gözden kaçırılma ihtimalinin ortaya çıktığını vurgulamaktadır3. Proaktif risk yönetiminde yeni gelişen risklerin karmaşıklığı ve doğalarında var olan belirsizlik dikkate alınmalıdır.

Bu iddialı hedefe ulaşmak için, farklı disiplinlerden ve alanlardan uzmanlar arasında sürekli bir diyaloğa ihtiyaç vardır. Dayanıklılığın geliştirilmesi kamu veya özel tüm kuruluşlar açısından önem arz etmektedir ve kentsel planlama da dahil olmak üzere afet riskinin azaltılmasında kritik bir unsur haline gelmiştir.

> **“Kendimizi en önemli yeni gelişen risklerin büyük kısmının birbirleri açısından çözümler sunma veya birbirlerinin olumsuz etkilerini kayda değer biçimde artırma potansiyeline sahip olduğu bir zaman diliminde buluyoruz. Halkın eğitimi toplumumuzun söz konusu yeni gelişen risklerin getirdiği en ciddi potansiyel sonuçları hafifletmek için yenilik yapmasını ve çözümler üretmesini sağlamak hususunda kilit öneme sahiptir. ”**

ABD'den 35 yaşındaki risk yöneticisi

AXA ve Eurasia Group'un 2019 Gelecek Riskleri raporunda birbiriyle bağlantılı daha fazla risk bulunmaktadır

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

3 Guidelines for the Governance of Systemic Risks. IRGC. 2018.

Çevresel riskler: azaltma ve uyum planlaması

Doğal çevre ile ilgili riskler dünya çapındaki risk uzmanları için en büyük endişe kaynağıdır. İklim değişikliği, ankete katılanların yüzde 67'si tarafından en önemli küresel yeni gelişen risk olarak tanımlanmaktadır ve doğal kaynak yönetimi ile kirlilik de anketteki en büyük on risk arasında yer almaktadır. İklim değişikliği ve biyoçeşitlilik kaybı gibi birçok çevresel risk insan faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkmakta veya daha da kötüye gitmektedir; birbiriyle bağlantılı bu risklerin toplum için çok geniş kapsamlı sonuçları vardır. Böylesi risklerin çoğu zaman diğerlerine göre daha yakın zamanda ortaya çıkacağı düşünülmektedir ve somut etkiler halihazırda katılımcılar tarafından algılanmış durumdadır. Risk uzmanları bilhassa iklim değişikliğinin insanoğlunun yanı sıra başta fauna ve flora olmak üzere çevre üzerindeki uzun vadeli etkileriyle ilgilenmektedir. Sonuç olarak, antropojenik iklim değişikliğinin yaşadığımız dünyanın birçok yerinde bazen beklenmedik bozulmalara sebep olacağı tahmin edilmektedir.

Birleşik Arap Emirlikleri'nden 31 yaşındaki risk yöneticisi tarafından paylaşılan dalgalanma etkisi örneği

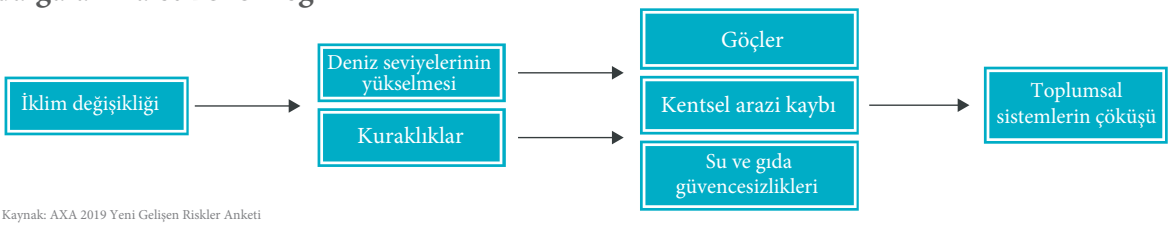

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

1. Risk: İklim değişikliği

İklim değişikliği üst üste dördüncü yıl bir numaralı risk olarak belirlenmişti ve her geçen yıl daha fazla sayıda uzman tarafından seçilmektedir. Anket katılımcıları en çok değişen bir iklimden kaynaklanan fiziksel risklerin altını çizmektedir. Katılımcılar iklim değişikliği ile ilişkili finansal riskler veya sorumluluk risklerinden daha somut etkilere sahip oldukları düşünülen seller, fırtınalar ve deniz seviyelerinin yükselmesi gibi aşırı hava olaylarına daha fazla maruz kalınması ve bu olayların ortaya çıkış şekillerinin değişiminden endişe duymaktadır. Çoğunlukla olumsuz şekilde değerlendirilse de, halkın farkındalık seviyesinden duyulan memnuniyet, iklim değişikliği açısından çoğu risk için olduğundan daha yüksektir. Bunun tersine, kamu kuruluşlarının toplum için en ciddi ve acil müdahale edilmesi gereken risk ile başa çıkma kabiliyetine yönelik algı, en üst sıralarda yer alan tüm riskler arasında en kötü durumda bulunmaktadır. Bu boşluk hükümetler ve uluslararası kuruluşların hem azaltma hem de uyum stratejileri ile ilgili küresel düzeyde yürütmesi gereken koordine eylem eksikliğinden duyulan kızgınlığı bir nebze daha artırmaktadır.

> **"İklim değişikliği belirsizliği karşısında karar verme hususundaki en büyük zorluklardan biri belirli bir sistemin karşı karşıya kaldığı iklim riskleriyle ölçülü olarak uyum yatırımı seviyesinin belirlenmesidir."** [4]
>
> *Marta Olazabal, AXA Araştırma Fonu faydalanıcısı*

4 Are our cities effectively planning for climate change? AXA Research Fund. Olazabal, Marta.

İklim değişikliğini en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcıların yüzdesi

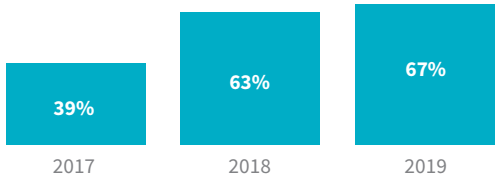

İklim değişikliğinin ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

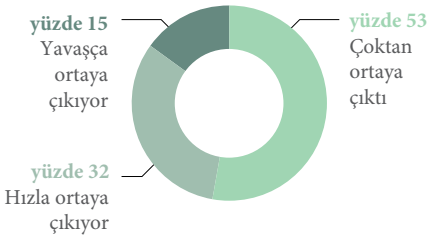

İklim değişikliği ile ilgili duyulan temel endişe

Fiziksel riskler: sel, fırtına ve deniz seviyelerinin yükselmesi gibi aşırı hava olaylarına maruziyetin artması ve bunların ortaya çıkış şekillerinin değişmesi

Sorumluluk riskleri: Karbon çıkarımı ve salınımına sebep olanların iklim değişikliğine bağlı zararlara ilişkin sorumluluğu

Geçiş riski: düşük karbon ekonomisine geçiş süreci nedeniyle ortaya çıkan mali riskler

Diğer

Çevrimiçi duygu analizi - İklim değişikliği

İklim değişikliği ile ilgili politika konularının önceliklendirilmesi bağlamında, çevrimiçi duygu analizi yine uzmanlar ve küresel kamuoyu arasında büyük bir uyum olduğunu göstermektedir ve küresel kamuoyu kısa vadede kayda değer etkisi olacak risklere daha fazla odaklanmaktadır. Dünyanın dört bir yanındaki vatandaşlar düşük karbon ekonomisine giden yolda karşılaşılacak geçiş risklerinden ziyade sel, fırtına, deniz seviyelerinin yükselmesi gibi iklim değişikliği ile ilgili fiziksel risklerden daha fazla endişe duymaktadır. Son 15 yıldaki çevrimiçi bilgi arama verileri bu geçişle ilgili dünya çapındaki kaygının sürekli olarak aşırı hava olaylarına ilişkin değişen modellerin çok uzağında, üçüncü sırada kaldığını göstermektedir.

En yaygın iklim değişikliği endişeleri

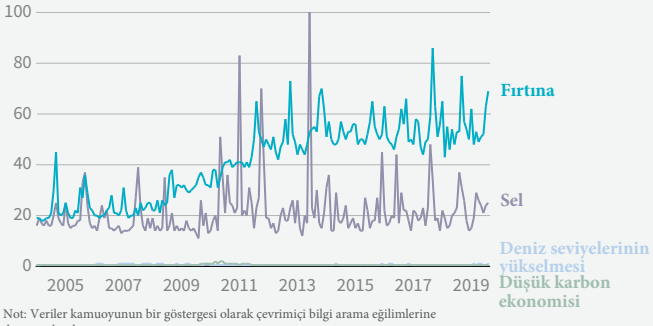

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır.
Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir.
Kaynak: Eurasia Group

5. Risk: Doğal kaynak yönetimi

Uzmanların yarısı doğal kaynak yönetiminin teşkil ettiği riskin halihazırda etkisini gösterdiğini düşünmektedir. Söz konusu uzmanlar iki kaygıya dikkat çekmektedir: (i) biyoçeşitlilik kaybı, sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı, ormansızlaşma ve çölleşme ile (ii) aşırı doğal kaynak tüketimi.

Avrupa'da yaşayan uzmanlar dünya çapındaki meslektaşlarından daha karamsar olma eğilimindedir. 2019 Eurobarometer'e göre, Avrupa'da yaşayan çoğu katılımcı insanlığın doğaya sahip çıkma, iklim değişikliğiyle mücadele ve gıda güvencesini sağlama sorumluluğu bulunduğunu düşünmektedir.5 Ayrıca, uzmanlar nüfus artışı ve sürdürülebilir olmayan doğal kaynak kullanımı arasındaki ilişkiyle de ilgilenmektedir. Küresel nüfus artışı yavaşlıyor olsa da, yüzyılın sonuna kadar durulması pek mümkün görünmemektedir. Bu durum çevresel riskleri artıracak ve doğal kaynak yönetimi üzerindeki baskıyı şiddetlendirecektir. Ayrıca, biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri bakımından olağanüstü derecede zengin iki bölge olan Orta ve Güney Amerika ile Afrika açısından irdelendiğinde, sırasıyla uzmanların yüzde 97 ve yüzde 92'sinin hükümetlerinin hazırlık düzeyinin tatmin edici olmadığını görmek son derece endişe vericidir. Bu oran diğer bölgelerde ortalama yüzde 88 şeklinde gerçekleşmiştir

5 An overwhelming majority of Europeans are concerned about the loss of biodiversity and support stronger EU action to protect nature. European Commission. 2019.

Doğal kaynak yönetimini en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcıların yüzdesi

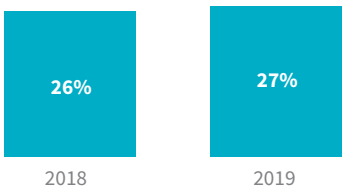

Doğal kaynak yönetimi riskinin ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

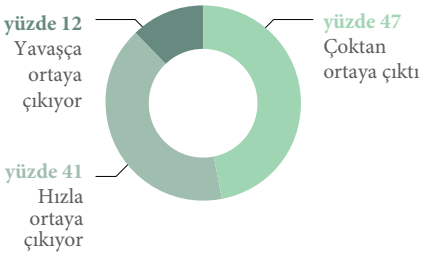

Doğal kaynak yönetimi ile ilgili duyulan temel endişe

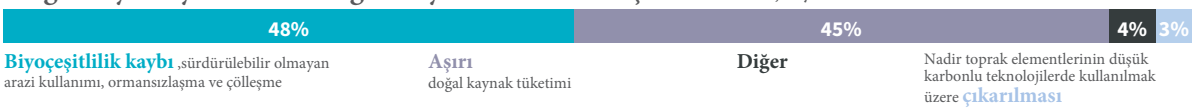

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

7. Risk: Kirlilik

Kirlilik bu yılki risk sıralamasında bir sıra yükselmiştir. Sigorta hasar yönetimi konusunda deneyime sahip uzmanlar kirlilik risklerine diğer risk profesyonellerine göre daha üst sıralarda yer vererek kirlilik riskleri hakkındaki endişelerine vurgu yapmaktadır. Asya merkezli uzmanlar ise geçen yıl onuncu sıraya yerleştirdikleri kirliliğe bu yıl beşinci sırada yer vererek bu konuda artık daha fazla kaygı duyduklarını göstermektedir. Kirlilik etki zamanlaması konusunda en fazla fikir birliğine sahip olunan risktir ve uzmanların çok büyük bir kısmı bu riskin halihazırda mevcut olduğunu değerlendirmektedir. Yayılı hava, su ve toprak kirliliği uzmanların endişelendiği temel konu olmaya devam etmektedir ancak plastik kirliliği ve atık yönetimi bu yıl ivme kazanmaktadır.

Kirliliği en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcıların yüzdesi

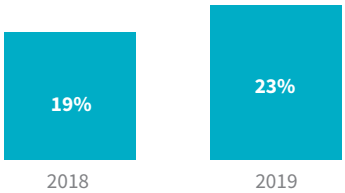

Kirliliğin ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

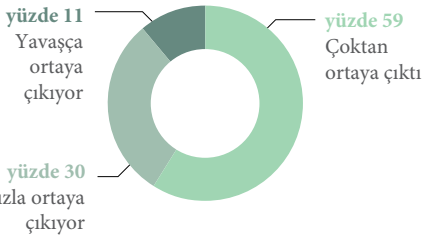

Kirlilik ile ilgili duyulan temel endişe

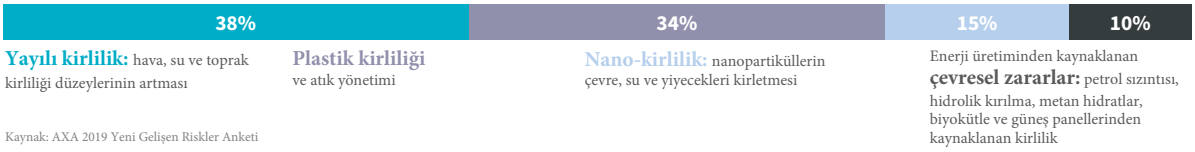

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

AXA Grubu Risk Yönetimi: doğal afet risklerinde odak noktası

Madeleine-Sophie Deroche AXA'da Doğal Afet AR&GE ve Model Yönetişimi Birimi Başkanı'dır ve buradaki temel görevi kurum bünyesindeki doğal afet (NatCat) modelleme becerilerimizin güçlendirilmesidir.

AXA'daki görevinizi nasıl tarif edersiniz?

AXA Grubu Risk Yönetimi'nde, araştırmalar sonucu elde edilen en son yeniliklerin ve AXA'nın sigorta hasarlarına ilişkin engin bilgi birikimi ve deneyiminin kullanıldığı AXA kurum içi doğal afet modellerini geliştiriyoruz. Risk analistleri, aktüerler, yerbilimciler ve veri bilimcilerden oluşan çok yönlü bir ekibimiz bulunuyor çünkü yaptığımız çalışmalar çerçevesinde fiziksel süreçleri ve bunların insan faaliyetleri üzerindeki etkilerini anlamak ve modellemeye yönelik benzersiz uzmanlık ve becerilere sahip profiller gerekiyor

Doğal afetler nelerdir?

Kasırgalar, fırtınalar, dolu fırtınaları, hortumlar, depremler, volkanik patlamalar, donlar, kuraklıklar, seller ve insanların neden olmadığı orman yaygınları gibi yıkıcı olaylar şeklinde tanımlayabiliriz. Doğal afetlerin modellenmesi karmaşıktır çünkü söz konusu tüm fiziksel süreç zincirinin mümkün olduğunca yakın bir şekilde modellenmesini gereklidir. Bilhassa, bu fiziksel süreçlerin bir kısmı doğal değişkenliğin bir parçası olarak veya değişen bir çevre (örneğin, değişen iklim koşulları) nedeniyle zaman içerisinde değişime uğramaktadır. Bu değişimin bir bütün halinde değerlendirilmesi gelecek yıllarda bir sorun teşkil edecektir.

Doğal afet risk modellemesi AXA için neden bu kadar önemli?

Kendi modellerimizi geliştirerek, müşterilerimize ve AXA çalışanlarına üç ana konuda katma değer sağlıyoruz: (i) ticari faaliyetlerimizin ve hızlı hasar ödeme becerimizin mali istikrarını sağlamaya yönelik risk değerlendirmesi; (ii) afetlere yatkın bölgelerde fiyatlandırmaya son şeklinin verilmesi ve aşırı büyüme konusunda uyarıda bulunulmasına yönelik sigortalama ve (iii) müşterilerimizin doğal tehlikelere karşı daha iyi korunmasına yönelik önleme çalışmaları. Modelleme zincirinin içselleştirilmesi aslında birimlerimizin ve müşterilerimizin gelecekteki sorunlarının belirlenmesi ve yanıtlanması hususunda daha çevik olmamızı sağlıyor. Ayrıca, AXA'nın oynayacak toplumsal bir rolü olduğuna inanıyoruz: en gelişmiş afet modellerini geliştirerek ve elde ettiği bilgiler ile yaptığı araştırmaları yayarak, AXA toplumun doğal afetlere karşı dayanıklılığını artırıyor.

Son zamanlarda hangi konularda çalışıyorsunuz?

Şu anda maruziyet riskimizi değerlendirmek üzere ABD, Meksika ve Asya başta olmak üzere dünya çapında bir tropikal siklon modeli üzerinde çalışıyoruz. Modellenmesi en zor değişkenlerden biri ve giderek önem kazanan bir hasar faktörü olan tropikal siklonlar tarafından taşınan çökeltileri, simüle etmek üzere atmosferik verilere ve makine öğrenme algoritmalarına dayalı yenilikçi bir yöntem geliştirdik. Ayrıca, en son yayınlanan AXA Group 2019 İklim Raporumuzda da belirtildiği üzere, gayrimenkul yatırım portföylerimize ilişkin iklim risklerinin analiz edilmesine yardımcı oluyoruz.

Gelecekte size heyecan veren zorluklar neler?

Ufukta heyecan verici çok sayıda zorluk bulunuyor! İlk olarak, mevcut gözlem verilerinin hızlı bir şekilde artması ve doğal afetlerin daha iyi anlaşılmasını ve modellenmesini sağlayan şu anki araştırmalara ayak uydurmak için çok çalışıyoruz. Yeni kurulan şirketlerle (örneğin, tropikal siklon modeli için REASK) ortaklıklar geliştirdik ve AXA Araştırma Fonu tarafından desteklenen ortak araştırma girişimlerini başlattık.

İkinci olarak, AXA kuruluşlarının ve müşterilerimizin portföylerine özel risk değerlendirmesine erişim sağlamasını istiyoruz. Şu anda AXA sigorta portföylerine ilişkin risk değerlendirmesi için kullanılan ve fiyatlandırma, sigortalama ve AXA XL'in "Portföy Afet Kaybı Modelleme hizmeti" gibi müşteri hizmetleri için yıl sonuna kadar tüm AXA ekiplerine açık hale gelecek bir araç geliştiriyoruz.

Son olarak, iklim değişikliğinin faaliyetlerimiz üzerindeki etkisini değerlendirmek için ileriye dönük simülasyonları doğal afet modellememize entegre etmeye başladık.

“Bir iklim krizinin içerisindeyiz ve bu krizden çıkmanın iyi, kötü ve çirkin bir yolu bulunuyor. İyi yöntem en fazla 1,5 derecelik ısınmanın ortaya çıkması ve yeşil büyüme ile kalkınma çözümlerinden büyük ekonomik fırsatlar çıkarmaktan geçiyor. Mevcut taahhütlerimiz ve politikalarımız bizi kötü bir yola soktu - fiziksel sistemleri geri dönüşü olmayan bir şekilde değiştirecek ve ekonomilerimizi büyütme ve refahı yayma becerimizi sınırlayacak 2 derecelik ısınmanın çok ötesine geçtik.”

Lord Mark Malloch-Brown, BM Eski Genel Sekreter Yardımcısı

Deep dive

İklim değişikliğinin insan faaliyetlerine etkileri: küresel tedarik zincirleri örneği

En göze çarpan çevresel risklerin birçoğu fiziksel risklerdir: fiziksel ortamda ve aşırı hava olaylarındaki değişiklikler sonucu arazilere, mülklere, insanlara ve insan faaliyetlerine zarar verilme ve bozulma tehlikesi. Çevresel bozulma çoğu zaman temel başa çıkma kapasitelerinin düşük olduğu ülkeler için, önemli ekonomik ve jeopolitik sonuçları olan büyük bir fiziksel değişim dünyasına işaret etmektedir. En belirgin şekilde etkilenen alanlardan biri küresel tedarik zincirleridir.

Hammadde ve doğal kaynak kıtlığı üretim kapasitesini ve maliyetini etkilemektedir. Sıcaklıkların artması, dengesiz yağış düzenleri, istilacı türler, su baskınları ve kontrol altına alınamayan orman yangınları gıda tedarik zincirlerine yönelik tarımsal girdiler ve ilaçlar gibi yüksek değerli mamullerin geliştirilmesinde kullanılan hammaddeler de dahil olmak üzere daha karmaşık ürünlerin temel girdilerinin oluşturulması amacıyla gereken ham maddelerin verimliliğini ve mevcudiyetini tehdit etmektedir. Tedarik zincirleri oluşturma konusunda kararlar alırken, şirketlerin çevresel dayanıklılığı göz önünde bulundurması gerekir. Dayanıklılığın geliştirilmesi için stratejik kaynak temininin güvenceye altına alınması, yeni düzenlemelerin öngörülmesi ve itibarın iyileştirilmesi gibi çeşitli yöntemler izlenebilir. Bazı durumlarda, “iklime dirençli” tedarik zincirleri (i) bugünkü duruma kıyasla daha yüksek marjinal üretim maliyetleri; (ii) piyasaya sunum için gereken altyapının inşa edilmesine yönelik içselleştirilmiş maliyet; ve (iii) çevresel etki hususunda içselleştirilmiş masraflar nedeniyle kısa vadeli maliyeti ve karmaşıklığı artıracaktır.¬ Ancak, tedarik zincirlerinin yeşil hale getirilmesi maliyetleri de düşürmekte ve şirketler için dayanıklılığı artırmaktadır.[6]

Maliyetler, bazı durumlarda, karbon emisyonlarının vergilendirildiği bölgeler gibi enerji maliyetlerinin artırıldığı tedarik zincirleri nedeniyle tüketicileri de olumsuz etkileyebilecektir. Bununla birlikte, rüzgar ve güneş enerjisi başta olmak üzere yenilenebilir enerjinin üretimi ve tüketicilere sunulması dünyanın birçok yerinde giderek ucuzlamaktadır. Bu nedenle, fosil yakıt bazlı enerjiden yenilenebilir kaynaklara geçiş şirketlerin ve bireylerin belirli bölgelerde en başından itibaren tasarruf yapmasını sağlayabilmektedir.

Üretim tesisleri ve dağıtım sistemleri genellikle iklim değişikliğine karşı korunmasız ülkelerde bulunmaktadır. Örneğin, Asya ve Latin Amerika gibi önemli tedarik bölgelerinde su sıkıntısının ve doğal afet riskinin artmasının şirket tedarik zincirlerinin istikrarını ve sürekliliğini etkilemesi muhtemeldir. Küresel lojistik de iklim değişikliğinden dolayı risk altındadır. Hava sistemleri, anormal fırtınalar, etkilenen deniz yolları ve çevresel dönüşümün tümü nakliye ve lojistik üzerinde etkili olacaktır.

6 The Better Business, Better World report. Business & Sustainable Business Commission.

Deep dive

İklim değişikliğine koordine küresel müdahale ihtiyacı

Jeopolitik ve ulusal siyasi kısıtlamalar iklim değişikliği ile ilgili koordine küresel eylemlerde görece ilerleme kaydedilmemesine yol açmaktadır. Küresel "jeopolitik resesyonun" bir yan ürünü olan şu anki koordine küresel liderlik eksikliği nedeniyle, iyi koordine edilmiş küresel eylemlerin gerçekleştirilmesi yakın gelecekte muhtemel görünmemektedir.

ABD Para yöneticilerinin Çevresel, Sosyal ve Yönetişim yatırımlarındaki artış

Toplam varlıklar (trilyon USD olarak)

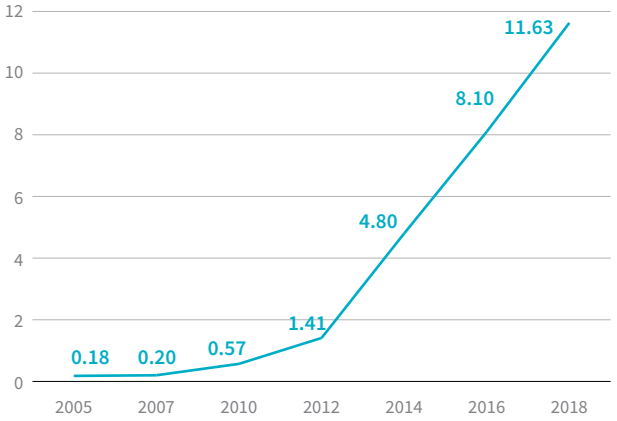

Kaynak: ABD Sürdürülebilir ve Sorumlu Yatırım Forumu (SIF)

Avrupalı gençlerin yeşil eğilimi

AB'nin ana önceliği ne olmalıdır? 15-24 yaş arası insanlar arasındaki en yaygın yanıt

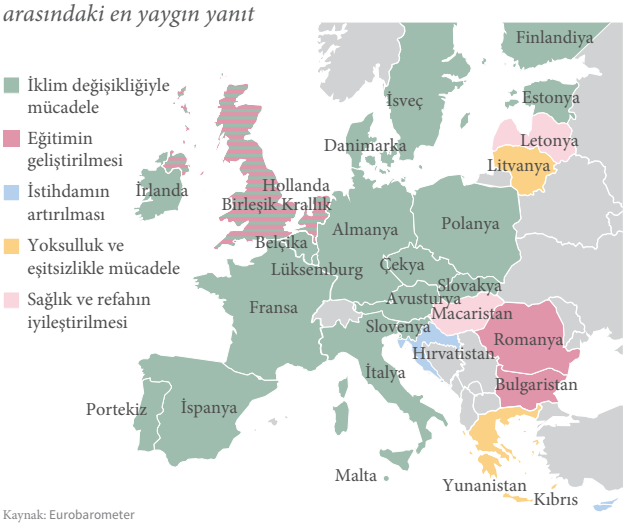

Kaynak: Eurobarometer

Uyum eylemlerinin faydaları yerel düzeyde hemen hissedilirken, bunların küresel etkilerinin gecikmeli olarak hissedildiği görülmektedir. Ek olarak, belirli azaltma eylemlerinin uygulanması yerel düzeyde uyum açısından olumsuz sonuçlar doğurabilmekte ve siyasi kararları etkileyip azaltmaya daha az önem verilmesine neden olabilmektedir. Örneğin, bir hidroelektrik santralinin sera gazı emisyonlarını azaltabilmesine rağmen, söz konusu yatırım su temini açısından yerel toplulukların çıkarlarıyla çatışabilir ve muhtemelen yeni hassasiyetlere sebebiyet vererek biyoçeşitlilik üzerinde çok sayıda zararlı etki oluşturabilir. Beklendiği üzere, birçok politika yapıcı bu noktada böylesi sorunlara daha etkili şekilde müdahale edilmesi sonucunda bazı kaynakların azaltma adımlarından uyuma aktarılacağına inanmaktadır. İklim değişikliği tehdidinin eşi benzeri görülmemiş ölçeği göz önüne alındığında, hem uyum hem de azaltmaya yönelik tedbirlere ihtiyaç duyulmaktadır7. Ayrıca, azaltma ve uyum tedbirlerinin eş zamanlı olarak uygulanması sonucu olumlu sinerjiler ortaya çıkmaktadır. Örneğin, yeniden ağaçlandırma faaliyetleri bölgesel uyum kapasitesini artırırken karbon yutaklarını artırmaktadır.8 Bu tür sinerjik ilişkilerin özellikle kentsel tasarım için kullanılması sera gazı emisyonlarının yüksek olduğu son derece hassas bölgelerde iklim değişikliğinin yanı sıra genel anlamda çevresel risklerle başa çıkılmasına yardımcı olabilecektir.

Küresel ve ulusal düzeydeki müdahalelerin olması gereken seviyenin altında kalması nedeniyle, iklim eylemlerine ilişkin girişimlerde özel şirketler, yatırımcılar, eyaletler ve belediyeler ile sivil toplum da dahil olmak üzere diğer aktörlere kayma söz konusudur. Örneğin, birçok şirket gönüllü olarak doğrudan emisyonlarını kısmaktadır ve kendileri için belirledikleri gönüllü emisyon azaltma hedeflerini yerine getirebilmeleri için emisyonlarını azaltma konusunda (yasaların gerektirmediği durumlarda bile) tedarik zincirleri üzerinde baskı kurmaktadır.

7 AXA 2019 İklim Raporu. AXA. 2019.

8 a.g.e.

Çevresel, sosyal ve yönetişim (ÇSY [İngilizce ESG]) performans değerlendirmelerini kullanan, yeni iklim ölçütlerine öncülük eden ve enerji şirketleri başta olmak üzere şirketlere daha anlamlı iklim eylemleri gerçekleştirmeleri konusunda baskı kurmak üzere elden çıkarma, hissedar katılımı ve "etki yatırımı" stratejilerine başvuran yatırımcılar, değişim açısından önemli bir güç teşkil etmektedir. ÇSY veya etki yatırımı ilkelerini doğrudan benimsemeyen yatırımcılar için bile, iklim değişikliğinin sebep olabileceği muhtemel ekonomik ve fiziksel bozulma ölçeği, iklim değişikliğinin yol açtığı portföy risklerinin çok daha ayrıntılı olarak irdelenmesine yol açmaktadır.

Şehirler, iller, eyaletler ve belediyeler iklim değişikliğinden kaynaklanan tehditlere yanıt verme konusunda da önemli aktörler haline gelmektedir.9 Örneğin, çeşitli ABD eyaletleri Paris Anlaşması hükümlerine yasalarına dahil etmekte ve ilgili politikaları uygulamaktadır; küresel C40 Belediye Başkanları Grubu iklim eylemlerinde "zirve yarışı" konusunda giderek daha etkili hale gelmektedir ve on iki farklı ülkedeki bir dizi yerel yönetim "iklim acil durumları" bildirgesini yayınlamıştır.10 Sivil toplum da iklim değişikliğine müdahale hususunda önemli bir rol üstlenmiştir. STK'lar daha inatçı ve kararlı hareket ediyor, mali destek topluyor, politika yapıcılar üzerinde nüfuz elde ediyor, şirketlerin "karalama" kampanyalarının ötesine geçmelerine yardımcı oluyor ve iklim değişikliği ile ilgili meselelerde tabandan destek bulmak için seferberlik yaratıyorlar.

"Sürdürülebilir bir enerji temin dünyasına doğru ilerleme konusunda gerçek bir ekonomik fırsat var karşımızda… ama marjinalleşmiş ve genelde gözden kaçırılan halkların refahının güvence altına alınması ve müşterek sorumluluğumuza ilişkin yetersiz öngörülerde bulunarak büyük keyif aldığımız onurlu ve özgür bir yaşam umudunun onlara sağlanması hususunda daha büyük bir fırsat söz konusu. Gördüğümüz iyiliği onlara da gösterelim. Şimdi tam zamanı."

Lord Dr. Hastings, Scarisbrick CBE, Rektör, Londra Regents Üniversitesi

Çevresel riskler arasındaki bağlantılar: kontrol altına alınamayan yangınları örneği

Çevresel riskler birbirleriyle yakından ilişkilidir: bu riskler birbirlerinin etkilerini artırabilmektedir. Bu nedenle, iklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve kirlilik sorunlarıyla mücadelede bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi çok önemlidir. Hükümetlerarası Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Bilim-Politika Platformu (IPBES)'ın yakın zaman önce yayınladığı BM raporunda biyoçeşitlilikteki azalmanın iklim değişikliği ile birlikte küresel gündemin en üstünde olması gerektiği vurgulanmaktadır. Aynı zamanda, çevresel zararın insanların yaşam koşulları üzerinde uzun süreli etkileri vardır.

Kontrol altına alınamayan orman yangınlarının genellikle orman ekosistemlerinin sağlığının korunması hususunda önemli bir işlevi bulunmaktadır. Ne var ki, belirli şartlar altında, yangın son derece yıkıcı olabilmekte ve kamuya ait ve özel mülklerin yanı sıra vahşi yaşam habitatını ve, kuşkusuz ki, karbon yutaklarını tahrip edebilmektedir.¬ Giderek artan orman yangını tehdidinin ardında iklim değişikliği ve insan faaliyetlerinin sebep olduğu birleşik etkiler yatmaktadır. Bir yandan, iklim değişikliğinin neden olduğu sıcaklık artışları ve yağmur düzeni değişimlerinin orman yangınlarının sıklığını ve yoğunluğunu artırması nedeniyle ormanlar daha kuru hale geliyor. Diğer yandan, insanların ağaç kesme faaliyetleri yangın koridorlarının oluşturulmasına katkıda bulunuyor.

9 Are our cities effectively planning for climate change? AXA Research Fund. Olazabal, Marta.

10 C40 Şehirleri İklim Liderliği Grubu, sera gazı emisyonlarını ve iklim risklerini azaltmak üzere şehir düzeyinde iklim değişikliği ile mücadeleye ve harekete geçmeye odaklanan 94 şehirden oluşan bir gruptur.

Ek olarak, az bilinen üçüncü bir değişken bu iki faktörün etkisini artırmaktadır: ağaçların nem içeriğini azaltmaktan ve onları "yangın bombalarına" dönüştürmekten sorumlu istilacı bir larva olan kabuk böceği.11 1994 ve 2010 yılları arasında Kaliforniya ve Kanada'da 30 milyardan fazla ağaç ölürken, Sibirya ve Avrupa'da da başka böcek istilaları yaşanmıştır.12 Bu salgının ölçeği ağaçlara yayılma ve istila açısından elverişli koşullar yaratan iklim değişikliği kaynaklı sıcaklık artışı değişimi ile yakından bağlantılıdır.

Aynı zamanda, kısmen ağaçların kesilmesi sonucu oluşan boş alanlarının gelecekteki kabuk böceği çoğalmasını durduracağı umuduyla ağaçların kesilmesine izin verilmektedir. Bu nedenle, risklerle ilgili kapsamlı bir yaklaşımın benimsenmesi, sürekli tekrarlanan ve kontrol altına alınamayan orman yangınlarının doğal suyu toplama ve filtreleme kabiliyetini etkilemesi sebebiyle ormana bağımlı bitki ve hayvan türlerinin kaybından turizm ve su kaynakları kaybına kadar değişen sonuçların daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

AXA Climate uygulaması - su seviyesinin koruması

8Ekonomik sektörlerin yüzde 80'i anormal hava olaylarından sık sık etkilenmektedir13. Almanya'nın batısında iç su yolları mavna taşımacılığı önemli bir endüstriyel geçiş seviyesi oluşturmaktadır. Ülkenin ana su yolu olan Ren verimli, maliyet açısından etkin ve çevre dostu bir nakliye güzergahıdır. Nehir tarım ürünleri, kömür ve petrol gibi emtialar ve kimyasalların taşınması için bilhassa önemlidir. Bu nedenle, yalnızca Almanya'nın sanayi üretimi için değil, Ren üzerinden taşınan dökme mallara dayanan küresel tedarik zincirleri için de önemlidir.

2018 sonbaharında, nehirde tarihsel bazda düşük su seviyeleri yaşanmıştır. Bazı bölümlerde 30 santimetreden daha düşük bir seviye görülmüş ve Ren yük mavnaları için kullanılamaz hale gelmiştir. Çeşitli sanayi bölgelerine yakın bir konumda bulunan stratejik bir merkez olan Kaub'da su seviyesi altı ayı aşkın bir süre boyunca yetkili makamların seyrüsefer kısıtlamaları uygulamaya başladığı iki metrenin altında kalmıştır.

Düşük su seviyeleri nedeniyle, 2018'in üçüncü çeyreğinde 38,2 milyon ton yük taşınırken, önceki yılın aynı dönemine göre taşınan yük miktarı yüzde 18 azalmıştır14. Bu durumun yılın üçüncü çeyreğinde 0,2 puanlık bir düşüşün görüldüğü Alman GSYİH'inin düşük performansında önemi bir payının olduğu değerlendirilmiştir. Bu sorunun yaz mevsimlerinin daha sıcak geçmesi ve kış mevsimlerinin daha kısa sürmesi nedeniyle devam etmesi ve daha da kötüleşmesi olasıdır. Aslında, karın birikmesine daha az zaman kalırken, anormal su seviyesi riski artmaktadır.

> **"Su seviyesine ilişkin parametrik çözümümüzle, fiziksel zarar vermeyen faaliyet kesintilerine ilişkin koruma boşluklarını dolduruyoruz. Doğal afetleri yönetme ve müşterilerimize iklim riskleri açısından daha dirençli hale gelmelerine yardımcı olma hususunda hızlı, şeffaf ve istenen şekilde ayarlanabilen bir yöntem sunuyoruz."**
>
> *AXA Climate Birimi CEO'su Antoine Denoix*

AXA Grubu'nun uzman parametrik risk transferi birimi olan AXA Climate, 2014 yılından bu yana iklim riski sigortası konusunda en güncel uzmanlığı geliştirmektedir. Ren'deki kuraklık döneminde sanayi şirketlerinin karşılaştığı zorluklar AXA Climate Birimi'nin ele almaya çalıştığı sorunlarla birebir örtüşmektedir. Meteorologlar, bilimsel tarım uzmanları, veri bilimciler ve mühendisler gibi farklı alanlardan gelen çok yönlü ekibiyle AXA Climate, 40'tan fazla ülkede iklim risklerine karşı koruma sağlanması hususunda giderek artan ihtiyaçlara yanıt verecek özel çözümler geliştirmektedir.

11 Small Pests, Big Problems: The Global Spread of Bark Beetles. Yale Environment 360. 2017. Katz, Cheryl.

12 Bark Beetles Are Decimating Our Forests. That Might Actually Be a Good Thing. They gobble up trees and send politicians into a frenzy. But do the bugs know more about climate change than we do? Mother Jones. 2015. Oatman, Maddie.

13 Opportunities and Priorities in a New Era for Weather and Climate Services. American Meteorological Society. 2002. Dutton, J.

14 Market Insight: Inland navigation in Europe. Central Commission for the Navigation of the Rhine. 2019.

AXA'nın parametrik birimi siklon, kontrol altına alınamayan yangın ve dolu gibi doğal afetlere karşı sunulan NatCat koruma çözümlerinden su seviyesi, dalga seviyesi, sıcaklık dalgası ve kuraklık gibi durumlara yönelik fiziksel zarar vermeyen faaliyet kesintilerine karşı korumaya kadar geniş yelpazede ürünler sunmaktadır.

Parametrik sigorta basit bir şekilde çalışmaktadır: müşterinin fiili zararlarıyla bağlantılı endekslere (sıcaklık, yağış, rüzgar hızı, randıman, büyüklük v.b.) dayalıdır. Endeksin önceden tanımlanmış bir eşiğe ulaşması halinde, müşteri önceden tanımlanmış bir meblağa ilişkin ödemeyi ivedilikle almaktadır. Ren'deki kuraklık ile ilgili olarak AXA Climate düşük su seviyelerinden kaynaklanan ek risklere karşı korumasını güçlendirmek üzere Almanya'nın batısında bulunan bir sanayi şirketi ile birlikte çalışmalar yapmıştır. Geçen yıl elde ettiğimiz deneyimler müşteriyi ek sigorta teminatı arayışına yöneltmiştir: düşük su seviyesi nedeniyle mallarını tren ve karayoluyla taşımak zorunda kalmış ve kayda değer faaliyet zararları ve ek nakliye maliyetleri ortaya çıkmıştır.

Su seviyelerine ilişkin kamuya açık göstergeleri izleyen AXA Climate, su seviyesi önceden tanımlanmış eşiğin altına düşer düşmez hızlı ve şeffaf bir şekilde ödeme yapabilmektedir. Bu çözüm iklim risklerine karşı giderek daha hassas hale gelen şirketler için anında rahatlama sağlamaktadır. İlk olarak Ren nehri için geliştirilmiş olsa da, bu çözüm Tuna, Mississippi ve hatta Panama Kanalı gibi ekonomik açıdan önem arz eden ve iklim risklerine maruz kalan diğer yerlere de uyarlanabilmektedir.

Düşük su seviyesi işletmeleri etkilemektedir - Almanya'daki Ren Nehri örneği

Nehir taşımacılık açısından bilhassa önemlidir:

Petrol **Kömür** **Kimyasal** **Tarım ürünleri**

Düşük su seviyeleri nedeniyle, 2018'in üçüncü çeyreğinde

38.2 milyon

ton yük taşınırken, önceki yılın aynı dönemine göre

taşınan yük miktarı

yüzde 18

AZALMIŞTIR

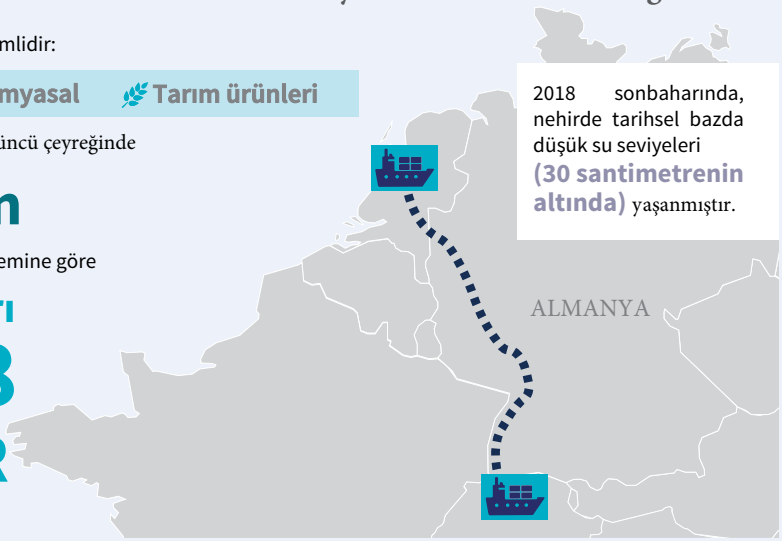

Kaynak: Merkezi Ren Taşımacılık Komisyonu

Teknolojik riskler: siber ve ötesi

Siber güvenlik riskleri risk uzmanları tarafından altı çizilen en önemli ikinci yeni gelişen sorun olmaya devam etmektedir. Bu durum, başarılı bir büyük ölçekli siber saldırının muhtemel ekonomik etkisi göz önüne alındığında, sürpriz olmamıştır. Anket katılımcıları siber güvenlik ile yakından ilişkili bir başka riskten de oldukça endişe duymaktadır: Yapay zeka ve büyük veri. Geleneksel teknolojilerin ötesinde, teknoloji ve toplumun kesişme noktasında daha kapsamlı bir risk dizisi hızla ortaya çıkıyor. Risk uzmanları mevcut ekonomik ve toplumsal yapıların dönüşümünde rol oynayabilecek yeni teknolojilerin yıkıcılık potansiyelinin altını çizmektedir. Dolayısıyla, uzmanlar teknolojik alandan sosyo-politik alana kadar önemli dalgalanma etkileri beklemektedir.

İspanya'dan 58 yaşındaki sigorta acentesi sahibi tarafından paylaşılan dalgalanma etkisi örneği

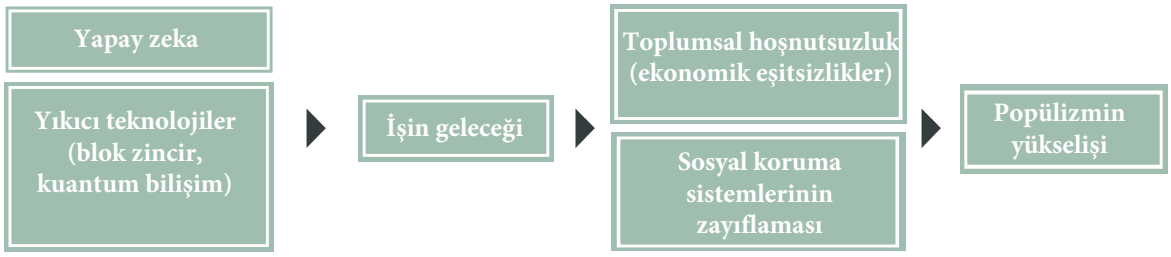

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

2. Risk: Siber güvenlik riskleri

Siber güvenlik riskleri üst üste dördüncü yıl ikinci sırayı almaktadır ve giderek artan sayıda uzman tarafından ilk beş risk içerisinde gösterilmektedir. Temel hizmetler ve kritik altyapının kullanılamaz hale gelmesinin siber ile ilgili ana sorun olduğu konusunda bu yıl uzmanlar arasında daha geniş bir uzlaşı bulunuyor. Siber gasplar ve fidye yazılımlarının yanı sıra kimlik hırsızlığı bu sorunu izleyen en önemli kaygılar arasında yer alıyor. Uzmanların çoğu özellikle teknoloji hızla geliştiği için siber tehditlerin etkilerinin henüz tam anlamıyla görülmediği konusunda hemfikirdir. Siber güvenlik riskleri yakın zamanda tehdit teşkil eden riskler şeklinde algılanmaktadır. Uzmanların çok azı bunları yavaşça ortaya çıkan riskler olarak tanımlamaktadır ve bu durum yeni gelişen tüm riskler arasındaki açık ara en düşük oranı yansıtmaktadır. Kamu kuruluşlarının siber güvenlik riskleriyle baş etmeye hazırlık seviyesinden duyulan memnuniyet diğer tehdit alanlarına göre biraz daha yüksek çıkmıştır. Asya'da yaşayan katılımcılar, hükümetlerinin siber risklerle başa çıkma kabiliyetlerine daha fazla güvenmektedir.

> **"Karşı karşıya kalacağımız en büyük tehditlerden biri yaşamlarımıza teknoloji kullanımına olan bağımlılığımızın artması ve kötü niyetli kişilerin bunlara kolaylıkla erişebilmesinden kaynaklanıyor."**
>
> *Singapurlu 30 yaşındaki sigortacı*

Siber güvenlik risklerini en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

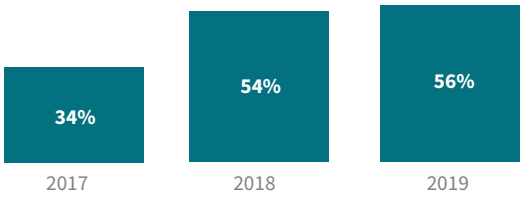

Siber güvenlik risklerinin ortaya çıkış hızı tahmini

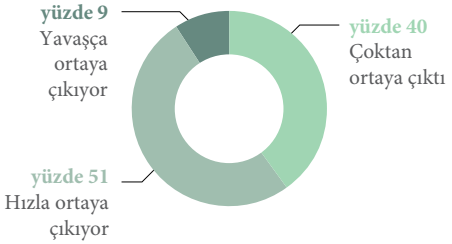

Siber güvenlik riskleri ile ilgili duyulan temel endişe

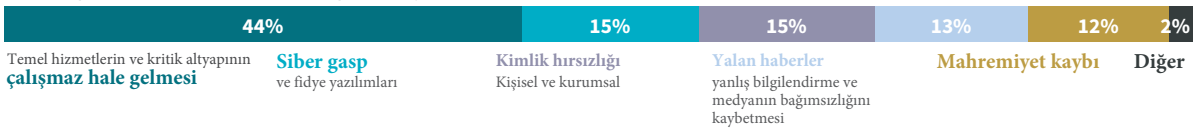

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

Çevrimiçi duygu analizi - siber güvenlik riskleri

Siber güvenlik riskleri ile ilgili olarak, temel hizmetlerin ve kritik altyapının çalışmaz hale gelmesi, çevrimiçi bilgi arayanlar arasında yavaş ama istikrarlı bir şekilde en önemli endişe haline gelmiştir. Yalan haberlerin getirdiği tehlikelere uzmanlar tarafından görece daha az önem verilmesine rağmen, yanlış bilgilendirme ve medyanın bağımsızlığını kaybetmesi siber güvenlik nedeniyle meydana gelen hizmet kesintilerinin hemen ardından ikinci sırayı almaktadır ve medya ile hükümetlerin bu konu ile ilgili yarattığı farkındalık sebebiyle son iki ila üç yılda manşetlerde yer bulmaktadır.

Yaygın siber güvenlik endişeleri, 2014-2019

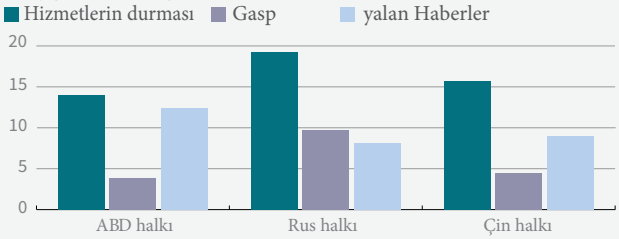

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır.
Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir. Kaynak: Eurasia Group

AXA Grubu Risk Yönetimi: bilgi risklerinde odak noktası

Benjamin Ducos AXA Grubu Bilgi Riski Yönetim Birim Başkanı'dır ve görevi siber güvenlik, veri ve yeni teknolojiler alanlarında güçlü ve risk odaklı bir bakış açısı oluşturulmasıdır.

AXA'daki görevinizi nasıl tarif edersiniz?

Amacımız kuruluşumuzun her türlü bilgi riskiyle yüzleşmeye hazır olmasını sağlamaktır. Günümüzde teknoloji doğru kullanılmazsa, kuruluşlar büyük kayıplarla karşılaşabilir. Ekibimiz bilgi risklerinin yönetilmesine ve azaltılmasına odaklanmaktadır: AXA'nın faaliyetleri ile ilgili teknik uzmanlığımız ve engin bilgi birikimimize güveniyoruz. Ayrıca, bu konulara ilişkin farkındalığın kuruluşun en üst seviyesinde geliştirilmesi ve konunun sahiplenilmesi de son derece önemlidir.

Bilgi riskleri nelerdir?

Bilgi riskleri kuruluşumuzda teknolojilerin kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Bu teknolojiler arasında siber güvenlik risklerinin önemli bir odak noktası olduğu veri ile ilgili projeler, bilgi sistemlerinin yanı sıra teknolojik yenilikler bulunmaktadır. Örneğin, son kullanıcılar tehlikenin farkında veya tehlike ile ilgili uyanık olmadıklarında, sosyal medya ve toplum mühendisliği bilgisayar korsanlarının büyük miktarlarda kişisel bilgiye erişmeleri için yeni fırsatlar ortaya çıkarmaktadır.

Bilgi risk yönetimi neden bu kadar önemli?

Siber güvenlik her çalışanın sorumluluğu olsa da, AXA'nın bilgi risklerine karşı korunmasına yönelik genel bir stratejinin bulunması önemlidir. Ekibimiz faaliyetlerimizin her yönüyle ilgili olarak ilk savunma hattı stratejisini uygulayan BT ve güvenlik uzmanlarıyla yakın iş birliği içinde çalışıyor. İkinci bir savunma hattı olarak, başlıca bilgi risklerini önceden tahmin etmek, değerlendirmek ve önceliklendirmek ve statükoya meydan okumak için gerekli olan bağımsız bir görüş ortaya koyuyoruz. Büyük yatay programlar ya da blok zincir gibi yeni ortaya çıkan teknolojiler gibi bizim için en önemli olan konular hakkında düzenli olarak ikinci görüşler bildiriyoruz.

Büyük bir şirkete siber risk yönetimi açısından ne önerirsiniz?

Her şeyden önce, teknik anlamda standardın sağlanması büyük önem arz etmektedir. Tüm şirkete sirayet edecek bir yayılma etkisinin bertaraf edilmesi için, koruma düzeyi açısından bir standart yakalamalıyız. Aksi takdirde, sistemler arasındaki bağlantıyı koparmaktan başka çaremiz kalmaz! İkinci olarak, birimler arası diyalog çok önemlidir çünkü birbirinden ayrı hareket eden yapılar güvenlik açısından kaos demektir! Bilinçli, doğru ve meşru risk bazlı kararlar verilmesi için ortak bir yönetişim organının sürücü koltuğunda oturması gerekir.

Son olarak, yakın ve uzun vadeyi bir arada planlamak ip üstünde yürümek kadar zor olabilir, ancak bundan başka bir yol da yoktur. Siber tehditlere ilişkin öngörüler ile risk tahmini arasında stratejik bir ilişki kurulurken, denetimli bir siber müdahale becerisinin de hazır bulundurulması gerekmektedir.

Gelecekte size heyecan veren zorluklar var mı?

Tüm unsurların birbirine bağlı olduğu bir dünyada, iş birlikleri işletmeler açısından hayati önem taşımaktadır. Ancak diğer taraflarla birlikte çalışmak için, dikkatli bir tanımlama, istişare, taahhütler ve kontrollerin doğru seviyede olduğuna dair kanıtlar gereklidir. Bu bakımdan, bayilerimizle risklerin yönetilmesi müşterilerimize AXA'nın kendi başarılarının güvence altına alınmasına nasıl katkıda bulunduğunu müşterilerimize göstermek kadar önemlidir.

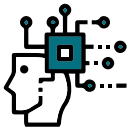

6. Risk: Yapay zeka ve büyük veri

Uzmanların yapay zeka ile ilgili duyduğu endişede geçen yıldan bu yana herhangi bir değişim görülmemiştir. Asya'da ve, daha az seviyede olsa da, Kuzey Amerika'da yaşayan uzmanlar yapay zeka ve büyük veri konusunda daha fazla endişe duyma eğilimindedir. Bu riskin algısına ilişkin farklılık söz konusu riskin ilk 10 risk arasında gerçekleşmesi görece uzak görülen tek risk olmasından kaynaklanmaktadır. Aslında, algoritmaların halihazırda yaşamlarımızı değiştirip mevcut riskleri şekillendirmesine rağmen, uzmanlar yapay zeka ile ilgili yeni riskler ve zorlukların ortaya çıkacağını öngörmektedir. Yapay zeka ve büyük veri ile ilgili duyulan ana endişe konusunda fikir birliğinin olmadığı görülmektedir. Katılımcılar yapay zekanın sorumluluk açısından teşkil ettiği zorlukları ve yorumlanamazlığını eşit düzeyde vurgulamaktadır. Kuzey Amerika'da yaşayan uzmanlar yapay zekanın sebep olduğu "varoluşsal tehdit"ten dünyanın diğer bölgelerindeki meslektaşlarına göre daha fazla endişe duymaktadır. Afrika ve Avrupa'da yaşayanlar başta olmak üzere katılımcılar halkın bu riske ilişkin farkındalığının en alt seviyede kaldığını tahmin etmektedir. Ayrıca, katılımcılar kamu kuruluşlarının bu yeni gelişen riskle başa çıkma konusundaki hazırlık seviyesine ilişkin memnuniyetsizliklerini de dile getirmektedir.

> **"Düzenleyici bir çerçevenin bulunmaması kısmen topluma yayılmanın etkisi ve sonuçları hakkında farkındalığın olmamasından, kısmen de önlemlerin yenilikleri sekteye uğratacak kadar erken bir dönemde alınması korkusundan kaynaklanmaktadır."[15]**
>
> *Raja Chatila, AXA Araştırma Fonu bursiyeri*

15 Artificial Intelligence: fostering trust through research. AXA Research Fund.

Yapay zeka ve büyük veriyi en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

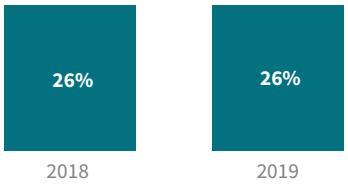

Yapay zeka ve büyük verinin ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

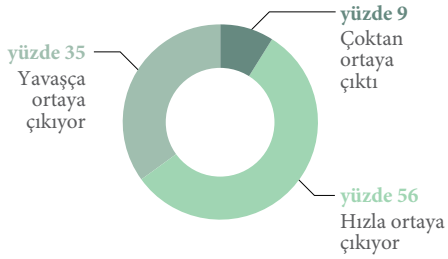

Yapay zeka ve büyük veri ile ilgili duyulan temel endişe

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

Veri düzenlemenin geleceği

Kişisel verilerin düzenlenmesinin amaçlandığı GDPR'nin (Genel Veri Koruma Tüzüğü) uygulamaya konulmasının üzerinden bir yılı aşkın süre geçmişken, bu düzenlemenin somut etkileri belirgin hale gelmektedir. Tüketicilerin veri koruma ile ilgili hakları konusundaki farkındalığı katlanarak artmaktadır. GDPR'deki para cezalarının büyük çoğunluğu yüz binlerce euro düzeyinde kalırken, bazı şirketler yıllık cirolarının yüzdesi olarak hesaplanan çok daha yüksek para cezaları ödemek zorunda kalmaktadır. GDPR'nin bir örnek teşkil ederek küresel veri koruması sistemini yeniden şekillendirme ihtimali bulunmaktadır. Japonya, Kanada, Yeni Zelanda veya Avustralya başta olmak üzere AB'nin başlıca ticaret ortaklarının büyük bölümü GDPR'ye eşdeğer kendi düzenlemelerini çıkarmak istemektedir.[16] Örneğin,

GDPR Brezilya, Türkiye ve Tayland'daki veri gizliliği yasaları ve ABD'de özellikle Kaliforniya ve Vermont'taki eyalet düzeyindeki mevzuat için bir örnek teşkil etmiştir. 1 Ocak 2020'de yürürlüğe girmesi planlanan 2018 tarihli Kaliforniya Tüketici Gizliliği Yasası ile, GDPR'de olduğu gibi, Kaliforniyalılara işletmelerin kendi kişisel verilerini nasıl topladıkları ve kullandıkları konusunda denetim olanağının sağlanması amaçlanmaktadır.[17] Bu arada, Vermont'un "veri komisyonculuğu" mevzuatında kişisel verileri toplayan ve satan işletmelerin eyalete kayıt yaptırması, ticari uygulamaları eyalete açıklaması ve kapsamlı veri güvenliği programları geliştirmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.[18]

Bazı eyaletler GDPR'yi bir ilham kaynağı olarak görse de, ABD'nin uluslararası ticaret anlaşmalarındaki güçlü gizlilik korumalarını güvence altına almak üzere bunun aksine yapılabilecek her türlü girişime karşı çıkma ihtimali yüksektir. Avrupa ise APEC'in (Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu) Sınır Ötesi Gizlilik Kurallarının gönüllü gizlilik çerçevesi kapsamında ABD'nin tercih ettiği yaklaşımın AB vatandaşlarına kabul edilebilir bir geçici çözüm olabilecek kadar yeterli koruma sağlamadığı konusunda ısrarcıdır.

Önümüzdeki birkaç yıl boyunca veri lokalizasyonu konusundaki bu veya diğer farklı görüşlerde anlaşmazlıkların devam etmesi halinde, Liu He'nin uluslararası veri akışlarının aniden durdurma veya yavaşlatma riski giderek artmaktadır ve bu durumun küresel ekonomi açısından sonuçları bilinmemektedir. Gelecekte Gizlilik Kalkanı ve ana yedeği konumundaki standart sözleşme hükümlerini kağıt parçası haline getiren bir mahkeme kararının verilmesi durumunda, ABD-AB veri transferleri gerçek anlamda bir hukuki dayanaktan yoksun kalabilecektir. ¬Sınır ötesi veri akışlarında daha geniş kapsamlı bir kesinti yaşanması sonucunda sorunlar ortaya çıkacaktır. Örneğin, Çin'deki fabrikaları veya enerji santrallerini diğer ülkelerdeki veri merkezlerinden işleten şirketlerin işletmeleri birdenbire risk altında kalacaktır.

16 How GDPR is shaping global data protection. PrivSec Report. 2018. Baxter, Michael.

17 Assembly Bill No. 375 Privacy : personal information: businesses. California Legislative Information. 2018.

18 H.764 : An act relating to data brokers and consumer protection. General Assembly of the State of Vermont. 2018.

Beklenmedik şekilde, sosyal ağlar ve arama motorları reklam satmak için bel bağladıkları kişisel bilgileri yurt dışına aktarmak için yasal bir dayanaklarının bulunmadığı sonucuyla karşılaşabilecektir. Hindistan Silikon Vadisi'ndeki veya Çinli şirketlerin vatandaşlarının verilerini toplamasını engelleyerek yerli teknoloji endüstrisini küresel rakiplerden korumak amacıyla dünyanın geri kalan ülkeleriyle arasına duvar örebilecektir. Ancak bu durumda, kendi vatandaşlarının kullanmadan yapamayacağı hizmetlere erişimi kaybedebilecektir.

Deep di

Yapay zekanın getirdiği zorluklar

Yapay zeka teknik bir merak olmaktan çıkıp gerçek dünyada kullanılabilecek uygulamalara el attığı için, iki önemli muhtemel sonucu bulunan bir kaza riski artış göstermektedir. İlk olarak, yapay zekaya bağlanabilecek büyük çaplı bir elektrik kesintisi veya endüstriyel kaza ekonomik zarara veya can kaybına neden olabilecektir. Dahası, böylesi bir olaya verilen siyasi tepki sektöre düzenleyici ve siyasi kontrol getirebilecektir çünkü hükümetler yapay zeka ile etik hususlar ve güvenliğe olan yaklaşımlarını güçlendirip gözden geçirmektedir. Olası kaza örnekleri arasında kendi kodunu yeniden yazabilen ve yanlışlıkla (veya kasıtlı olarak) herkesin kullanımına sürülebilen yapay zeka destekli bir kötü amaçlı yazılım ve hassas bir kontrol sisteminde kullanılan ve beklenmedik bir arızayla karşılaşarak bir endüstriyel kazaya sebebiyet veren bir yapay zeka uygulaması bulunmaktadır.

Bilişim teknolojisi donanımı, yazılımı ve yapay zekaya ilişkin kritik alanlarda, Avrupa hem ABD hem de Çin'le rekabet halindedir. ABD-Çin teknoloji yarışı ve daha geniş kapsamlı bir ticaret çatışması teoride üçüncü ve dördüncü pazarlardaki Avrupalı teknoloji sağlayıcılarına çalışma alanı sağlayabilecektir, ancak Avrupa'daki mevcut yapay zeka araştırma ve geliştirme düzeyine ve ABD ya da Çin'in bileşenlerine ve fikri mülkiyetine olan bağlılık dikkate alındığında, Avrupa'nın bunu başarması için kullanabileceği alan sınırlı kalabilecektir.

En büyük 500 küresel teknoloji şirketi

Şirket sayısı

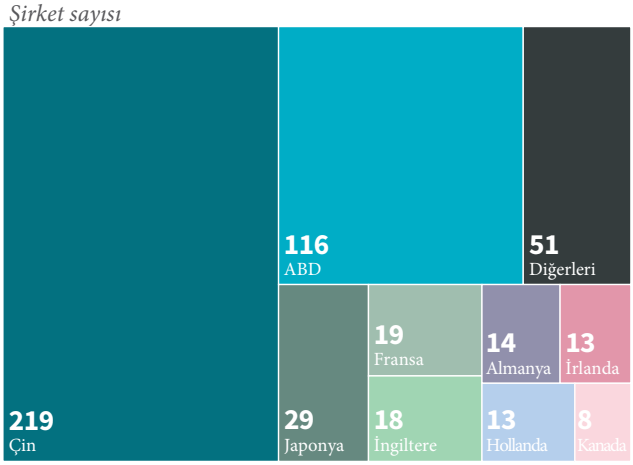

Kaynak:liste

Hükümetler, özel sektör ve sivil toplum şeffaflık, hakkaniyet ve izah edilebilirlik (yani, herhangi bir yapay zeka çözümünün sonuçlarının insan uzmanlar tarafından anlaşılmasını sağlamak) gibi yapay zekanın sebep olduğu zorlayıcı etik konularla boğuşmaktadır. Örneğin, algoritmalar sağlık hizmetleri, yargı sistemi veya finans alanında yanlı sonuçlar üretebilmektedir. Algoritmaların iki olası önemli ön yargısı bulunmaktadır: Algoritmalar veri tabanları ve/veya geliştiricilerine özgü ön yargıları çoğaltabilmektedir. Geçtiğimiz yirmi yıl boyunca, hükümetler aşırı bir düzenlemenin inovasyonu sekteye uğratacağı korkusuyla teknolojinin düzenlenmesi konusunda temkinli bir yaklaşım izlemiştir. AB'nin yapay zekaya ilişkin politika girişimleri ile teknoloji için düzenleyici bir çerçeve oluşturulması ve yapay zeka algoritmaları ve uygulamaları geliştirirlerken yapay zekanın ön saflarında yer alan ABD ve Çinli firmalarının etki altına alınması amaçlanmaktadır. Bu girişim Mayıs 2018'de kabul edilmesinden bu yana mahremiyetle ilgili küresel düzenleyici gündemi belirleyen GDPR'nin geliştirilmesine benzer bir süreç olacaktır. AB'nin etik kuralları veya mevzuatı nedeniyle standartlar ile ilgili olarak ABD ve Çin üzerindeki baskı artırılabilse de, ABD-Çin teknoloji gerilimleri arasında temel bir uluslararası standartlar çerçevesinin oluşturulması bir zorluk olarak kalmaya devam etmektedir.

Avrupa yapay zekayı düzenlemeye çalışan tek güç değildir. Sanayi ve Bilişim Teknolojileri Bakanlığı tarafından oluşturulan Çin teknoloji politika grupları da yapay zeka ve ilgili veri ile uygulamalar için teknik standartlar belirlenmesi hususunda aktif bir rol oynanması amacıyla Çin'in yürüttüğü geniş kapsamlı bir girişimin parçası olarak yapay zeka için etik standartlar geliştirilmesi ihtiyacını dile getirmiştir.

Küresel iş birliği olmaması halinde, yapay zekâ için birden çok standardın oluşturulması riski vardır. Bu durumda, parçalanma ve karmaşıklık artacak ve işletmelerin uyum maliyetleri yükselecektir. Örneğin, Avrupalı firmaların hareket tarzlarında geleneksel olarak ABD liderliğindeki Batı düzeni örnek alınmaktadır. Sadece iş dünyasında bir taraf olarak Çin'in doğrudan etkisi değil, aynı zamanda Çin normları ve standartlarını (farklı derecelerde) benimseyen diğer ülkeler de dikkate alındığında, Avrupalı firmalar daha parçalanmış bir küresel ticaret sistemi ile karşı karşıya kalacaktır.

Deep div

Kuantum sürprizi: kriptografi neden risk altında

Kuantum teknolojisi bilişim alanında sıcak bir gündem maddesi haline gelmiştir, ancak halk açısından bilinmezliğini korumaktadır. Teknoloji şirketleri, hükümetler ve araştırma enstitüleri teknolojinin sınırlarını zorlamak için büyük meblağlarda yatırımlar yapmaktadır. Standart bilgisayarlar hesaplama yapmak için bit veya 1 ve 0 dizileri olarak depolanan bilgileri kullanmaktadır. Kuantum bilişim kuantum fiziğinin doğası gereği bir, sıfır veya bunların arasındaki herhangi bir değeri alabilecek kuantum bitler kullanmaktadır ve bu durum aynı süre zarfında geleneksel makinelerden katlanarak daha fazla bilgi işlemelerine olanak tanımaktadır.

Araştırmacıların yeterli sayıda kuantum bitin birlikte güvenilir bir şekilde çalışabilmesini sağlaması halinde, hesaplama gücündeki devasa artış dünyanın en hızlı geleneksel bilgisayarlarının çözemediği sorunları çözme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Bu gelişme ilaç tasarımında ve büyük hesaplama gücünün yeniliklerin kilidinin açılmasına yardımcı olabileceği diğer alanlarda yeni atılımlara yol açabilecektir. Bununla birlikte, kuantum bilişim nükleer silahların modellenmesinde kullanılacak yeni süper bilgisayarlardan ulusal sırları ve banka verilerini güvende tutan kodların kırılmasına kadar değişen bir dizi yeni güvenlik riskini beraberinde getirecektir.

ABD ve Çin kuantum teknoloji araştırmalarına en çok para harcayan ülkelerdir

Ülkelere göre AR&GE harcamaları (GSYİH'in yüzdesi olarak) yıllık kuantum araştırması harcamaları (milyon €), 2015

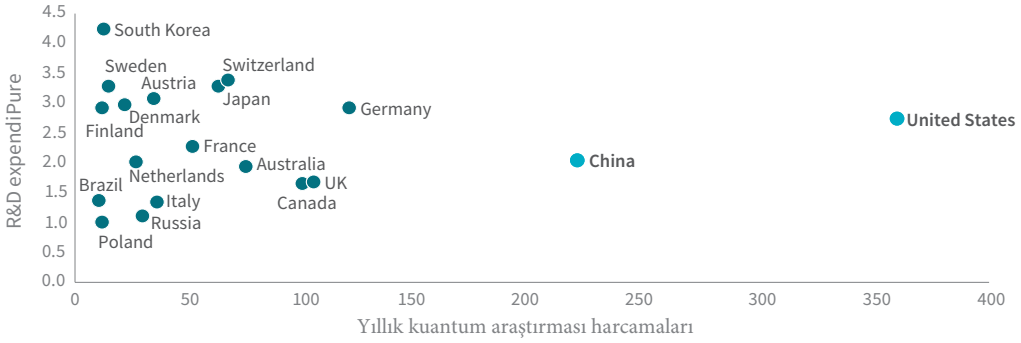

Kaynak: McKinsey, Dünya Ekonomik Göstergeleri

Kuantum teknolojisi dünyasında, en önemli sorulardan biri - ve devam eden ABD-Çin teknoloji soğuk savaşı çerçevesinde milli güvenlik konusunda en yoğun ilgi gösterilen alanlardan biri - kriptografinin geleceğidir. Kuantum bilgisayarları şu anda 2048-bitlik bir RSA şifresini sekiz saat içinde kırabilmektedir. Söz konusu işlemin geleneksel bir bilgisayar ile gerçekleştirilmesi milyarlarca yıl alacaktır.[19] Bu durum askeri güç dengesi üzerinde köklü sonuçlar doğuracaktır çünkü kuantumda atılım yapan ülke rakiplerinin kodlarını kırma konusunda üstünlük kazanacaktır.

ABD ve Çin arasında teknolojik rekabetin artması sonucunda Çinli ve ABD'li araştırmacılar arasındaki iş birliği azalabilecek ve en nihayetinde, çift amaçlı kullanılan teknolojilere sıkı kontroller getirilebilecektir. Önde gelen teknoloji güçleri arasında iş birliği ve iletişimin azalması sonucunda ne gariptir ki beklenmedik ve tespit edilmemiş olması muhtemel bir kuantum atılımı olan “kuantum sürprizi” riski artabilecektir.

19 How a quantum computer could break 2048-bit RSA encryption in 8 hours. MIT Technology Review. 2019.

Bir kuantum sürprizi jeopolitik gerilimleri artıracak ve küresel işletmeler üzerinde zararlı yan etkilere neden olacaktır. Örneğin, eğer bir hükümet bankalar ve diğer finansal hizmet firmaları tarafından müşteri verilerini güvende tutmak için yaygın olarak kullanılan ilgili endüstride standart şifrelemeyi kıracak kadar güçlü bir kuantum bilgisayar oluştursaydı, bu durum küresel finans sektörü ve diğer sektörler için büyük bir olumsuz güven şoku yaratabilirdi. Müşteriler finansal sistemin güvenilirliğinden şüphe etselerdi, muhtemelen mevduatların bankalardan çekilmesine yönelik bir furya başlar, mali istikrar riske girer ve ekonomi, tüketici ve ticari güven de bu durumdan nasibini alırdı. Bu nedenlerden dolayı, teknoloji ve iş uzmanları bu tür olasılıkları yakından izlemek ve bunlara hazırlamak için hükümetlerle iş birliği yapmalıdır.

“Uyumsuz teknoloji standartları nedeniyle, hükümetlerin uyumlu çalışacakları tedarikçileri seçmeleriyle birlikte, firmaların yalnızca ABD ve Çin'de değil, aynı zamanda dünyanın farklı yerlerindeki pazarlarda da farklı ürünler tasarlamak zorunda kalabilecektir. Birlikte çalışabilirlik etkisini giderek artıran bir engel haline gelecektir. ”

Samm Sacks, Siber Güvenlik Politikası Danışmanı, New America

AXA XL uygulaması - siber sigorta koruması

Teknoloji, inovasyonu mümkün kılarken yeni fırsatları beraberinde getirmektedir, ancak aynı zamanda birçok riski de bünyesinde barındırmaktadır. Dijital dönüşüm ve veri kullanımındaki artış kuruluşları giderek daha savunmasız hale getirmektedir. Cihazlar ve sistemler arasındaki bağlantılar Nesnelerin İnterneti'nin gelişmesi ve bulut hizmetlerinin kullanılmasıyla birlikte siber maruziyeti artırmaktadır. Sosyal medya da bilgisayar korsanları için büyük miktarda kişisel bilgiye erişim açısından yeni fırsatlar yaratmaktadır.

Siber risklerin yönetilmesi ve dijital varlıkların güvence altına alınması artık yalnızca bir BT sorunu değildir; bu konu şirketler, hükümetler ve bireylerin karşılaştığı en büyük risklerden biri haline gelmiştir. Tanınmış kuruluşlara yönelik büyük çaplı siber saldırılar ve veri ihlallerine son yıllarda manşetlerde yer verilirken, tehdit daha somut hale gelmektedir. Siber saldırılar çoğunlukla oportünist ekonomik nedenlerle gerçekleştirilmektedir ve suçlu bireyler veya kuruluşlar hassas sistemleri hedef almaktadır, ancak jeopolitik ve stratejik nedenlerle de bu saldırılar gerçekleştirilebilmektedir.

“Yaşamımızda veri kullanımının artması topluluklarımız, okullarımız, şirketlerimiz ve hükümetlerimizin siber saldırılara karşı savunmasız olduğu anlamına geliyor.”

John Coletti, Üst Düzey Sigorta Yöneticisi, AXA XL Siber - Kuzey Amerika

Kuruluşların siber güvenlik risklerine karşı hazırlanması ve korunması küresel liderlerin öncelik listelerinin en üst sırasında yer almalıdır. Siber risklerin doğası ve kapsamı sürekli olarak değişmektedir ve onları üstesinden gelinmesi son derece zor sorunlara dönüştürmektedir. AXA XL tüm müşterileri önleme, tahmin, azaltma ve risk aktarımı konularında desteklemek üzere son yıllarda güçlü bir uzmanlık geliştirmiştir. İhlal öncesi ve ihlal sonrası hizmetler sunan AXA XL'in uzman siber risk sigortacıları ve risk danışmanlığı uzmanları, kuruluşların sürekli değişen siber ortamla başa çıkmalarına yardımcı olmaktadır.

Kurumsal dünyanın yanı sıra kamu kurumları da bilgisayar korsanları tarafından giderek daha fazla hedeflenmektedir. 2019 yazında, ABD'nin Doğu Kıyısında bulunan bir polis merkezi bir siber saldırıda hedef alınmış, BT ağı ele geçirilmiş ve verilerinin bir kısmına erişim kaybı yaşanmıştır. AXA XL müdahale seçeneklerini değerlendirmek üzere nitelikleri önceden test edilmiş ihlal uzmanları görevlendirerek hızlı bir şekilde destek sağlamıştır. Yedekler ve veri kurtarma prosedürleri ilgili merkezin saldırıdan sonraki bir hafta içinde verilerini geri alması ve normal iş faaliyetlerini sürdürmesi sağlanmıştır.

Siyasi riskler: “jeopolitik resesyonun” sonuçları

Sosyo-politik riskler uzmanların gelecekteki risk ortamına ilişkin algılarında üst sıralarda yer alırken, jeopolitik istikrarsızlık yeni gelişen riskler arasında üçüncü sırayı alıyor. Ulusal politikanın uzmanların risk algısında büyük bir rol oynamasına rağmen, sonuçlar jeopolitik istikrarsızlığın nerede yaşadıklarına bakılmaksızın tüm katılımcılar için büyük bir endişe kaynağı olduğunu göstermektedir. Sosyo-politik ortamla ilgili dört ana risk konumundaki jeopolitik istikrarsızlık, toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar, güvenliğe yönelik yeni tehditler, makroekonomik riskler ankete katılan uzmanlar arasında halkın farkındalığından duyulan memnuniyet açısından diğer tüm konulardan daha iyi bir düzeye sahiptir. Kamu kuruluşlarının bu riske karşı hazırlıklı olma algısı da diğer risklerden daha olumludur.

> **“ABD-Çin 'soğuk savaşı' makroekonomik istikrarsızlığa sebep olacak, milliyetçiliğin yükselmesine yol açacaktır”**
>
> *Fransa'dan 47 yaşındaki üst düzey risk yöneticisi*

3. Risk: Jeopolitik istikrarsızlık

Jeopolitik istikrarsızlık bu yılki ankette daha fazla ön plana çıkmıştır. Bu algı değişimi son 12 ayda yaşanan jeopolitik olaylarla örtüşmektedir. Avrupa, Orta ve Güney Amerika ile Kuzey Amerika'da yaşayan uzmanlar temel olarak milliyetçilik ve popülizmin yükselişinden kaygı duyarken Asya, Afrika ve Orta Doğu'da yaşayanların endişelendiği temel husus ulus devletler arasında görülen gerilimlerdir. Bu durum ABD'deki son başkanlık seçimi, Avrupa'daki seçim sonuçları ve Brezilya ile Kolombiya başta olmak üzere Latin Amerika'da son dönemde yaşanan siyasi gelişmelerde görülmektedir. Dahası, Kuzey Amerika'daki katılımcılar çok taraflılıktaki düşüş riskini diğer risklerden çok daha fazla vurgulamaktadır; yüzde 16'sı bu hususu temel endişe kaynağı olarak görürken, küresel ortalamada ise bu oran yüzde 6'da kalmaktadır.

Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmaları en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

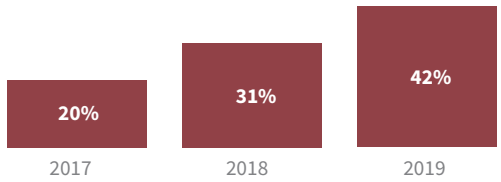

Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmaların ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

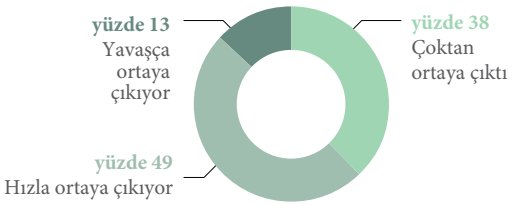

Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar ile ilgili duyulan temel endişe

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

Çevrimiçi duygu analizi - jeopolitik istikrarsızlık

Diğer bir örnek de halkın jeopolitik risk kümesine dair önceliklendirmesi ile ilgilidir. Çevrimiçi bilgi aramalarına ilişkin yapılan bir analiz dünya çapında halkların duyduğu endişelerin milliyetçilik ve çok taraflılıktan ziyade çatışmalar ve göç hususunda daha yüksek olduğunu göstermektedir. Geçtiğimiz beş yıl boyunca, göç yavaş yavaş en büyük endişe kaynağı haline gelmiştir. Bu durum milliyetçilik ve popülizmi en önemli jeopolitik risk olarak gören uzmanların yaptığı önceliklendirme ile taban tabana zıttır.

Popular governance concerns worldwide

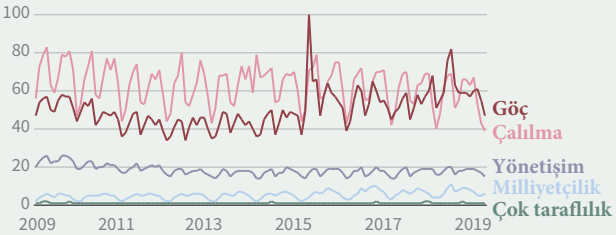

Not: Veriler kamuoyunun bir göstergesi olarak çevrimiçi bilgi arama eğilimlerine dayanmaktadır.
Ölçek: 1-100: 100 ampirik azami değerdir. Kaynak: Eurasia Group

4. Risk: Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar

Toplumsal hoşnutsuzluk riski 2018'de en büyük beş risk arasında yer almış ve bu yıl bir sıra daha yükselmiştir. Orta Doğu'da yaşayan uzmanlar bu riski ortalamaya göre çok daha düşük bir seviyede (ortalamada 4. sırada olmasına rağmen 7. sırada) değerlendirmektedir. Ankete katılan uzmanların neredeyse yarısı gelir uçurumu ve gelir eşitsizliklerini en endişe verici mesele olarak görmektedir. Ancak, bu yılki ankete göre bölgeler arasında Orta Doğu'da yüzde 35'ten Afrika'da yüzde 70'e kadar büyük farklılıklar söz konusudur. Göç ve toprak kaygıları da bilhassa Kuzey ve Güney Amerika'da yaşayanlar olmak üzere katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmaları en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

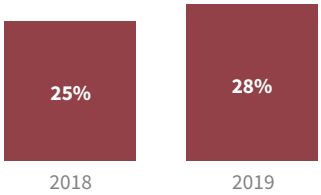

Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmaların ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

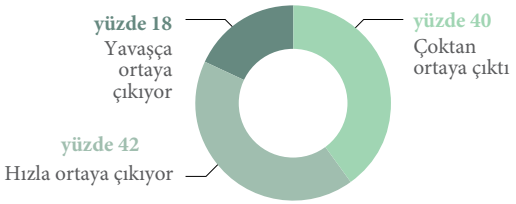

Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar ile ilgili duyulan temel endişe

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

> **"Yeni gelişen tehditlerin büyük kısmının tespit edilmiş olmasına rağmen, gelir eşitsizliği ve sosyal refah programlarının etkisini kaybetmesi henüz ele alınmayan bir saatli bombadır."**
>
> *Çek Cumhuriyeti'nden 42 yaşındaki finans yöneticisi*

9. Risk: Güvenliğe yönelik yeni tehditler

Güvenliğe yönelik yeni tehditler 2018'e göre iki sıra gerilemiştir. Bu düşüş muhtemelen çoğu bölgedeki terör saldırılarındaki düşüş eğilimini yansıtmaktadır.20 Katılımcılar daha küçük gruplar ve yalnız kurtların yaptığı değişik terör saldırıları ve ulus devlet destekli siber saldırıların tetiklediği siber savaşlardan aynı derecede endişe duymaktadır. İlginçtir ki, Orta Doğu'da yaşayan uzmanlar güvenliğe yönelik yeni tehditleri ortalamaya göre çok daha düşük bir seviyede (ortalamada 9. sırada olmasına rağmen 13. sırada) değerlendirmektedir.

Güvenliğe yönelik yeni tehditleri en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

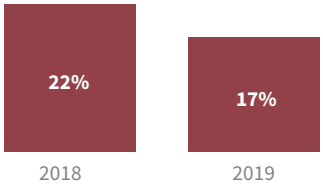

Güvenliğe yönelik yeni tehditlerin ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

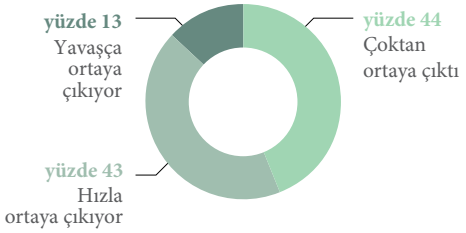

Güvenliğe yönelik yeni tehditler ile ilgili duyulan temel endişe

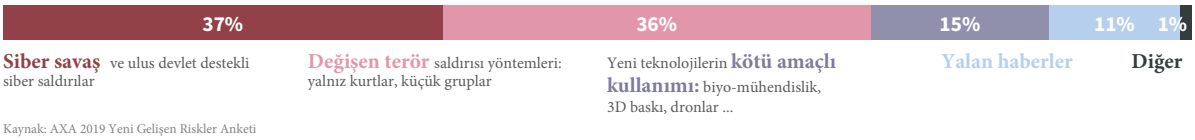

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

10. Risk: Makroekonomik riskler

Makroekonomik riskler en önemli riskler arasında son sırayı alıyor. Bununla birlikte, iklim değişikliği, jeopolitik istikrarsızlık ve toplumsal hoşnutsuzluk gibi katılımcıların altını çizdiği diğer risklerin çeşitli yönlerden makroekonomik risklerle ilişkili olduğu unutulmamalıdır. Ayrıca, kamu kuruluşlarının makroekonomik risklerle başa çıkmaya hazır olma seviyesinden duyulan memnuniyetsizlik ortalamanın altındadır. Bu konuda cinsiyetler arasında bir ayrım olduğu görülmektedir: Erkekler makroekonomik riskleri kadınlardan dokuz sıra üstte değerlendirmektedir (9. sıraya karşı 18. sıra). Ortalama olarak, erkek uzmanlar ekonomik ve mali risklerin kadın uzmanlara göre daha şiddetli olduğunu değerlendirmektedir.

Makroekonomik riskleri en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

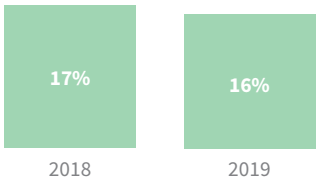

Makroekonomik risklerin ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

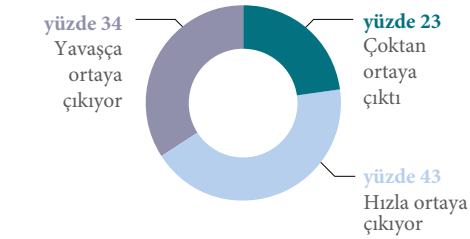

Makroekonomik riskler ile ilgili duyulan temel endişe

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

20 Will terrorism continue to decline in 2019? The Conversation. 2019. LaFree, Gary.

> **“Geçtiğimiz birkaç on yıl boyunca Amerika Birleşik Devletleri'nde eşi benzeri görülmemiş bir düzeyde varlık yaratılmıştır. Önümüzdeki birkaç on yıl boyunca servetin yeniden dağıtımına yönelik baskıların artması olasıdır."**
>
> *Robert D. Kaplan, Eurasia Group Genel Müdürü*

Deep dive

Jeopolitik resesyon çağı

Çağımızda geleneksel müttefikler arasındaki ilişkilerin bozulması ve alternatif bir uluslararası politik ve ekonomik mimarinin gelişimi belirleyici olmaktadır. Sık sık görülen yükseliş ve düşüş döngülerinin dikkat çektiği ekonomik resesyonların aksine, jeopolitik resesyonlar çok daha uzun döngülerde ortaya çıkmaktadır. Mevcut jeopolitik resesyonun önümüzdeki uzun yıllar boyunca küresel risk ortamını şekillendirmesi muhtemeldir. Sonuç olarak, küresel yönetişim daha parçalı bir yapı şeklinde ortaya çıkacak, jeopolitik kuyruk risklerinde bir artış meydana gelecek ve patlak verdiklerinde büyük uluslararası krizlere etkili müdahale kabiliyeti azalacaktır.

Çok sayıda ticari görüşmeye rağmen çıkmaz devam ediyor

Kaynak: Peterson Uluslararası Ekonomi Enstitüsü PI IE

Uzun süren bir jeopolitik resesyon önümüzdeki birkaç yıl içindeki herhangi bir noktada uluslararası aktörler arasındaki güvenin azalması, (yanlış) bir biçimde tehdit edici olarak yorumlanmaya açık belirsiz politika kararları ve büyük çatışmalara sebebiyet verebilecek kazalardan kaynaklı ciddi bir küresel politik krizin patlak verme olasılığını artırmaktadır. Yakın vadede, krizi tetiklemesi beklenen en muhtemel faktörler ABD'nin tarafı olduğu sayısız uluslararası ticaret çatışmasında görüldüğü gibi küresel ticaret meseleleriyle ya da jeopolitik açıdan sıcak noktalar ve temsili savaşlara ilişkin gerilimler ve değişkenlik gösteren çıkarlarla ilgilidir.

Şu anda dünyadaki mevcut demokrasilerin çoğunda iki ana senaryoyla sonuçlanan bölücü güçler söz konusudur. Bunlardan daha olumsuz olanı patlak veren ve büyük ekonomik çöküntülere neden olan jeopolitik bir krizken, daha olumlu olanı ise bir kriz esnasında yeni ve muhtemelen çok daha kutuplu bir düzenin oluşturulmasına yol açan dengeleyici güçlerin kuvvetlerin ortaya çıkması olacaktır.

Daha olumsuz senaryo bir jeopolitik resesyonun bir jeopolitik buhrana dönüştüğü 1914-1945 arası dönemle benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, büyük ekonomiler şu anda çok daha bütünleşmiştir ve nükleer kabiliyetler büyük güç çatışmasının çok daha şiddetli bir hal almasını engellemektedir. Yine de, olumsuz bir senaryonun gerçekleşmesi mümkündür ve bu senaryo büyük olasılıkla kontrolden çıkan ani ve kasıtsız bir jeopolitik krizle gerçeğe dönüşecektir. Jeopolitik çatışmanın kuyruk riskleri giderek arttığı halde, mevcut jeopolitik resesyon esnasında dikkat çekici herhangi bir kriz patlak vermemiştir. Ciddi krizler gerçekleşmemesine rağmen, büyük çaplı jeopolitik krizlerin nerelerde patlak verebileceğini tahayyül etmek kolaydır.

Akla yatkın bir kuyruk riski ABD'nin önderliğinde İran'la askeri bir çatışmaya girilmesi sonucunda Ortadoğu'ya yayılan daha geniş kapsamlı bir savaş, petrol fiyatının 150 $'a fırlaması ve büyük çaplı bir mülteci krizinin patlak vermesidir. Diğer bir kuyruk riski ise kritik altyapıyı etkileyen ve bir ABD kentinin halkı veya yapısına büyük zararlar veren, piyasa güvenine ilişkin bir krizin patlak vermesine neden olan ve saldırıda bulunan ülkenin ekonomisinde geniş çapta hasara yol açan dijital misillemelere neden olan ABD-Rusya veya ABD-Çin siber çatışmasıdır.

Bu risklere rağmen, jeopolitik resesyonun nelere yol açacağı konusunda daha iyimser senaryolar da bulunmaktadır. Bu durumda önemli bir jeopolitik kriz, iş birliği yapılmayan bir dünyanın küresel güvenliğine yönelik kısa sürede ortaya çıkacak tehlikelere dair güçlü bir derse dönüşebilecektir.

Deep dive

Dijital demir perde tehdidi

5G, yapay zeka ve kuantum bilişim de dahil olmak üzere yeni gelişen teknolojilere yönelik liderlik yarışının jeopolitik rekabeti kızıştırması muhtemeldir. Bu yıkıcı teknolojiler, altta yatan siyasi gerilimleri alevlendiren önemli ekonomik fırsatları da beraberinde getirmektedir.

Ticaret savaşı gelişmekte olan Asya açısından fırsatlar yaratabilir

Ankete katılan ABD şirketlerinden Çin'de faaliyet gösteren ve kapasitesini aşağıdaki bölgelere aktaran veya aktarmayı planlayanların yüzdesi

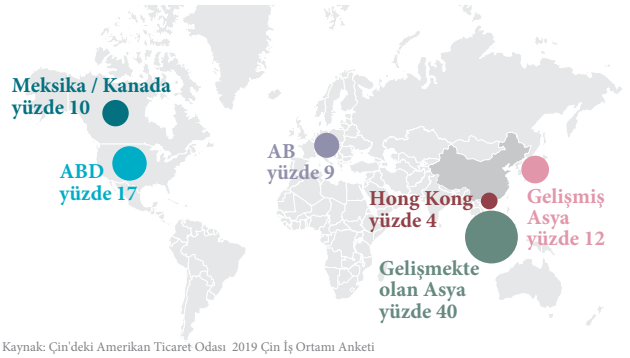

Kaynak: Çin'deki Amerikan Ticaret Odası 2019 Çin İş Ortamı Anketi

Yine de son iki yılda, ABD uzun vadeli rekabet avantajları için kritik önem taşıyan bilgi, beceri ve insan ağı konumundaki "milli güvenlik inovasyon üssü" açısından önemli olduğunu düşündüğü teknolojiye Çin'in erişimini kısıtlamak için kararlı bir şekilde hareket etmiştir.[21] Ayrıca, ABD firmaları teknoloji tedarik zincirlerinin bir bölümünü Çin'in dışına kaydırmaya başlamıştır. Bunun yanında, Mayıs ayında Çin şirketlerinin ABD donanımı ve yazılımına erişimini engelleyen ABD, Çin'in teknoloji devi Huawei'nin 5G mimarisini kullanmasını engellemeye çalışmıştır.[22] Bu gelişmeler dünyanın dört bir yanındaki işletmeler (ve tüm iş modelleri) için gerçek riskler teşkil etmektedir. Örneğin, ABD'nin Huawei ve diğer şirketlere karşı yürüttüğü kampanya yeni nesil 5G ağının planlanan piyasaya çıkış tarihi ile birlikte Çin'in sürücüsüz araç geliştirme faaliyetlerini hızlandırma çalışmalarını baltalamaktadır ve buna bağlı olarak, yerli sürücüsüz araç sektörüne yönelik hedeflerinde gecikmeler meydana gelebilecek ve hatta bu hedeflere ulaşılamayabilecektir. Bununla birlikte, Huawei geçtiğimiz günlerde ABD bileşenleri olmadan 5G baz istasyonları kurmaya başladığını ve 2020 yılında 1,5 milyon baz istasyonu kurmayı planladığını açıkladı.[23]

ABD ve Çin'in birbirlerinin teknolojilerini "kullanmamaya" başlaması nedeniyle, tedarik zinciri değişimlerinin iki ülkenin teknoloji ekosistemlerinde daha geniş kapsamlı bir ayrımın başlangıcı olması muhtemeldir. Bu durum uzun vadede ayrı teknoloji ekosistemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Bu senaryoda, 5G ve bağlı cihazlar için ayrı frekanslar, sürücüsüz araçlar ve akıllı şehirler gibi yeni nesil uygulamaları destekleyen teknolojiye yönelik ayrı teknoloji standartları ve serbest veri akışı için ayrı etik ve yasal çerçeveler olası hale gelmektedir. Şimdiye kadar en iyi teknolojinin bir standardın temeli olarak seçildiği çoğunlukla liyakata dayalı ve teknik bir süreç olan küresel standartların belirlenmesi sürecine ilişkin bir bölünme ABD ve Çin'in kendi yollarına gitmesine sebep olabilecek ve diğer ülkeler iki ülkeden birinin teknolojik yörüngesine çekilecektir. Bu durumda cihazlar, yazılımlar ve tamamen farklı teknoloji ekosistemleri en nihayetinde birbirleriyle kolayca iletişim kuramayacaktır.

21 National Security Strategy of the United States of America. White House. 2017.

22 Addition of Entities to the Entity List. Federal Register. 2019.

23 Huawei says it has begun producing 5G base stations without U.S. parts. Reuters. 2019.

Huawei yasağı ticaret savaşında olası bir ateşkesi zora sokuyor

Huawei'nin küresel tedarikçileri, 2018
Ülkelere göre firma yüzdesi

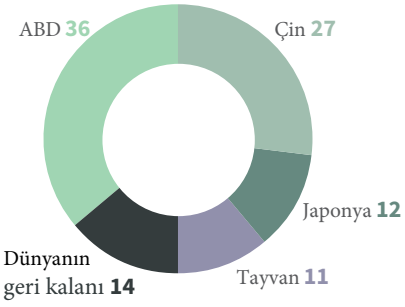

Huawei'nin en büyük ABD'li tedarikçileri
Huawei'den elde edilen toplam gelir, milyon $

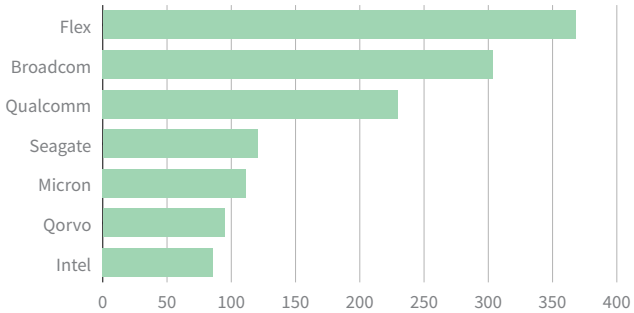

Kaynak: Goldman Sachs, Jefferies, Bloomberg

İşletmeler açısından bakıldığında, böylesi bir senaryo teknolojilerin satın alınmasını, düzenleyici kurallara ve yasalara uyumun ve daha genel manada sınır ötesi yatırımların maliyetlerini ve karmaşıklığını çok artıracaktır. ABD ile Çin arasında dijital bir demir perdenin ortaya çıkması sonucunda internet daha da parçalanmış bir hal alabilecektir. Örneğin, Google'ın eski CEO'su Eric Schmidt internetin ABD'nin öncülüğünde ve Çin'in öncülüğünde 2028'de ikiye bölünebileceğini öne sürmektedir.24 Dahası, İran ve Rusya gibi ülkeler kendi ulusal internet sistemlerini uygulamaya koyarak kamu kuruluşlarının verileri filtreleyip izlemesine olanak tanımayı tercih etmiştir.

24 Google's ex-CEO Eric Schmidt says the internet will split in two by 2028. Business Insider. 2018. Hamilton, Isobel Asher.

Eurasia Group'un bölgesel siyasi risklere bakışı

Bu raporda vurgulanan risklerden tüm bölgeler çeşitli derecelerde etkilenebilecektir. Bu bölümde önümüzdeki beş ila on yıl içinde risk ortamının kökten değişebileceği üç bölgeye odaklanılmaktadır. İlk olarak, Avrupa bir yandan kendi siyasi gerilimlerini yönetirken, diğer yandan ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşında kendi yolunu bulmak zorunda kalacaktır. İkinci olarak, belirsizliğin hakim olacağı Asya'da bölgesel bütünleşme çalışmalarından ödün verilecektir. Üçüncü olarak, Kuzey Amerika iç politikası giderek daha kutuplu bir hal almaktadır ve mevcut düzeni ve Kuzey Amerika'ya bağımlı ekonomileri tehlikeye atmaktadır.

AB dönüm noktasında: Gelecekte Avrupa'nın üstleneceği küresel bir rol var mı?

Finansal krizle başlayan ve tırmanışa geçen popülizm ve milliyetçilik kaynaklı iç politik sorunlarla sona eren on yıllık bir dönemin ardından AB'nin “bir dönüm noktasında” olduğuna dair yakıştırmalar yaygınlaştı. Ve gerçekten de, Avrupa iç ekonomik ve siyasi güçlerden kaynaklı önemli zorluklarla karşı karşıya; ABD ile Çin'in liderlik ettiği bloklara bölünme riskinin giderek arttığı bir dünyada konumunu ve hakimiyetini sağlamlaştırmada zorlanmaktadır.

> **“Son 40 yılda görülen görece istikrarlı toplumsal ve ekonomik yapı Avrupalıların hayal gücünü şekillendirmiştir. Sonuç olarak, toplumsal ve ekonomik yapılar doğal kaynaklar üzerindeki artan baskılar karşısında çökmeye başladığında yaşanacaklar konusunda büyük ölçüde hazırlıksız durumdayız.”**
>
> *Fransa'dan 54 yaşındaki sosyal güvenlik yöneticisi*

Avrupa'nın gelecekte küresel bir güç olarak rolüne şüpheyle yaklaşanlar Euro Bölgesi’nin zayıf yönleri, ekonomik birlikteki çatlakları derinleştiren iki vitesli bir ekonominin eksiklikleri, göç baskılarından kaynaklanan bölünmüşlük, birlik içi terörizmin yanı sıra Rusya'nın artan etkisine dikkat çekerek kıtanın 21. yüzyılın sorunlarına etkili bir şekilde çözüm bulma kabiliyetinin bulunmadığını öne sürmektedir.

Bu eleştiriler abartılıdır ancak AB önümüzdeki yıllarda uyumlu ve küresel anlamda rekabetçi yapısını sürdürmesi için önemli zorluklarla yüzleşmeye devam edecektir. Bu zorluklar arasında AB ve Euro Bölgesinin finansal krizlere daha dayanıklı hale getirilmesi amacıyla daha fazla ekonomik ve finansal entegrasyon sağlanması; AB'nin büyümenin itici gücü olarak dış talebe olan bağımlılığının azaltılması; yapay zeka gibi gelişmekte olan teknolojilerde rekabet gücünün korunması ve AB kurumlarının güçlendirilmesi bulunmaktadır. -Dahası, tüm bu zorluklar derinleşen ABD-Çin rekabeti ve savaş sonrası ekonomik düzen ve güvenlik düzeninin etkisini kaybetmeye başladığı bir dönemde ortaya çıkmaktadır ve Avrupa'nın önümüzdeki yıllardaki görevini daha da zorlaştırmaktadır.

Avrupa'nın küresel bir güç olarak daha büyük bir rol üstlenme arzusu veya kabiliyetine şüpheyle yaklaşanlar üç ayrı meseleye odaklanmaktadır: şimdiye dek bu husustaki isteğinin sınırlı kalması, yaşlanan bir nüfus ve düşük büyüme eğilimi. ¬Bunlar kuşkusuz köklü zorluklar olmalarına karşı aşılamaz değildir. İlk hususla alakalı olarak, Avrupa şu ana kadar uluslararası düzenin korunmasına ilişkin yükü omuzlamak için fazla istekli davranmamış ve buna bağlı olarak, Avrupa’nın savaş sonrası ekonomik ve jeopolitik düzen açısından hazıra konduğu hususunda ABD'nin şikayetleri giderek artış göstermiştir. Bu şikayetler ABD'nin Pasifik Okyanusu kıyılarını çevreleyen ülkeleri ekonomik ve jeopolitik politikalarının odağına aldığı ve Avrupa’nın yakın çevresinde daha caydırıcı ve diplomatik bir güç haline gelmesinin gerektiği bir dönemde gündeme gelmektedir.

Avrupa'nın dış talebe büyük bağımlılığı devam ediyor

Ülkelere göre cari işlemler (GSYİH'in yüzde 'si olarak) dengesi, 2018

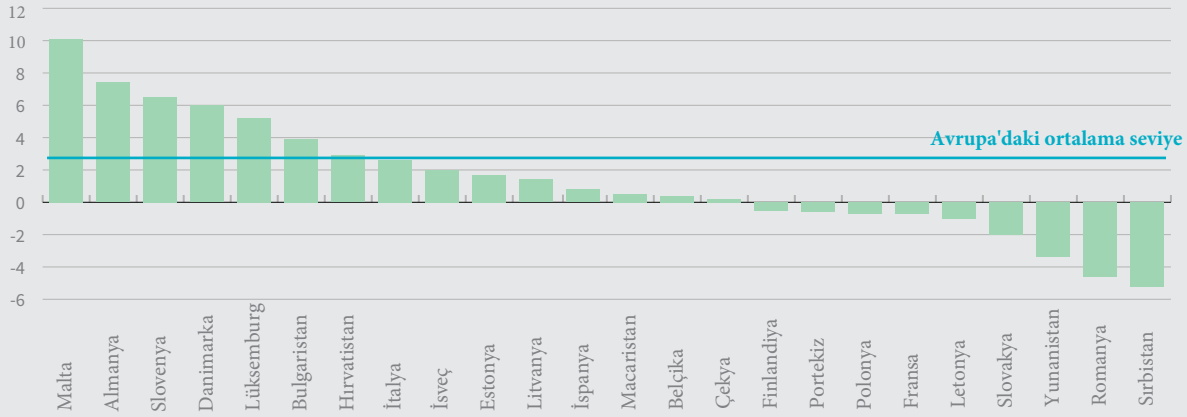

Kaynak: IMF Dünya Ekonomik Görünümü

Avrupa'ya yönelik ekonomik zorluklar da önemlidir ancak biraz abartılı olabilir. Hiç şüphe yok ki Avrupa demografik çalkantılarla karşı karşıyadır ancak durumu Çin'inkinden farklıdır. Avrupa demografisi sürmesi muhtemel bir eğilim olan göçten halihazırda etkilenmektedir; göçmen işgücünün yanı sıra Akdeniz ülkelerinde niteliklerine uygun işlerde çalışmayan ve işsiz çok sayıda insanın daha iyi entegre edilmesi Avrupa'nın büyümesine katkıda bulunacaktır. En azından ekonomik (siyasi değilse bile) açıdan bakıldığında, büyümeyi artıracak kolay çözümler söz konusudur. Avrupa'nın bilgi ve iletişim teknolojilerinin potansiyelinden yararlanma hususunda kendisini ABD ve Doğu Asya'nın gerisinde bulduğu teknolojik cephede de geliştirilecek çok yön bulunmaktadır. Bu tarafta, hem büyüme açısından döngüsel bir itici güç hem de büyüme eğilimine yapısal anlamda olumlu dışsallıklar sağlayacak yatırımların da yapılması gereklidir.

AB'nin son zamanlarda ortaya çıkan sorunlara yaptığı müdahaleler bloğun önemli güçlü yönlerini ortaya koymuştur. Bu husustaki en çarpıcı gelişme 2010 ile 2015 yılları arasındaki siyasi taviz ve kurumsal yenilik ikilisinin Euro Bölgesi'nin finansal krizi atlatmasını sağlaması olmuştur. Daha yakın bir zamanda, Brexit'in AB'nin diğer yerlerinde ayrışmayı hızlandıracağı yönündeki beklentilerin aksine, blok Brexit sürecinde son derece uyumlu bir görüntü çizmiştir.

Avrupa'nın ABD ile Çin arasında daha kutuplaşmış bir dünyadaki rolü

Avrupa hem ABD hem de Çin'in en büyük ticaret ortağıdır ve ekonomi ve güvenlik alanlarında kilit bir oyuncu olmaya devam etmektedir. Sonuç olarak, Avrupa'nın ABD ile Çin arasındaki rekabette oynayabilecek çok önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu arada AB kendini ABD ve Çin arasında eşit bir mesafede konumlandıramamaktadır. Kültürel bağlar, paylaşılan demokratik gelenekler ve alışkanlıklar gelecek yıllarda Avrupa'nın Batı tarafında kalmasına sebebiyet verecektir. AB ticaret, fikri mülkiyet ve pazar erişimi gibi birçok konuda ABD'nin Çin'e yönelik teşhisine katılmaktadır. Ayrıca, ABD-AB ilişkileri ile alakalı olarak 2000'li yılların başında başlayan gözle görülür bozulmaya rağmen, bilhassa AB'nin kendi güvenliğine ve savunması için ABD'ye kayda değer ölçüde bağımlı bulunması göz önüne alındığında, AB liderleri iki taraf arasındaki derin kültürel, politik ve güvenlik bağlarını tehlikeye atmak istemeyecektir. Çin'in küresel ekonomide öneminin artmasına rağmen, ABD halen daha önemli bir ihracat pazarı olarak varlığını sürdürmektedir ve derin ABD sermaye piyasalarına erişim bunun dışında banka finansmanına büyük bağımlılığı bulunan bir Avrupa ekonomisi için çok önemli kalmaya devam etmektedir.

Ancak AB pazar erişimi ve ticaret uygulamalarındaki dengesizlikleri ele almak üzere giderek daha iddialı bir duruş sergilerken, ABD ile koordine hareket etme kabiliyeti transatlantik ilişkilerinin kötü durumda olmasından etkilenmektedir. Başkan Donald Trump'ın yönetimi AB'nin çelik ve alüminyum sektörüne ilk tarife yaptırımını uygulamasından bu yana, iş birliği kapsamı daralmaktadır.

Yakın vadede, AB ülkeleri ABD-Çin ticaret çatışmasının kötüleşmesinden dolayı bazı sınırlı faydalar elde edebilecektir. AB her iki ülkenin de önemli bir ticaret ortağı olduğu için, bu faydalar öncelikle ithalat ikame fırsatlarından kaynaklanacaktır: Avrupalı firmalar tarifelerin daha pahalı hale getirdiği ürünlerde ön plana çıkabilecek ve hem ABD hem de Çin pazarlarında pay elde edebilecektir. Kayda değer bir ek kapasite yatırımı gerekmeyeceğinden, bu durum temel olarak Avrupa'nın halihazırda var olduğu sektörlere fayda sağlayacaktır.

> **“Avrupa kendi başına bir güç ve üretim merkezi olma veya bölünmüş kalma ile ABD ve Çin'e taşeronluk yapan önemsiz bir taraf olma arasında seçim yapmakla karşı karşıya.”**

Radostaw Sikorski, Avrupa Parlamentosu Üyesi,
Polonya Eski Dışişleri ve Savunma Bakanı

Uzun vadede, uzun soluklu bir ABD-Çin çatışmasının Avrupa ekonomisine zarar vermesi muhtemeldir. İlk olarak, kısa vadeli kazançlar ABD ve Çin arasındaki ticaret engellerinin artmasının küresel piyasalar ve ekonomi üzerindeki olumsuz makroekonomik yansımalarıyla sıfırlanacaktır. İkinci olarak, AB “her iki tarafın yanındayım” rolünü oynayamayacak veya çok uzun bir süre boyunca tarafsız bir duruş sergileyemeyecektir. Kötüye giden bir açmaz sonucunda, ABD Avrupa üzerindeki baskısını artıracaktır. Bu baskı siyasi ve diplomatik baskı veya tarifeler gibi ekonomik mekanizmalar şeklinde uygulanabilecektir. Son olarak, AB içerisindeki anlaşmazlıklar alevlenecektir: 17+1 grubu olarak adlandırılan grubun üyeleri başta olmak üzere farklı üye devletler ABD ve Çin'in misillemelerine farklı derecelerde maruz kalacak ve AB'nin Çin'e karşı standart bir tutum geliştirme kabiliyeti giderek zayıflayacaktır.

ABD ile Çin arasındaki ikili ticaret 2017'den bu yana azalış gösteriyor

Dünyadan yapılan toplam ithalatın yüzde payı olarak ithalat değeri

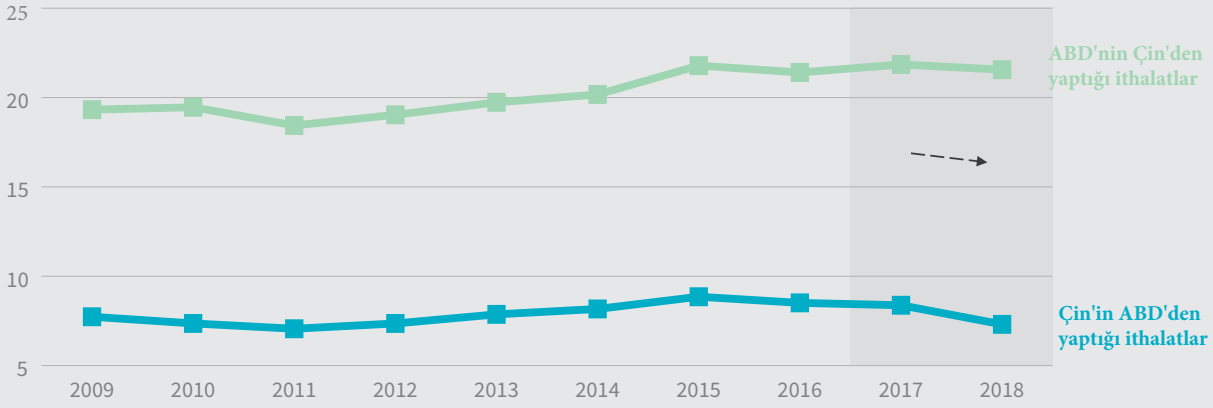

Kaynak: Uluslararası Ticaret Merkezi

Jeopolitik resesyon halindeki Avrupa'nın kendi iç riskleri ve fırsatları

AB mevcut jeopolitik resesyon ortamında önümüzdeki beş ila on yıl içinde bir dizi iç zorlukla karşı karşıya kalacaktır. Genel olarak, bu zorluklar arasında şunlar bulunmaktadır: değişik makro-parasal koşulları bulunan üye ülkelerde Euro Bölgesi’nin istikrarı ve uygulanabilirliğinin sürdürülmesi; AB'nin toprak bütünlüğünün korunması; ortaya çıkan göç baskılarının yönetilmesi; üye devletlerle Brüksel arasındaki siyasi sözleşmenin sürdürülmesi ve Brexit gibi olaylar yoluyla bu sözleşme ile ilgili meydana gelen varoluşsal tehditlerin yönetilmesi ve özellikle gelişmekte olan teknolojiler hususunda AB'nin rekabet edebilirliğinin sağlanması.

Euro Bölgesi'nin geleceği

Ekonomik açıdan bakıldığında, Avrupa son on yılın çoğunu Euro Bölgesi'nin yapısından kaynaklanan eksiklikleri ve bunların olumsuz mali ve ekonomik sonuçlarını savuşturarak geçirmiştir. AB ABD ve Çin'in hiç olmadığı kadar önemli duruma geldiği bir dünyada küresel nüfuza sahip olması için "her ne gerekiyorsa" yapılması gerekenler konusunda somut bir uzlaşı görüntüsü çizmiştir. Ancak ekonomik cephede yapılması gereken çok şey var ve AB son on yılda ekonomik açıdan ABD ve Çin'in çok gerisinde kalmıştır.

Daha fazla ekonomik bütünleşmenin önünde bulunan zorluklar önümüzdeki beş ila on yıl boyunca kendini hissettirmeye devam edecektir. Bu dönemde, altyapı yatırımlarına ve yapısal farkların kapatılmasına yönelik fonlara odaklı bir Euro Bölgesi bütçe tasarısı beklenmelidir. Avrupa Komisyonu'nun ülkelere yönelik münferit mali politikalar ve hedeflere ilişkin siyasi bakımdan küçük farklılıklar arz eden kararlarının Euro Bölgesi'nin ekonomik politika cephaneliğinde bir araç olarak kullanılmaya devam edilmesi muhtemeldir. Son olarak, ABD'nin Euro Bölgesi'ndeki mali ve parasal karmaya giderek daha fazla karşı çıkması ve Çin'deki yavaşlama ile ABD'nin izlediği merkantilist ticaret politikasının Euro Bölgesi'ndeki büyüme açısından teşkil ettiği tehlikeler göz önüne alındığında, Avrupa'daki büyük ekonomiler üzerinde daha yayılmacı bir mali politika izlenmesi yönünde baskı oluşması muhtemeldir.

İklim değişikliğinin Avrupa'ya yansımaları

AB iklim değişikliğinden dolayı ciddi ekonomik risklerle karşı karşıya kalmaya devam edecektir ancak Avrupa bu konuda küresel bir lider olarak öne çıkmıştır. Avrupa çok iddialı emisyon azaltma politikaları ve iklim değişikliğine karşı direncin artırılması hususunda standardı belirlemektedir. AB kendisine 2050 yılına kadar sera gazı emisyonlarını 1990 seviyelerine göre yüzde 80-yüzde 95 oranında azaltma hedefini koymuştur ve Avrupa'nın yüksek enerji verimli bir düşük karbon ekonomisine dönüştürülmesi yönünde bir taahhütte bulunulmuştur[25].

Diğer bölgelerden Avrupa'ya yayılan sorunlar iklim değişikliğiyle ilişkili en büyük ekonomik, siyasi ve sosyal risk kümesini oluşturabilecektir. Avrupa iklim değişikliğinden olumsuz etkilenecek en büyük insan topluluklarına coğrafi olarak yakındır. Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Sahel bölgelerinin tümü devlet kapasitesinin düşük olduğu, siyasi ve ekonomik sıkıntıların iklim değişikliğiyle katlanacağı ve muhtemelen Avrupa'ya giderek artan seviyelerde büyük göç akışlarına yol açacağı bölgelerdir.

Almanya iklim değişikliği açısından en savunmasız ülke olarak öne çıkıyor

AB üyeleri arasında iklim değişikliğinden kaynaklanan tahmini zararlar (milyon Euro)

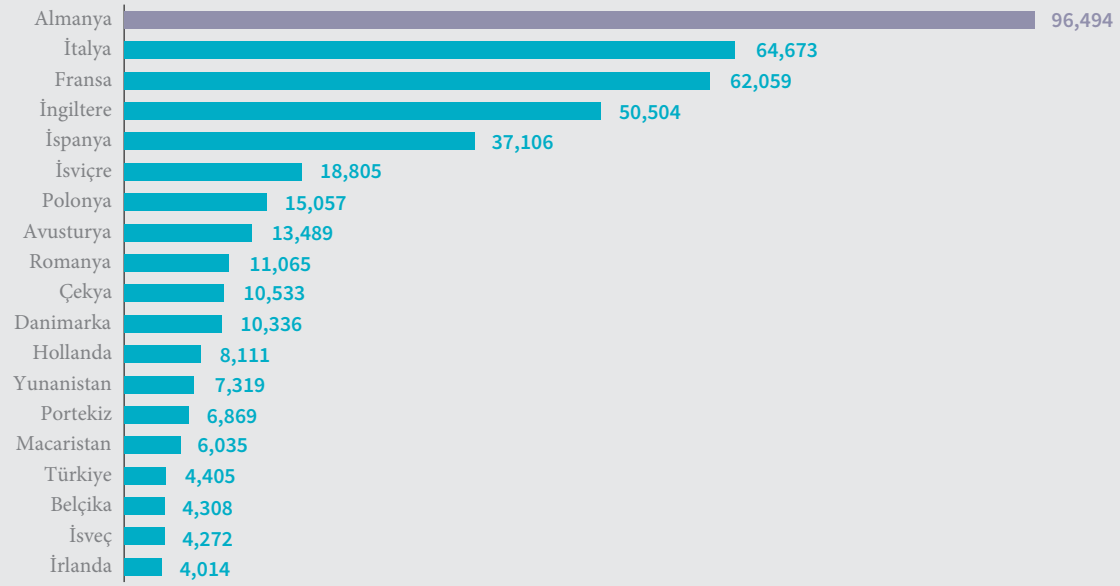

Kaynak: Avrupa Çevre Ajansı

25 EU climate action. European Commission.

Beş yıldan daha az bir süre önce, göçmenlerin Avrupa'ya ulaşması üye devletler arasındaki ve içerisindeki anlaşmazlıkları gün yüzüne çıkarmış ve sağcı partilere ve milliyetçi söylemlere olan destekte büyük bir artış görülmüştür. Ancak Avrupa'daki siyasi manzarası değişmeye devam ederken, bu değişiklikler merkezdeki ülkelerden ziyade çevrede yer alan ülkeleri daha fazla etkilemektedir ve önümüzdeki beş ila on yıl boyunca değişimler çoğu zaman tahmin edilenden daha iyimser şekilde gerçekleşebilecektir.

Avrupa'daki milliyetçilik tehdidi

Bu yılki Avrupa Parlamentosu seçimlerinden bu yana, Avrupa Halk Partisi ile Sosyalistler ve Demokratların gayrı resmi koalisyonu çoğunluğunu kaybetmiş görünüyor. Bunun yerine, iki grubun mevzuat çıkarmak üzere daha küçük AB yanlısı partilerle ortaklık kurması gerekecektir. Özellikle, 2019 seçimlerinde Yeşillerin yükselişi dikkat çekicidir ve bu durumun Avrupa politikası için önemli etkileri bulunmaktadır.

AB'de hızla yükselen bir Avroseptik (Avrupa'ya şüpheyle yaklaşanlar) dalgasına ilişkin korkulara rağmen, milliyetçi partiler parlamentoda nispeten yalnız kalmaktadır. Bu, Avroseptik partilerin önümüzdeki yıllarda AB'nin ilerleyeceği yönü etkilemeyeceği anlamına gelmiyor: Örneğin İtalya'da Lig Partisi'ne olan büyük destek sürerken, sağcı partiler ve politikacılar diğer birçok üye devlette ciddi bir siyasi güç konumunda bulunuyor. Bununla birlikte, son zamanlara kadar çok korkulan bir gelişme olarak Avrupa kurumlarının tamamen popülist partilerin hakimiyetine girmesinin kısa veya orta vadede gerçekleşmesi muhtemel değildir.

Çoğunluğu elinde bulunduran partiler Avrupa Parlamentosu'ndaki yeni siyasi partilerle kıyasıya rekabet içerisinde bulunuyor 2 Temmuz 2019 itibariyle partilere göre Avrupa Parlamentosu'ndaki üye sayıları

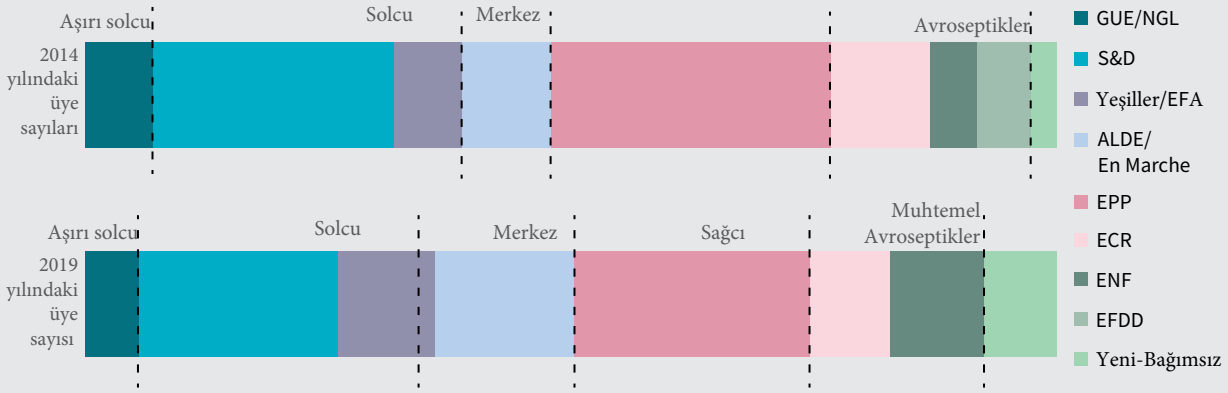

Kaynak: Politico.eu

Asya: Bölge Çin'in yükselişini diğer güçlerle kurulan geleneksel bağlarla nasıl dengeleyebilir?

ABD-Çin çatışması yoğunlaştıkça, Asya'nın geri kalan kısmında iki ateş arasında kalınacağından korkulmaktadır. Çoğu ülke "dengeleme" stratejileri izleyerek bir yandan her iki tarafla olan ilişkilerden yararlanmaya çalışırken, diğer yandan ülkelerden herhangi biriyle fazla yakınlaşmamaya gayret gösterecektir.

Bu arada Çin bölgesel ticaret, yatırım ve altyapı inşasına katkıda bulunarak kendisini küresel bir kamu malları sağlayıcısı şeklinde konumlandırmak suretiyle stratejik ve ekonomik araçlar kullanmaya devam edecektir. Çin muhtemelen "yükselen" bir güç olarak kalmaya devam ederken, ekonomik kaymalar, mali risk ve iç belirsizlikler bu yolculuğunda belirleyici olacaktır. Ekonomik ve ticari geleceği Çin ekonomisine giderek daha fazla bağlı hale gelen Asya açısından, bu dönemde kalıcı belirsizlikler dikkat çekici olacaktır.

Fırsatlar, istikrarsızlık ve güvensizlik Asya'nın gelecek on yılı açısından belirleyici olacak

Geçtiğimiz altı yıl boyunca, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping ülkesinin artan ekonomik gücünü Çin'in daha etkili bölgesel ve küresel bir rol oynaması için bir araç olarak kullanmaktadır. Kapsamlı "Bir Kuşak, Bir Yol" stratejisi ve iddialı diplomatik ve askeri programları göz önüne alındığında, Çin'in küresel nüfuzu ve bölgedeki ağırlığı artmaya devam edecektir. Çin için hiçbir yer, kendi bölgesi olan Asya'dan daha önemli değildir.

Önerilen Bir Kuşak, Bir Yol Girişimi

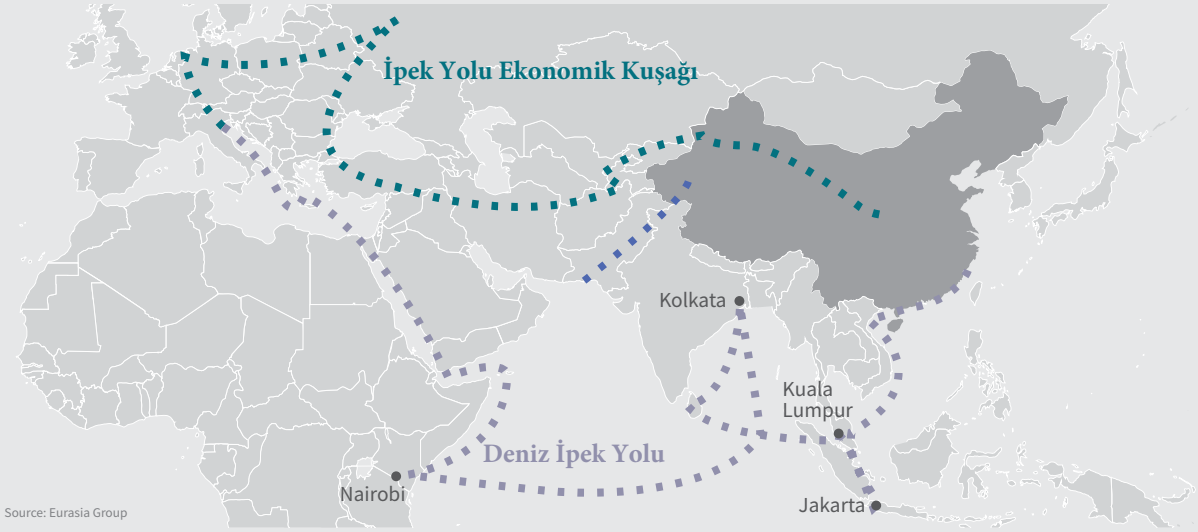

Source: Eurasia Group

ABD X Çin

Mavi renkle gösterilen ülkeler Çin'e kıyasla ABD ile daha fazla ticaret yapıyor; kırmızı renkle gösterilen ülkeler ise Çin ile daha fazla ticaret yapıyor

Source: UN Comtrade

Asya ülkeleri artan istikrarsızlıkla başa çıkmak için kendi bağımsız güvenlik ve savunma kabiliyetlerine öncelik verecektir.¬ Ayrıca, söz konusu ülkeler zaman içerisinde bölgesel ticaret ve ekonomik bütünleşme konusunda kendi yollarını çizmeye başlayacaktır. Asyalı güçler aynı zamanda Çin'in bölgesel mimariye entegre edilmesinin yollarını arayacaktır. Örneğin, Japonya bölgedeki ortak altyapı projeleri ile ilgili olarak Çin'le çalışmalar yapmayı düşünmektedir. Kapsamlı ve Yenilikçi Trans Pasifik Ortalık Anlaşması'na (CPTPP) üye taraf sayısı artırılacak ve Asya ile ötesinde kurallara dayalı bir ticaret mimarisi oluşturulacaktır. Aynı zamanda, bölgedeki ülkeler Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) ile ilgili müzakereleri sürdürürken, Japonya ve Güney Kore Çin-Japonya-Güney Kore arasında bir ticaret anlaşmasının imzalanması yönünde gayret gösterecektir.

Çin'in bölgesel politikası

Çin’in amacı bölgede rakipsiz bir liderlik rolü elde etmek ve ABD’nin etkisini azaltmaktır. Bu hedefler önümüzdeki on yıl boyunca Çin'in dış politikasının temel özellikleri olarak kalmaya devam edecektir. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için, hem diplomasi hem de Bir Kuşak, Bir Yol Girişimi vasıtasıyla sağlanacak altyapı finansmanı da dahil olmak üzere ekonomik nüfuz kullanımı yoluyla Çin'in komşularıyla ilişkilerinin geliştirilmesi gerekecektir. Bunun yanında, Çin RCEP yoluyla en belirgin biçimde olmak üzere bölgesel ticaret girişimlerine de destek vermektedir. Çin'in bölgesel güç stratejisinin ikinci kısmında ekonomik ve askeri anlamda güç gösterisinde bulunulması yer alıyor. Çin Güney Çin Denizi'ndeki talepleri ile ilgili olarak askeri varlığını güçlendirmiş ve paydaş ülkeleri tartışmalı bölgelerde petrol sondaj çalışmalarını askıya almakla başarılı bir şekilde tehdit etmiştir. Ayrıca, Çin turizm ve ekonomik diyalogları askıya almış ve teknoloji yatırımı gibi alanlarda imtiyazlar elde etmek üzere ithalat yapılmasını engellemiştir.

Çin bölgedeki diğer ülkeleri kendi yörüngesine çekip uzaklaştırmak için bu teşvikleri kullanmaya devam edecektir. Ancak başarı oldukça uzakta görünmektedir. Altyapı yatırımlarının cazibesine rağmen, bölgedeki daha büyük ekonomiler Çin'in bariz ekonomik nüfuz girişimlerini geri püskürtecektir: Örneğin, Hindistan Bir Kuşak, Bir Yol girişimine dahil olması yönündeki teklifleri defalarca geri çevirmiş ve Güney Kore Çin'in ABD Yüksek İrtifa Alan Savunma füze bataryasının konuşlandırılması ile alakalı olarak yaptığı ekonomik baskılar karşısında sağlam durmuştur. Çin'deki ekonomik yavaşlamanın yanı sıra tedarik zincirlerinin ABD'den kopması ve işgücü maliyetlerinin artması ekonomik ilerleme kaydetme hedefinin cazibesini yitirmesine neden olabilecektir.

Çin 1992'den bu yana en düşük GSYİH büyümesini kaydetti

Reel GSYİH büyümesi, yüzdelik değişim, geçen yıla göre

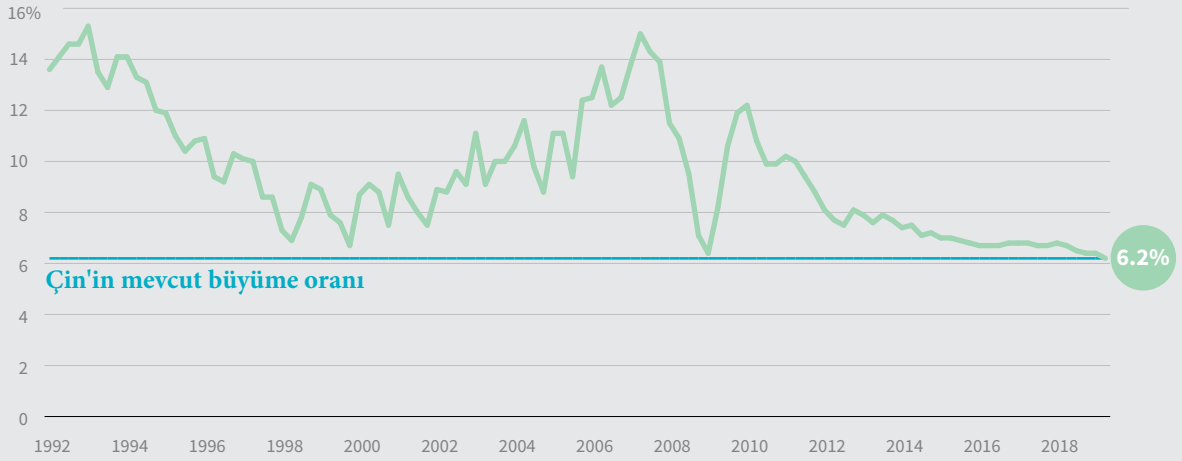

Kaynak: Bloomberg

Çin büyümeye devam ettikçe, Tayvan da dahil olmak üzere "temel çıkarı" olarak nitelendirdiği konulara ilişkin zorluklara daha az tahammül gösterecektir. Bu süreçte, çıkarlarına aykırı hareket edildiğinde Çin'in tepki gösterme ihtimali yükselecektir. Temel olarak, Çin'in yükselişi huzursuzluk verecek, istikrarı sekteye uğratacak ve iç ve dış siyasi risklerden etkilenecektir. Uluslararası ticaret ve yatırımlar açısından irdelendiğinde, bu belirsizliğe karşı koyabilecek daha güçlü bir bölgesel tampon memnuniyetle karşılanacaktır ancak bölgenin yakın vadede böyle bir güç ortaya çıkarmaya hazırlıklı olmadığı görülmektedir.

Asya'nın ticaret açısından Çin'e maruziyeti

Çin'e ticari maruziyet ve ticarete açıklık, dairelerin boyutu küresel GSYİH yüzdesine göre değişmektedir, 2018

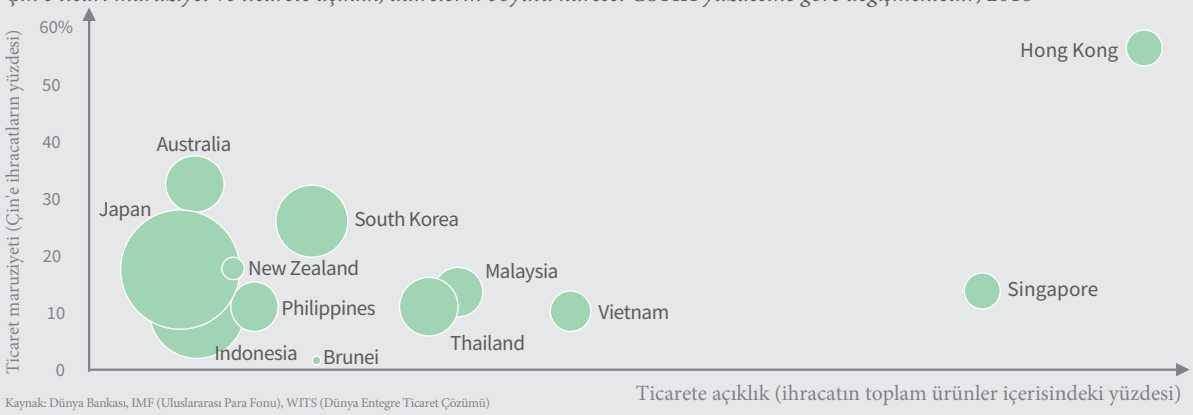

Kaynak: Dünya Bankası, IMF (Uluslararası Para Fonu), WITS (Dünya Entegre Ticaret Çözümü)

ABD'nin Asya'daki nüfuzunda kademeli bir düşüş yaşanacak

Asya, önümüzdeki on yıl boyunca ABD ile Çin arasındaki jeopolitik rekabetten en yoğun etkilenen bölge olmaya devam edecek ve muhtemelen ABD Asya'daki nüfuzu ile ilgili hafif bir düşüş yaşayacaktır.

> **"Asya küresel büyüme ve yoksulluğun azaltılması konusunda hayati öneme sahip bir lokomotif olmaya devam ediyor. ABD'nin Çin'le ilişkilerin koparılması yönündeki baskısı ulusları seçim yapmaya zorluyor. Bu durum belirsizliği körükleyecek ve Çin, ABD ve küresel ekonomi açısından önemli bir risk teşkil edecektir."**
>
> *Josette Sheeran, Asya Topluluğu Başkanı ve CEO'su*

Beş müttefiki, sahada konuşlandırılan çok sayıda askeri kuvveti ve kapsamlı bir müdahale geçmişiyle ABD 70 yıldır bölgedeki hakim güç konumundadır. ABD Asya'daki güvenlik garantörü rolünü önemli ölçüde kısıtlasa bile, Çin'in bölgede tartışmasız egemen güç olarak kalmasına müsaade etmeyecektir; bölgedeki diğer ülkeler (Japonya, Hindistan, Avustralya, Endonezya) karşı bir denge oluşturmak üzere kendi savunma pozisyonlarını güçlendirecek ve ekonomik ve ticari diplomatik kabiliyetlerini genişletecektir.

ABD, Japonya, Hindistan ve Avustralya arasındaki "dörtlü" ortaklığın yeniden ortaya çıkması Çin'in yatırımlarına güvenilir bir alternatif sunmayacaktır ancak yakın zamanda ABD ile Çin arasında bir seçim yapılmasının gerekli olmadığı mesajını bölgeye verecektir. Ekonomik açıdan, ABD'nin Çin'in Bir Kuşak, Bir Yol girişimine veya ticaret diplomasisine verebileceği kapsamlı bir yanıt bulunmamaktadır. ABD'nin korumacılık politikasındaki yükseliş yakın vadede mümkün görünmeyen Trans-Pasifik Ortaklığı'na geri dönüşün sinyallerini vermiştir. Daha uzun vadede, temel risk ABD'nin bölgedeki ittifaklarından daha aktif bir şekilde uzaklaşması sonucunda güvensizlik seviyelerinin artmasıdır.

Asya'nın diğer büyük ekonomileri Asya'da gelecekteki risk ortamının şekillendirilmesine yardımcı olacak

Japonya, Güney Kore ve Hindistan başta olmak üzere bölgenin diğer büyük ve nüfuzlu ekonomik güçleri Çin ile yapıcı bir ilişki kurulmasına ilişkin kaygıları ve sorunları paylaşırken, bu ilişkiyi ABD ve diğer güçlerle kurdukları ilişkilerle dengelemektedir.

Bu zorluklar muhtemelen bir yandan Asya'da yalnız kalmaktan giderek daha fazla endişe duyarken, diğer yandan ABD-Japonya güvenlik ittifakının değerini ve sürdürülebilirliğini giderek daha fazla tartışmaya açan Japonya açısından en şiddetli şekilde tecrübe edilmektedir. Geleceğe bakıldığında, Japonya'nın Çin'e bakışı konusunda Japonya'nın Çin'in bölgede artan nüfuzunu yönetme kabiliyetini göz önünde bulunduran dış politika ve savunma toplulukları ile Çin'de ve Çin'le iş yapma olanaklarından yararlanmak isteyen bir iş topluluğu arasında bir ayrım söz konusu olacaktır. Aynı zamanda, Japonya'nın yaşlanan ve azalan nüfusu gelecekte daha az kaynağa (insanlar dahil) sahip olacağı konusunda büyük riskler teşkil ederken, uzun soluklu ekonomik gerilemenin önünün kesilmesi her Japon hükümeti açısından en büyük zorluk olmaya devam ediyor.

Ayrıca, Japonya bölgede alternatif bölgesel ekonomik ve mali mimari sponsorluğunda da ilk sırayı alacak ve Asya ve ötesinde kurallara dayalı bir ticaret mimarisi inşa etme çabalarını genişletme fırsatları arayacaktır. Japonya, RCEP müzakerelerine ve Çin-Japonya-Güney Kore ticaret anlaşmasıyla ilgili görüşmelere aktif olarak katılmaya devam edecektir. Japonya'ya çok benzer şekilde, Güney Kore de aşırı bel bağlamadan Çin'in sunduğu ticaret ve ticari fırsatlardan yararlanmaya çalışacaktır. Güney Kore'nin ticaret açısından Çin'e büyük bir bağımlılığı söz konusudur ancak iş dünyası özellikle ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği) ülkeleriyle olan ekonomik ve politik bağları güçlendirerek ekonomide daha fazla çeşitlilik yaratmaya çalışacaktır.

Japonya ve Güney Kore'nin aksine, Hindistan'ın bölgesel bir süper güç olma hedefi bulunmaktadır. Ancak yine de, daha büyük ekonomik serbestleştirme çabalarına rağmen, bölgesel ticarete müdahil olma hususuna halen tereddütle yaklaşması, Hindistan'ın bölgesel nüfuz alanını genişletme kabiliyetini sınırlandırmaktadır. Önümüzdeki beş ila on yıl boyunca, Hindistan altyapı projelerine finansman sağlayarak ve bilhassa komşu ülkelerde sosyal ve ekonomik kalkınmaya yönelik krediler sağlayarak Çin'in nüfuzunu yavaş yavaş kırmaya ve Çin'in Güney Asya'daki Bir Kuşak, Bir Yol girişimini geri püskürtmeye çalışacaktır.

Hindistan'ın ABD ilişkilerine yönelik mevcut odak noktasında herhangi bir değişiklik olmayacaktır. Bu ilişkilerde temel olarak savunma ilişkisi ve Hindistan'ın büyümek için ABD yatırımına ihtiyaç duyduğu kanısı belirleyici olacaktır. Bununla birlikte, Hindistan yerli sanayiyi korumak amacıyla tarifeler ve ticarette uygulanan teknik engellerden yararlanmaya devam edecek ve RCEP anlaşması açısından çok aceleci davranmayacaktır.

Japonya ticarette dışa açılıyor

CPTPP uygulama durumu, Ocak 2019 itibariyle

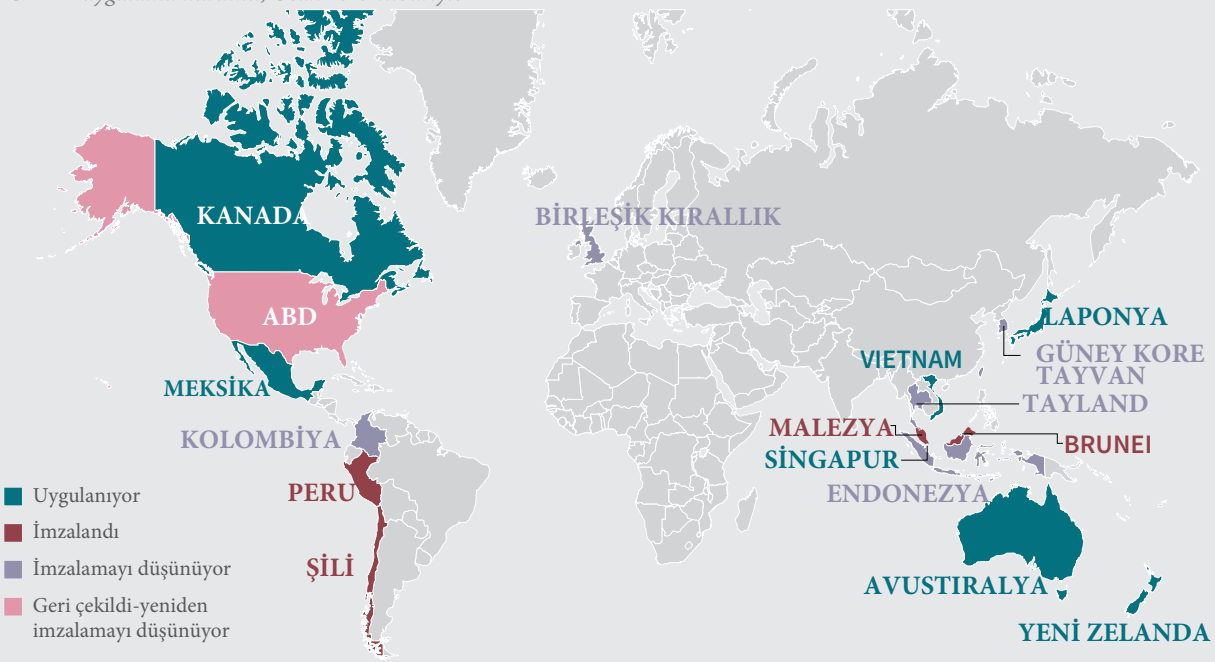

Kaynak: Eurasia Group

ASEAN da bölgesel ticaret ve ekonomik çerçevesini güçlendiriyor

ASEAN ülkeleri ABD ile Çin arasındaki ticari çatışmaya ticari bütünleşme çabalarını yoğunlaştırarak yanıt verecektir. Olumlu cephede, bölge ABD, Çin ve Japonya açısından stratejik öneme sahip olmasından yararlanmakta ve yatırım için fırsatlar yaratmaktadır. Ancak bütünleşme ASEAN ülkeleri arasındaki önemli kalkınma farklılıkları ve hassas sektörlerin korunmasına yönelik ulusal siyasi zorunluluklar dolayısıyla sekteye uğrayacaktır.

Güneydoğu Asya tedarik zincirlerindeki kaymalardan faydalanabilir

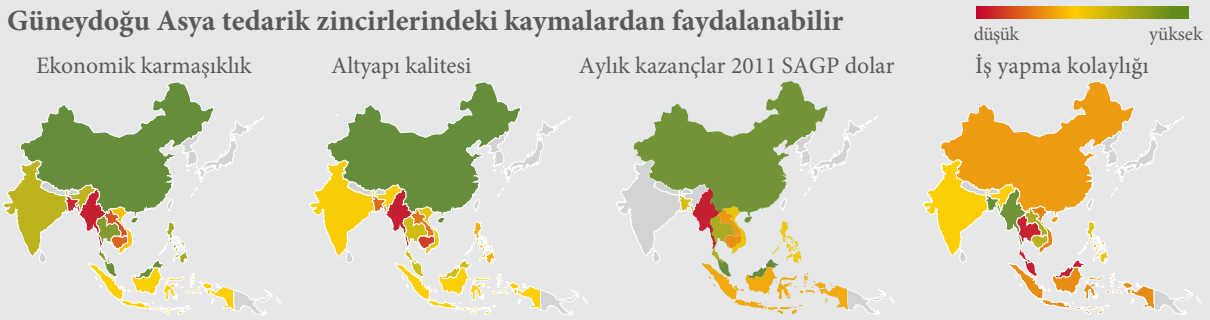

Kaynak: Dünya Bankası, UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), Ekonomik Karmaşıklık Gözlemevi

Öte yandan, ASEAN ülkeleri önümüzdeki yıllarda ABD-Çin anlaşmazlığında taraf seçme konusunda daha fazla baskıya maruz kalacaklarından korkuyor ve mevcut kurallara dayalı ticari ve mali mimarinin baltalanmasından da endişe duyuyorlar. Bu sorunların yol açtığı jeopolitik belirsizlik büyüme açısından sorunlar yaratırken, tedarik zincirlerinin Çin'den güneye

doğru kayması sebebiyle ABD-Çin arasındaki gerilimler daha uzun vadede Güneydoğu Asya'ya yarar sağlayabilecektir. Bu dinamikler her ASEAN ülkesinde nispeten farklı bir şekilde ortaya çıkacak ve Güney Çin Denizi gibi konularda veya daha geniş manada Çin ve ABD ile yürütülen ilişkilerde bloğun ortak görüşler oluşturmasını zorlaştıracaktır.

ABD'yi Avrupa ve Asya'daki geleneksel müttefiklerle zorlu ilişkiler bekliyor

Yönetimlere göre seçili ülkelerde benzer görüşler paylaşma oranı

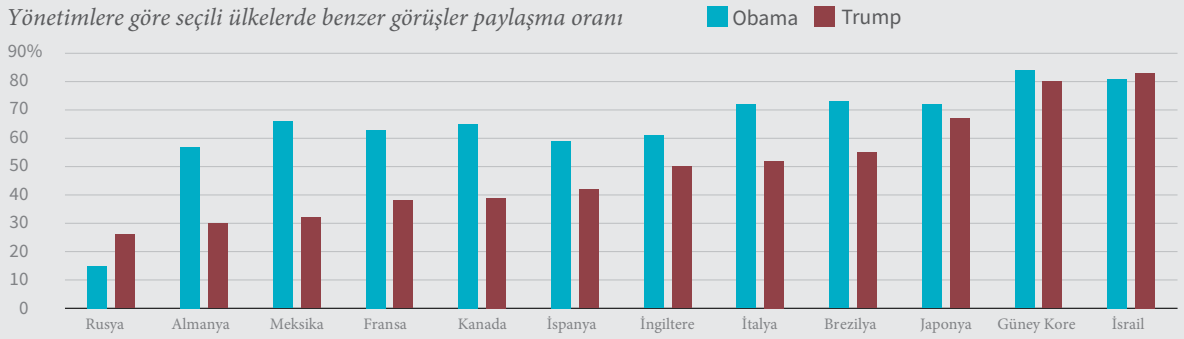

Kaynak: PewAraştırma Merkezi

Kuzey Amerika: ABD’nin çok taraflı düzen ve yükselen siyasi kutuplaşma üzerindeki etkisinin azalmasının sonuçları nelerdir?

Kuzey Amerika için önümüzdeki on yıl boyunca oluşacak risk ortamını büyük ölçüde iki baskın eğilim şekillendirecektir. İlk olarak, ABD'nin dünyadaki rolü hızlı bir değişime uğramış ve uzun yıllar boyunca bir jeopolitik resesyon dönemini başlatmıştır. İkinci olarak, ABD iç politikası büyük bir değişimden geçip politika yapma ortamının kalitesini düşürmektedir.

Dahası, bu eğilimler ekonomik büyümenin düşük kaldığı bir ortamda karşımıza çıkabilecektir. 2009'daki resesyondan sonra ABD’nin ekonomik toparlanmasının ayırt edici özelliklerinden biri önceki toparlanma dönemlerine göre zayıf kalması olmuş ve ilk kez ABD eski Hazine Bakanı Larry Summers’ın kullandığı bir terim olan uzun süreli durgunluk teorisi ortaya çıkmıştır. Son ekonomik genişlemenin rekor düzeyde uzun sürmesine rağmen, son birkaç on yıllık dönemde ABD'nin büyüme eğilimi oranlarında sürekli bir düşüş görülmektedir. 1980'li ve 1990'lı yıllarda kişi başına düşen ortalama reel GSYİH artışı olan yüzde 2,0 veya daha yüksek değerlerle kıyaslandığında, 2000'lerdeki artış (Büyük Resesyon hariç tutulduğunda dahi) yüzde 1,7'ye ancak ulaşabilmiştir. Savaş sonrası dönemin en derin resesyonundan sonra 2010’lu yıllarda meydana gelen toparlanma çok daha sönük kalmış ve ortalama büyüme yalnızca yüzde 1,6 olarak gerçekleşmiştir.

Reel büyüme oranlarındaki istikrarlı yavaşlama çeşitli gözlemciler tarafından bir dizi mali, toplumsal ve teknolojik faktöre bağlanmıştır. Mali ve ekonomik cepheye ilişkin faktörlerden biri olarak ABD Merkez Bankası ve diğer merkez bankalarının mali krizin ardından tarihsel bazda düşük faiz oranlarına geçme kararı belirtilebilir. Bu gelişme hükümetler, şirketler ve hane halkları dahil olmak üzere sorun yaşayan tarafların borçlarını döndürmelerine olanak tanımış ve ciddi toplumsal sonuçları olması muhtemel daha derin bir tasfiye krizinin ortaya çıkmasını engellemiştir. Bununla birlikte, düşük oranlar aynı zamanda normalde verimli olmayan atıl kapasiteyi daha uzun bir süre boyunca aktif tutarak muhtemelen verimlilik kazanımlarının baskılanmasına neden olmuştur. Toplumsal açıdan bakıldığında, muhtemel sebepler arasında gelir kazanımlarını en yüksek marjinal tüketim eğilimine sahip olanlardan uzaklaştıran ve eğitim, sağlık ve mobilite açısından eşitsizliklere yol açarak işgücü verimliliğini olumsuz bir şekilde etkileyen eşitsizlik artışı bulunmaktadır.

Jeopolitik resesyon ve ABD'nin küresel rolündeki kayma

Kuzey Amerika'ya yönelik dış risk ortamı büyük jeopolitik kaymalar ve ABD'nin uluslararası düzen içerisindeki rolünün değişmesi nedeniyle yeniden şekillenmektedir. Çin ve bir dereceye kadar Rusya jeopolitik statükoyu zorluyor ve önümüzdeki birkaç yıl içerisinde dünyayı daha fazla jeopolitik, ekonomik ve endüstriyel parçalanmaya itiyor.

Bir ölçüde, bu süreç Kuzey Amerika içinde de yaşanacaktır. Zira, Kanada'yı önemli siyasi ve ekonomik riskler teşkil eden daha belirsiz jeopolitik görünüm beklemektedir. İhracat temelli bir ekonomi olan Kanada'nın ABD'yle ilişkisinde yaşadığı belirsizlikler (ticari anlaşmazlıklar ve Kanada'nın ABD-Çin çatışmasının ortasında kalmasına bağlı olarak), küresel ticaret ve ekonomik büyüme büyük önem arz etmektedir. Kanada, ABD'yle ilişkisinin değişmesi karşısında kendisini daha iyi nasıl konumlandırabileceğine ilişkin sorunlarla boğuşmak zorunda kalmaktadır.

Ekonomik kaygılar, kutuplaşma ve seçmen memnuniyetsizliği politika riskleri ve krizlere karşı hassasiyeti artıracak

ABD'de partizanlığın arttığına dair belirtiler görülüyor
Kendilerini politik olarak tanımlayanların yüzdesi

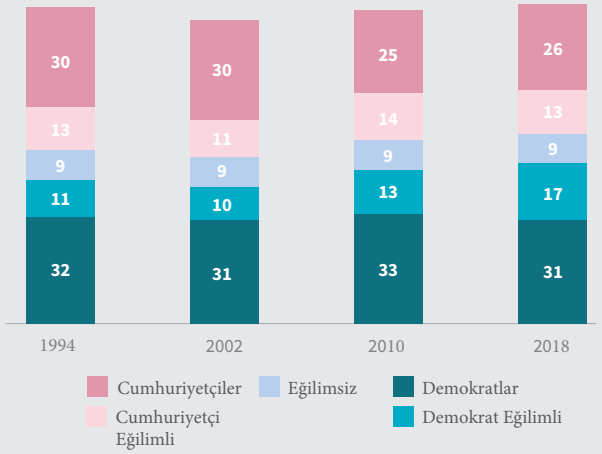

Source: Pew Resebrc

ABD'de uzun soluklu bir ekonomik genişleme yaşanmasına rağmen, ekonomik güvensizlik ABD'nin siyasi ortamını ve mali kriz sonrası siyasi söylemi şekillendirmeye devam ediyor. Bu kaygının gelecek on yılda da devam etmesi muhtemeldir ve siyasi kutuplaşma ve düzen karşıtı atmosfer ABD siyasetini yönlendirecektir. Sosyal eşitsizlikler ve radikal politikalar seçilmiş yetkililerden büyük bir memnuniyetsizlik duyulmasına sebebiyet vermiş ve siyasi açıdan makul çözümler geliştirilmesi için oyun esnasında kurallar değiştirilmiştir. Kutuplaşma Amerikan siyaseti açısından belirleyici olmaya başlamıştır ve siyasi ortam, esneklik ve krizlere müdahale ile ilgili önemli sonuçlara yol açarak önümüzdeki on yılda risk ortamını şekillendirecektir.

Seçmen hoşnutsuzluğu ABD'de yüksek seviyelerde kalıp düzen karşıtı adayların popülaritesini artırmakta ve Amerikan siyasetine daha popülist bir boyut katmaktadır. ABD'deki siyasi yelpaze önümüzdeki on yılda değişime uğrayacak ve hem Cumhuriyetçi hem de Demokrat partiler siyasi yelpazenin uç noktalarına doğru hareketlenmek üzere tabandan gelen yeni baskıları etkili bir şekilde ele alma mücadelesi vermeye devam edecekler.

İlginç bir şekilde, büyük partiler arasında ticaret politikası başta olmak üzere daha önce görülenin aksine örtüşen alanlar bulunmaktadır. Serbest ticaret, daha küçük devlet düzeni ve daha az düzenlemenin sac ayaklarını oluşturduğu geleneksel muhafazakar platformun ulusal seçimlerin kazanılması açısından kritik rol oynayan demografik gruplar arasında popülaritesini giderek kaybettiğini keşfettiklerinden dolayı, Cumhuriyetçiler Demokratik argümanlara yönelmektedir.

Siyasi çöküntü Kuzey Amerika'daki iş ortamı açısından üç kat risk teşkil etmektedir:

İlk olarak, kutuplaşma ve uzlaşının azalması parti kontrolündeki seçim değişikliklerinin önemli politika dalgalanmalarına neden olabileceği anlamına gelmektedir. Bu dalgalanma yatırımcılar ve şirketlerin piyasalar ve faaliyetlere yönelik siyasi riski en aza indirecek istikrarlı bir beklenti tabanı oluşturma kabiliyetini törpülemektedir. Bu durum dış politika açısından da geçerlidir: birbirini takip eden ABD yönetimleri soyutlanma politikasından müdahaleci politikaya geçiş yapabilmektedir.

İkinci olarak, düzen karşıtı politikalar ABD'deki tartışmaları ve kararları şekillendirmeye devam etmektedir. 2020 seçimlerinde bu durumun artık süreklilik kazanıp kazanmadığı veya bir sonraki adımda merkeze geri dönüşün gerçekleşip gerçekleşmeyeceği sınanacaktır. Popülist politikalar müdahale gerektiren yeni tehditlerin ortaya çıktığı bir zamanda ABD'nin harekete geçme isteği ve yeteneğine ket vurmaktadır. Atalet yukarıda belirtilen riskleri şiddetlendirmeye devam edecektir.

Üçüncü olarak, bir krize hızlı ve kararlı bir şekilde müdahale edilememesi, politika yapıcıların söz konusu krizin etkilerini en aza indirebileceği ve hızlı bir yeniden yapılanma sağlayabileceği yönünde sağlam beklentiler olmaksızın ciddi kırılmaların iş ortamını bariz şekilde değiştirebilme riskini doğurmaktadır.

ABD'nin önümüzdeki 30 yıldaki geleceğini değerlendirirken,
Halk dünya sahnesinde prestiji azalan bir ülke görüyor

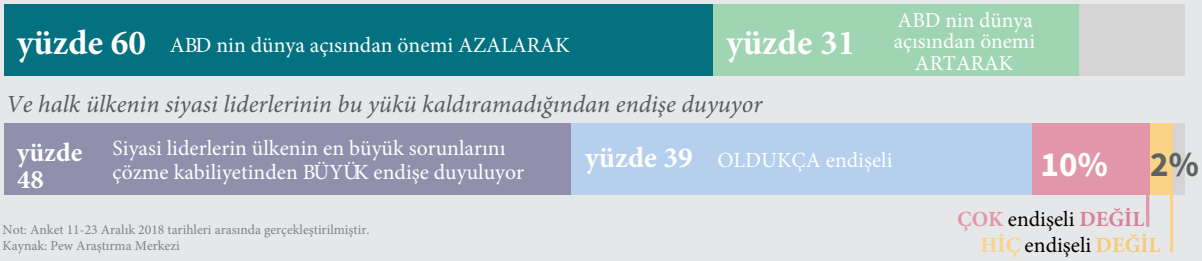

Not: Anket 11-23 Aralık 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.
Kaynak: Pew Araştırma Merkezi

Radarımızda: sağlık riskleri

2019'da uzmanların sadece yüzde 5'i tıbbi bir riski en önemli yeni gelişen risklerden biri olarak değerlendirmiştir. Bu yıl tek istisna salgınlar ve bulaşıcı hastalıklarla ilgili risktir. Uzmanlar yeni bir grip virüsünün hayvanlardan insanlara bulaşmasından ve bir salgına dönüşme ihtimalinden korkmaktadır. Bu husus Mart 2019'da DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından gerçek bir risk olarak kabul edilmiştir.26 Birçok sağlık sorunu AXA-Eurasia Group Gelecek Riskleri Raporu'ndaki diğer büyük risklerle ilişkilidir. Uzun vadede zararlı maddelere maruziyet ile ilgili endişenin artması çevre kirliliğinin bir sonucudur. Kadınlar erkeklere kıyasla bu riskten daha çok endişe duymaktadır; kadınların sağlık risklerinden ortalama olarak daha fazla endişe duymasına uygun olarak, bu risk 12. sırada (erkekler tarafından 20. sırada) gösterilmektedir. -"Dijital demir perde" bağlamındaki teknolojik rekabet tıbbi ilerlemelerden kaynaklanan riskleri etkilemektedir. Salgın ve enfeksiyon tehdidindeki artış giderek daha karmaşık hale gelen ekonomik ve politik ortamlar nedeniyle katlanmaktadır.

> **"Bir devrimin eşiğinde olduğumuza inanıyorum. Yarının tıbbı daha kişiselleştirilmiş, hedefe yönelik, bağlantılı ve evrim niteliğinde olacak. Bu evrim 3D biyobaskı, nanobilim, esnek elektronik cihazlar, makine öğrenimi, hızlı bilişim ve birbirine bağlı cihazlar gibi en son teknolojilerin tıbbi ürünlere uygulanması sayesinde mümkün olacak."** [27]
>
> *Abdul Barakat, AXA Araştırma Fonu faydalanıcısı*

8. Risk: Salgın ve bulaşıcı hastalıklar

Bu risk bu yıl ilk 10 sırada yer alan tek tıbbi risktir. Küresel düzeyde, salgınlar ve bulaşıcı hastalıklarla ilgili temel kaygılar konusunda net bir fikir birliği söz konusu değildir. Uzmanlar üç farklı temel alanın altını çizmektedir Ebola ve Zika gibi yeni bulaşıcı hastalık suçları, antimikrobiyal direnç ve "süper böcekler" ile iklim değişikliği ve sküresel seyahatler nedeniyle bulaşıcı hastalıklarda görülen değişiklikler. İlginçtir ki Afrika'da yaşayan uzmanlar örneklemin geri kalanından kayda değer ölçüde farklı yanıtlar vermektedir. Bu uzmanlar yeni bulaşıcı hastalık suşlarından en fazla endişe duyan gruptur. Ayrıca, bu grupta halkın bu riske ilişkin farkındalık düzeyi konusunda ortalamaya göre daha olumlu bir görüş hakimdir. Bu durum Afrika'nın yakın zaman önce Ebola, Zika ve Chikungunya virüsleri gibi dünya çapında etkilere neden olan büyük bulaşıcı hastalık salgınları ile karşı karşıya kalmasından kaynaklanmaktadır.

26 Silver Age: aging better. AXA Research Fund. 2019.

27 WHO launches new global influenza strategy. World Health Organization. 2019.

Salgın ve bulaşıcı hastalıkları en önemli yeni gelişen riskler arasında gösteren katılımcılar

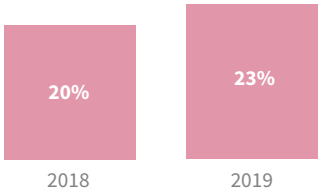

Salgın ve bulaşıcı hastalıkların ortaya çıkış hızına yönelik tahmin

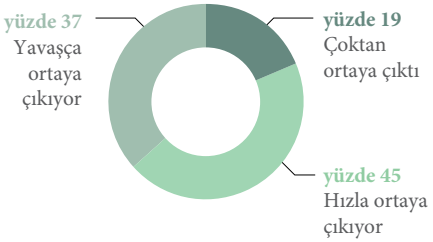

Salgın ve bulaşıcı hastalıklar ile ilgili duyulan temel endişe

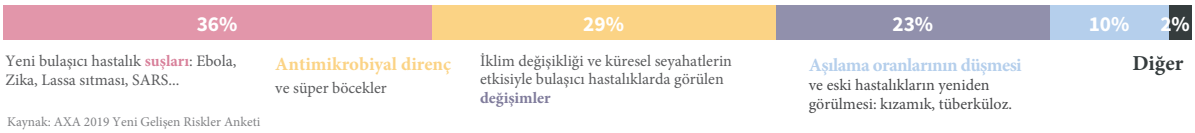

Kaynak: AXA 2019 Yeni Gelişen Riskler Anketi

AXA Grubu Risk Yönetimi: yaşam ve sağlık risklerinde odak noktası

Marine Habart AXA Hayat Sigortası, Mevduatlar & Sağlık Sigortası Birimi'nde Baş Risk Yöneticisi olarak görev yapmaktadır. Başlıca görevi insanların yaşamları boyunca maruz kalabilecekleri sağlıkla ilgili risklerin yönetiminin sağlanmasıdır.

AXA'daki görevinizi nasıl tarif edersiniz?

AXA Grubu Risk Yönetimi'nde sigortalı müşterilerimizin daha iyi bir yaşam sürmelerine katkı sağlanmasına hazırlıklı olmak amacıyla gelecekteki demografik eğilimleri öngörüyoruz. Bu uzun vadeli panoramaya ek olarak, küresel nüfus için büyük sonuçlarla birlikte aniden ortaya çıkabilecek pandemik olaylar gibi biyometrik riskleri de göz önünde bulunduruyoruz.

Yaşam ve sağlık riskleri nelerdir?

Bu riskler ölüm, doğum, engellilik, yaş gibi insan yaşam koşullarıyla ilgilidir. Amacımız ihtiyaç duyduklarında müşterilerimize yeterli bir koruma sağlayabilmek olduğundan, hem tıbbi yansımaları hem de ekonomik sonuçları ele alıyoruz.

Son zamanlarda hangi konularda çalışıyorsunuz?

Büyük çaplı bir pandemik olayının feci sonuçlarının olabileceğini biliyoruz. Örneğin, İspanyol Gribi 1918 ile 1920 yılları arasında dünya genelinde 50 milyon ila 100 milyon kişinin ölümüne neden olmuştur. İklim değişikliği ve tiyal tabakasının erimesi gibi yeni faktörler uzun süredir ortalıkta görülmeyen ölümcül virüsleri açığa çıkarabilecek ve Pandora'nın kutusunun açılmasına neden olarak gelecekte pandemik olayları tetikleyebilecektir. Böyle bir felaketin olası etkisinin değerlendirilmesi için, tamamen müşterilerimize uyarlanmış ve iklim değişikliğini hesaba katan gelişmiş bir pandemik risk modeli geliştirdik.

Gelecekte size heyecan veren herhangi bir zorluk var mı?

Uzun vadeli sağlık risklerinin kendileri tarafından tahmin edilmesi tıbbi gelişmeler ve inovasyon, ekonomik ve siyasi gelişmelerin yanı sıra aktüeryal uzmanlık gibi birçok uzmanlık alanının bilgisine başvurulması gereken çok ilginç bir zorluktur. AXA'da, gelecekteki eğilimleri önceden anlamak üzere AXA Araştırma Fonu ile iş birliği yapan akademisyenlerle ortak çalışmalar yürütüyoruz. Amacımız uzun vadeli bakım ve kritik hastalık sigorta teminatları, telekonsültasyon uygulamaları, ev otomasyonu ve Nesnelerin İnterneti uygulamaları sayesinde müşterilerimize daha uzun ve sağlıklı bir yaşam sürmeleri hususunda yardımcı olunmasıdır.

Deep dive

Değişen bir siyasi ve ekonomik ortamdaki salgın riskit

Dünya genelinde bulaşıcı hastalıkların düzenli olarak ortaya çıkması nedeniyle salgın ve bulaşıcı hastalıkların yayılmasına ilişkin riskler sürekli olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Geçtiğimiz yıl, Demokratik Kongo Cumhuriyeti merkezli bir Ebola epidemisi kapsamının yanı sıra etkilediği alanlardaki şiddet ve tıbbi müdahalelere direnç gösterilmesi başta olmak üzere söz konusu epidemiyle mücadelede yaşanan zorluklar nedeniyle medyada en fazla ilgi gören epidemi olmuştur. Geçtiğimiz yıl boyunca görülen diğer örnekler arasında ateşli hastalık geçiren hacıların kıtalararası seyahatleri, görülmeye devam eden Orta Doğu Solunum Sendromu Koronavirüs (MERS-CoV) olguları ve kızamık gibi eski rahatsızlıkların yeniden görülmesi bulunmaktadır.

Epidemiler ve bulaşıcı hastalıklardan kaynaklanan en büyük risklerden biri makro-çöküntüdür: hastalıklardan kaynaklanan verimlilik kaybı, ticaretin yavaşlaması veya etkilenen bölgelerde şirket faaliyetlerinin durma noktasına gelmesi nedeniyle ortaya çıkan bir ekonomik yavaşlama. Dünya Sağlık Örgütü sınırların kapatılması ve karantinalar gibi bölgesel kapatma uygulamalarını önerme konusunda genelde çok ihtiyatlı davranmasına rağmen, ülkeler genellikle bu önerileri dikkate almamaktadır.

Özellikle, küresel sağlık açısından acil bir durum olmadığında dahi, tedarik zincirine ilişkin sorunlar sağlık alanında daha derinden hissedilmektedir. Geçtiğimiz iki yıl boyunca, ilaç ve cihaz kıtlığı Katar'dan Mısır'a, Fransa'dan ABD ve muhtemelen Brexit sonrası İngiltere'ye kadar çeşitli büyüklüklerdeki pazarları etkilemektedir. Yüksek değerli çeşitli ticaret düzenlemelerinin sürüncemede kaldığı dikkate alındığında, ilaç ve cihazlara ilişkin tedarik zincirlerinde daha fazla aksama yaşanması mümkündür.

En büyük küresel salgın riskleri

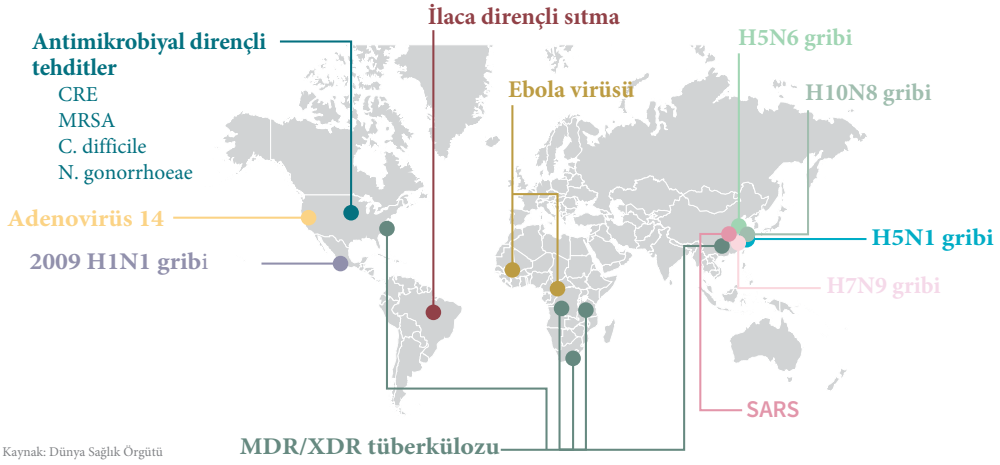

Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü

Genel olarak, hükümetler küresel düzeyde sağlıkla ilgili ciddi bir acil duruma hazırlıklı değildir. Şirketlerden personelini koruma sorumluluğunun bir kısmını üstlenmesi beklenebilir. Bunun yapılmaması halinde, olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilir. Bilhassa fiyatlarını inovasyon ve verimlilik temelinde gerekçelendirmemeleri durumunda, sağlıkla ilgili bir acil durumun ele alınmasına yönelik tedaviler geliştirememeleri ya da sunmamaları sağlık firmaları açısından risk teşkil etmektedir.

Salgın riski temel olarak milliyetçi politikaların giderek daha fazla görülmesi de dahil olmak üzere siyasi ve sosyal faktörler nedeniyle artmaktadır. Epidemiyologlar bile bir salgın veya ciddi epidemi olasılığını kesin olarak tahmin edemese de, epidemilere karşı savunmasızlık daha milliyetçi hale gelen küresel ortamda artmaktadır. Salgın planlaması ve desteği sağlayan uluslararası kuruluşlara verilen destek ve kaynaklar azalmaktadır. Ayrıca, daha milliyetçi bir yönelim ülkelerin yerel çıkarları gözeten ve muhtemelen küresel çıkarlara hizmet etmeyen tedbirler alma riskini artırmaktadır. Bu tedbirlerden bazıları şöyledir: küresel sağlık sorunlarına müdahale için kaynakların yurt dışına tahsis edilmesi konusunda isteksizlik, numune paylaşımı gibi sınır ötesi araştırma girişimlerinde iş birliği yapma isteksizliği, insanların ve ticaretin hareketini engellemek için atılan adımlar. ¬Popülizm ve düzen karşıtı düşünceler de aşılamaya şüpheci bir şekilde yaklaşılmasına neden olmaktadır ve önlenebilir hastalık salgınlarından mustarip olan yerel tehlikeli noktalarda aşılama oranlarının endişe verici şekilde azalmasına katkıda bulunmaktadır.

> **“Asıl endişelendiğim konu, dünyanın dört bir yanında milyonlarca insanı etkileyebilecek veya onların ölümüne neden olabilecek, kontrol altına alınmayan yeni hastalıklar."**
>
> *ABD'den 52 yaşındaki risk yöneticisi*

Deep dive

Tıbbi ilerlemeler ve inovasyona yönelik tehditler

Diğer inovasyon biçimlerine paralel olarak, biyoteknoloji de hızla gelişmektedir ve biyoteknolojinin tıpta bir devrime neden olması beklenmektedir. Genom bilimi, nanopartiküller, mikro akışkanlar ve haberci ribonükleik asit (RNA) teknolojilerindeki ilerlemeler özellikle umut vericidir. Örneğin, en iyi bilinen genomik uygulama olan CRISPR insan hastalık modellerinin geliştirilmesi, tedavi geliştirilmesi ve organizmaların genetik olarak değiştirilmesi amacıyla genlerin eklenmesine veya çıkarılmasına olanak tanımaktadır. CRISPR sivrisineklerin sıtma gibi hastalıkları taşıyamayacak şekilde değiştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Nanopartiküllerin kullanılması suretiyle, aşı uygulaması değiştirilebilecek, aşıların yavaş bir şekilde salınması sağlanabilecek ve bu şekilde, günümüzde birkaç uygulama ile yapılan enjeksiyonların tek bir seferde yapılmasına olanak tanınabilecektir. Ayrıca, protein parçacıklarının büyük biyoreaktörlerde üretilmesi yerine insan vücudunda geçici protein fabrikaları kurulmasını sağlayacak haberci RNA teknolojileri aşı ve ilaç üretimini de geliştirebilecektir. Son olarak, mikro akışkan teknolojisi biyologların deneylerinin hücresel ortamlarını kontrol etmelerini sağlayarak antibiyotik direnç gelişiminin test edilmesine olanak tanımaktadır.

Daha geniş manada, yapay zeka görüntüleme yorumlamasını otomatik hale getirerek doktorların algoritmalara dayalı ikinci bir tanıdan faydalanmasını sağlayabilecektir. Diğer olası yapay zeka uygulamaları arasında teletıbbın bazı yönlerinin otomasyonu bulunmaktadır. Bu ilerlemeler sağlık profesyonellerinin daha yüksek değerli görevlere odaklanmalarını sağlayabilecektir.
Ancak bu fırsatlar yeni riskleri de beraberinde getirmektedir. Biyoteknoloji alanındaki inovasyon üç temel konu nedeniyle tehlikelerle karşı karşıyadır. İlk olarak, daha milliyetçi bir politik ortamda, sınırlı kaynakların bilimsel araştırmalardan ziyade savunmaya ayrılması riski vardır.

İkinci olarak, bu inovasyonlarla alakalı ciddi etik engeller söz konusudur. Girişimciler ve düzenleyiciler sağlık sektöründeki yeni teknolojilerin gücünü değiştirmeye çalıştıklarında bazı ikilemler ortaya çıkmıştır. Bunun örnekleri arasında Çin'de genetiği değiştirilmiş bebeklerin doğması, Avrupalı düzenleyicilerin GDPR'nin mevcut klinik çalışma protokolleriyle uyumlu olmadığı yönünde uyarıda bulunması ve ülkelerin kendi sınırları içinde keşfedilen genetik kodlar üzerindeki haklarını temsil eden genomik egemenlik üzerine yapılan tartışmalar bulunmaktadır.

Üçüncü olarak, inovasyon özellikle siyasi gerilimlerin arttığı ve çok taraflı kuruluşların kılavuzlarının takip edilmesi hususunda isteksizliğin arttığı ABD, İngiltere ve Fransa gibi önde gelen pazarlarda risk altında bulunmaktadır. Örneğin, ABD-Çin arasındaki gerilimler ABD'deki biyoteknoloji risk sermayesi finansmanında bir azalma yaşanmasına sebebiyet vermiştir.

Son olarak, diğer uygulamalarda olduğu gibi, bir zamanlar yalnızca sofistike laboratuvarların kullandığı teknolojiler artık kendin-yap genetik sekanslama kitleri gibi uygulamalar vasıtasıyla daha geniş kitlelerin erişimine açılmıştır. Demokratikleşmeyi sağlayan bu uygulamalar bu ürünlere güvensizliği artıracak olumsuz durumların yaşanma riskini yükseltmektedir. Buna bağlı olarak, biyo-terör saldırılarında olduğu gibi “çift kullanımlı” teknolojilerin kötü niyetli uygulamaları ekonomik, sosyal ve siyasi sorunlar yaratabilecektir.

“Dünya doğal olarak meydana gelen veya insan kaynaklı bir salgın nedeniyle büyük küresel risklerle karşı karşıya. Biyomedikal anlamda tarihte hiç olmadığı kadar hazırlıklı durumdayız ancak kitlesel seyahat, göç, kalabalık şehir merkezleri, iklim değişikliği ve hükümetlerin bulaşıcı hastalık salgınlarına hazırlıklı olmaması nedeniyle günümüzde her zamankinden daha yüksek bir risk söz konusu.”

Lawrence O. Gostin, Direktör, Dünya Sağlık Örgütü Ulusal & Küresel Sağlık Hukuku İş Birliği Merkezi; O'Neill Küresel Sağlık Hukuku Kürsüsü Kurucusu, Georgetown Üniversitesi

Deep dive

Uzun vadede zararlı maddelere maruziyet

Endişe duyulan alanlardan biri hem mevcut hem de gelecek nesiller açısından insan sağlığına zararlı olabilecek maddelere uzun süreli maruziyettir. Sürekli ekonomik büyüme ve sınai kalkınma mevcut ve gelecek nesillerin sağlığı için olumsuz sonuçları olan dışsallıklar meydana getirmektedir. Hava, su ve toprak kirliliğinin tüm insanlar ve diğer canlılar üzerinde geniş yelpazeye yayılan sonuçları bulunmaktadır.

İnsan sağlığına ilişkin sonuçlar özellikle maruziyet yoğunluğuna ve süresine bağlı olarak bir maddeden diğerine değişiklik göstermektedir. Hava kirliliği ile ilgili olarak, kısa süreli maruziyet bile kalp-damar ve solunum rahatsızlıklarına dayalı ölüm oranlarıyla ilişkilidir.28 Zararlı madde kaynaklı kirlilik genellikle uzun dönemde ortaya çıkan rahatsızlıklar ile ilişkilidir. En kötü şöhrete sahip vakalardan biri tanı konması genellikle 40 yıl veya daha uzun sürebilen solunum yolu hastalıklarıyla bağlantılı asbesttir. Başka bir örnek de çoğu ülkede on yıllardır yasaklanmış olmasına rağmen, son zamanlarda tanılanan kanserlerle ilişkili bulunan bir pestisit olan diklorodifeniltrikloroetan veya DDT'dir.

Pestisitler veya PFAS kimyasalları gibi endokrin sistemini hasara uğrattığından şüphelenilen bileşikler de dahil olmak üzere zararlı maddeler dünya çapında yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. 1990 ve 2016 yılları arasında, ortalama pestisit kullanımı Avrupa'da yüzde 25, Asya'da yüzde 71, Amerika kıtasında yüzde 113 ve Okyanusya'da yüzde 297 oranında artış göstermiştir. Çeşitli bilimsel çalışmalar glifosat bazlı herbisitlerin non-Hodgkin lenfoma başta olmak üzere kanser, karaciğer hastalıkları, doğum kusurları ve üreme sorunlarına neden olabileceğini iddia etmektedir. Benzer şekilde, PFAS maddeleri karaciğer hasarı, tiroit hastalığı, doğurganlığın azalması, yüksek kolesterol, obezite, hormon baskılanması ve kanseri tetikleyebilmektedir. Bununla birlikte, maddelere maruziyet ile sağlığa olumsuz etkiler arasında net bir sebep-sonuç ilişkisi kurulması uzun ve zorlu bir süreçtir.

Dünyadaki demografik eğilimler göz önüne alındığında, bu durum çok daha endişe vericidir. Önümüzdeki 30 yılda, dünyada 60 yaşındaki kişilerin nüfusu iki katına çıkacak ve 80 yaşındakilerin nüfusu üçe katlanacaktır. Özellikle hassas durumda bulunan yaşlanan nüfuslar açısından bakıldığında, zararlı maddelere ömür boyu maruziyet ile ilgili hastalıkların gelişimi diyabet, obezite, kanserler gibi kronik hastalıkların yükünü artırabilecektir. Ek olarak, pestisitler ve PFAS maddelerinin üreme sorunlarıyla bağlantılı olması sebebiyle, bu durum gelişmiş ülkelerde doğurganlık azalması sorununu da şiddetlendirebilecektir.

Her ne kadar bunlar uzun süredir devam eden endişeler olsa da, uzun soluklu hukuk mücadeleleri ve bilimsel anlaşmazlıklar bir atalet etkisi yaratmaktadır ve AB'de “ihtiyatlılık ilkesinin” geliştirilmesine rağmen, zararlı olması muhtemel maddelere ilişkin ortaya çıkan risklerin azaltılması amacıyla şu ana kadar çok az sayıda önemli düzenleme kararı dışında adım atılmamıştır. Aynı zamanda, zararlı maddelere ilişkin kamu denetiminde son yıllarda artış görülmektedir. Örneğin, 2015 yılından beri ve Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı'nın herbisit glifosatı “insanlar için muhtemelen kanserojen” şeklinde sınıflandırdığı çalışmasının yayınlanmasından bu yana, glifosat medyada çok fazla yer bulmaktadır.

28 Ambient Particulate Air Pollution and Daily Mortality in 652 Cities. The New England Journal of Medicine. 2019.

Teşekkür: AXA

Bu proje AXA Grubu'nun Yeni Gelişen Riskler ekibinin çalışmaları ve özverisi olmadan gerçekleştirilemezdi:

Helene Chauveau

Estelle Hascoet

Camille Niberon

Clara Gambaro

Üst yönetimimize vizyonları ve sürekli destekleri için minnettarız:

Thomas Buberl, *AXA Grubu CEO'su*

Alban de Mailly Nesle, *AXA Grubu Risk ve Yatırım Baş Sorumlusu*

Renaud Guide, *AXA Grubu Baş Risk Yöneticisi*

Ulrike Decoene, *AXA Grubu İletişim, Marka ve Kurumsal Sorumluluk Birimi Başkanı*

Patricia Plas, *AXA Grubu Halkla İlişkiler Direktörü*

Sinead Finlay, *AXA XL Global İletişim Direktörü*

Gilles Moec, *AXA Grubu Baş Ekonomisti*

Bilgi ve öngörülerini cömertçe paylaşan AXA ekiplerine minnettarız:

AXA Climate

AXA Araştırma Fonu (Research Fund)
AXA XL İletişim

AXA XL Siber

AXA XL Risk Danışmanlığı

AXA XL Risk Yönetimi

AXA Grubu İletişim

AXA Grubu Kurumsal Sorumluluk

AXA Grubu Veri Gizliliği

AXA Grubu Öngörü

AXA Grubu Halkla İlişkiler

AXA Grubu Risk Yönetimi

AXA Grubu Güvenlik

Araştırma, Mühendislik ve Vizyon

Akademik gözetimleri için AXA-ENS Risklerin Jeopolitiği Kürsüsü'ne minnettarız:

Prof. Dr. J. Peter Burgess

Dr. Sarah Perret

Uzmanlıklarını paylaşan kurum dışı paydaşlarımıza minnettarız:

Dr. Helene Lavoix

Jean-Michel Valantin

Teşekkür: Eurasia Group

Proje Eurasia Group'un Küresel Makro; Jeoteknoloji; Küresel Enerji ve Doğal Kaynaklar; Küresel Sağlık; Asya; Avrupa ve Kuzey Amerika'daki birimleriyle iş birliği içerisinde gerçekleştirilmiştir. Projeye katkıda bulunanlara teşekkürü bir borç biliriz:

Kevin Allison
Akhil Bery
Aditya Bhattacharji
Kelsey Broderick
Clarise Brown
Mary Kathleen Burke
Shenli Cai
Nicholas Consonery
Rohitesh Dhawan
Robert D. Kaplan
Alexander Kazan
Thao Nguyen Kelly
Leon Levy
Charles Lichfield
Todd Mariano
Peter Mumford
Tsveta Petrova
Hilary Novik Sandberg
Karthik Sankaran
Allison Sherlock
Meredith Sumpter
Paul Triolo

Ayrıca, Eurasia Group Başkanlık Ofisi'ne destekleri ve büyük katkılarından dolayı minnetlerimizi sunarız:

Ian Bremmer
Sarah Henning
Kim Tran

Bu proje Eurasia Group'un Editoryal, Tasarım ve İletişim ekiplerinin olağanüstü katkıları olmadan gerçekleştirilemezdi:

Erina Aoyama
Paige Fusco
Annie Gugliotta
Brian Harper
Jonathan House
Gerald Mizejewski
Edana Ng
Gabriella Turrisi
Ari Winkleman

Projeye ilişkin videolar Eurasia Group'a bağlı GZERO Media ekibinin katkıları olmaksızın hazırlanamazdı:

Alexsandra Sanford
Alex Kliment
Nolan Ticer
Mike Brookes

Ek

AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi'nin Metodolojisi

Çalışma AXA tarafından geliştirilen ve anketler konusunda uzman bir bağımsız danışmanlık firmasının tavsiyelerinin ardından son şekli verilen bir çevrimiçi anket aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Anket İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde sunulmuştur.

Sıralamadaki yükselişler ve düşüşler risk değerlendirmesine dair fiili değişiklikleri değil, katılımcıların risk algısını yansıtmaktadır. Algılanan bir risk hiç değişmemiş olabilir ancak başka bir riskin daha yüksek veya düşük olduğu algılanmaktadır ve bu durum diğer riskleri etkilemektedir.

Yeni gelişen risklere ilişkin genel sıralama hem belirli bir riske verilen oy sayısına hem de risk skoruna bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Formüle bakıldığında, herhangi bir i riski için, risk skoru aşağıdaki şekilde belirlenmektedir:

$$risk\ score_i = \sum_{i=1}^{n} (point_i * n)$$

Bu formülde, *n i* riski konusunda aynı endişeyi paylaşan katılımcıların sayısıdır ve puani¬ i riskinin sıralamadaki yerine yönelik verilen puandır.

1. sıra	5 puan
2. sıra	4 puan
3. sıra	3 puan
4. sıra	2 puan
5. sıra	1 puan

Anketin muhtemel sınırlarının bulunduğunun bilincindeyiz:

• Dil katılımcıların soruları belli bir şekilde yorumlamalarını etkileyebilir. Bu tür önyargıların sınırlandırılması amacıyla, anket sorularında farklı yorumlanma ihtimalini olduğunca azaltan basit ve öz bir dil kullanılmaktadır. Bununla birlikte, telefonda ya da yüz yüze olsun bir kişi tarafından yapılan görüşmelere kıyasla çevrimiçi yazılı anketlerde bu tür endişeler sınırlıdır.
• Katılımcılardan yeni gelişen 25 riski sıralaması istenmiş ve bu şekilde, diğer risklerin ilk 25 risk listelerine dahil edilme ihtimali engellenmiştir. Bununla birlikte, ilk açık uçlu soruyla katılımcılardan gelecek beş ila on yıl içinde toplum üzerinde en önemli etkiye sahip olacağını düşündükleri bir risk yazmaları istenmiş ve bu durum telafi edilmiştir.
• Bazı sosyo-demografik gruplar risk uzmanlarının profili nedeniyle örnekleme dahil popülasyonda olduğundan fazla temsil edilmektedir.

Eurasia Group çevrimiçi duygu analizinin metodolojisi

Büyük veri 2019 AXA Yeni Gelişen Riskler Anketi'nde belirlenen risklerin kamuoyu gözündeki algısı ve önceliklendirilmesini anlamak için kullanılabilmektedir. Radikal görüşleri olduğundan fazla temsil eğilimi bulunan sosyal medya platformlarından toplanan verilere dayalı hareket etmek yerine, çevrimiçi bilgi arama eğilimlerini kullanmayı tercih ettik. Geniş kapsamlı ve derin bilgi toplama amacıyla en iyi iki küresel kaynaktan yararlandık: Google ve Wikipedia. Ankete katılan uzmanlar tarafından belirlenen risk setlerine dayanarak yerel dilde aramalar gerçekleştirdik. Halkın algısının zaman içinde nasıl değiştiğini anlamak ve bu risklerin önceliklendirilmesi hususunda halkla uzmanları karşılaştırmak üzere, tüm verileri normalize edip bir araya getirdik. Bu amaçla, ampirik bilgi arama azami değerinin belirleyici olduğu bir ölçek geliştirmek üzere standart bir prosedür kullandık. Bu prosedür 0-100 arasında değişen bir kamuoyu duygu endeksi oluşturmamızı sağladı.

Bu yaklaşımın avantajları arasında geleneksel kamuoyu yoklamalarına kıyasla daha hızlı ve seri güncellenebilir veri toplanması bulunmaktadır. Toplumun ürettiği veriler sayesinde, yanıtları anket tasarımcılarının sağladığı şıklarla kısıtlanan ve "toplumsal açıdan makbul" yanıtlar arasından seçim yapma eğiliminde bulunan bireyler başta olmak üzere insanlara görüşlerinin sorulmasına özgü klasik önyargılardan kaçınılabilmektedir.

Aynı zamanda, bu tür büyük veri kullanımlarına ilişkin sınırlamalar söz konusudur. ¬İlk olarak, dünya genelinde çevrimiçi bilgi arayanların demografik özellikler bakımından genel popülasyondan ne kadar farklı olduklarını iyi bir şekilde anlayamıyoruz. Bu farklılıkların en az gelişmiş ülkelerde ve en dezavantajlı sosyoekonomik gruplar arasında en fazla olduğuna inanılmaktadır. Bununla birlikte, sosyal medya platformu kullanımından ziyade internet kullanımının en temsili olduğuna inanılmaktadır. İkinci olarak, internette bilgi aramanın "toplumun ürettiği verilerle" ilgili olarak çok kaygı duyulan başka bir sınırlama konumundaki botlar ve yalan haberlerin sebep olduğu kötü niyetli dezenformasyona karşı daha dayanıklı olduğuna inanılmaktadır. Üçüncü olarak, araştırmalar internetten bilgi toplamanın bir konuya verilen desteğe ilişkin mutlak öngörüler sağlamakta yetersiz kalmasına rağmen, zaman içinde ve farklı konulardaki desteğe ilişkin göreceli değişimler hakkında iyi bilgiler sunduğunu göstermektedir.

Detailed results of the Survey

#	2018 Anketindeki Sıra	2019 Anketindeki Sıra	Yön
1	İklim değişikliği	İklim değişikliği	=
2	Siber güvenlik riskleri	Siber güvenlik riskleri	=
3	Jeopolitik istikrarsızlık	Jeopolitik istikrarsızlık	=
4	Doğal kaynak yönetimi	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar	↗
5	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar	Doğal kaynak yönetimi	↘
6	Yapay zeka ve büyük veri	Yapay zeka ve büyük veri	=
7	Güvenliğe yönelik yeni tehditler	Kirlilik	↗
8	Kirlilik	Salgın ve bulaşıcı hastalıklar	↗
9	Tıbbi ilerlemeler ve yenilikler	Güvenliğe yönelik yeni tehditler	↘
10	Salgın ve bulaşıcı hastalıklar	Makroekonomik riskler	↗
11	Makroekonomik riskler	Mali riskler	↗
12	İşin geleceği	İşin geleceği	=
13	Kronik hastalıklar	Tıbbi ilerlemeler ve yenilikler	↘
14	Yıkıcı teknolojiler	Teknoloji kullanımı ile ilgili etik düşünceler	↗

15	Kripto paralar ve finansal teknolojiler	Yıkıcı teknolojiler	↘
16	Teknoloji kullanımı ile ilgili etik düşünceler	Sosyal koruma sistemlerinin zayıflaması	↗
17	Mali riskler	Kronik hastalıklar	↘
18	Akıllı ve otonom sistemler	Zararlı maddelere uzun süreli maruziyet	↗
19	Sosyal koruma sistemlerinin zayıflaması	Akıllı ve otonom sistemler	↘
20	Enerji geçişi	Enerji geçişi	=
21	Değişen sağlık uygulamaları ve yeni meslek hastalıkları	Parasal ve mali politikalar	↗
22	Zararlı maddelere uzun süreli maruziyet	Değişen sağlık uygulamaları ve yeni meslek hastalıkları	↘
23	Değişen düzenleyici ortam	Kripto paralar ve finansal teknolojiler	↘
24	Parasal ve mali politikalar	Değişen düzenleyici ortam	↘
25	Uzay riskleri	Uzay riskleri	=

Risklerin algılanan ortaya çıkış hızı

Riskler en yakın gelecekte ortaya çıkacak olanlardan en uzun vadede ortaya çıkacak olanlara kadar azalan sırayla belirtilmektedir.

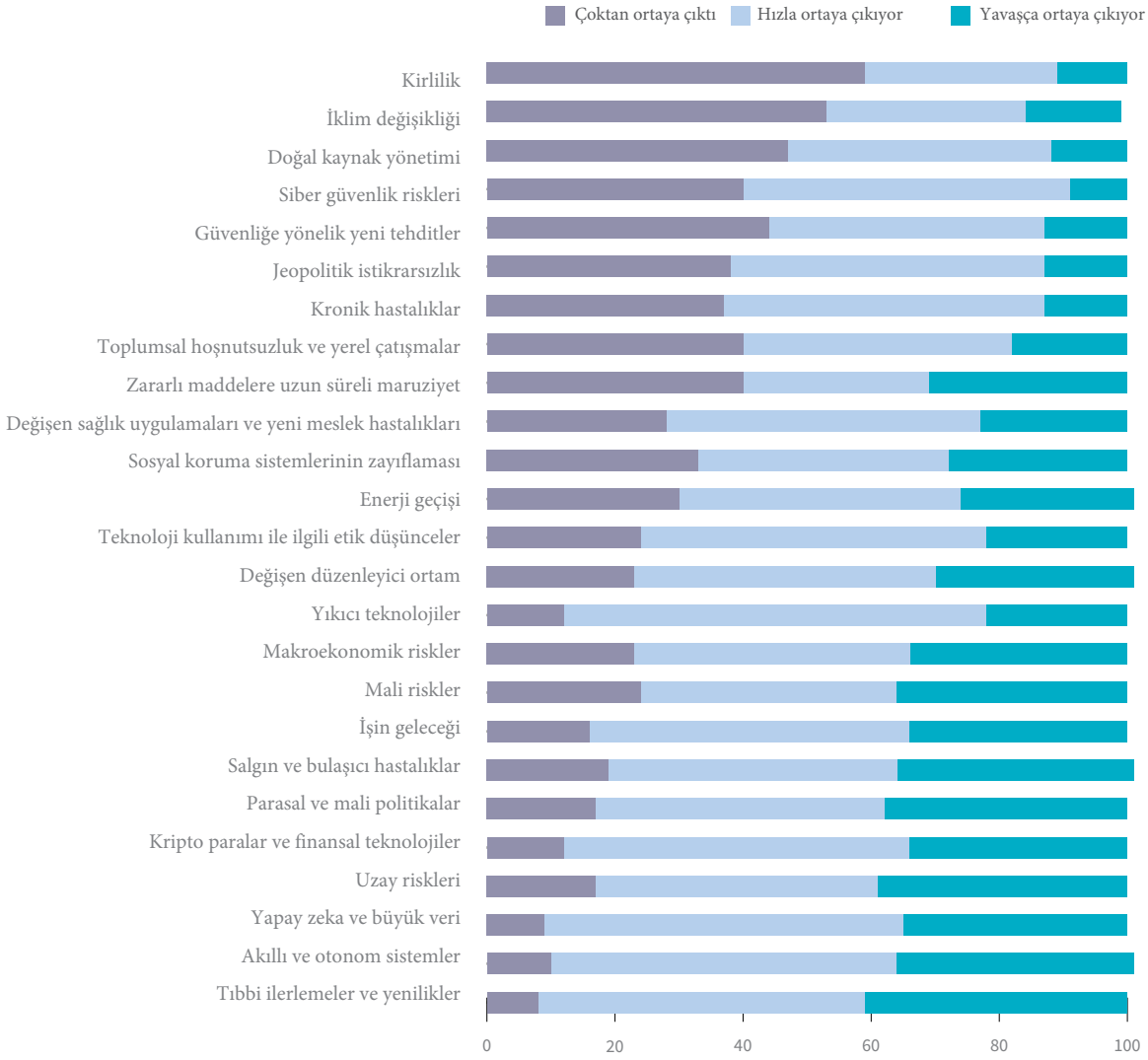

Kamu kuruluşlarının algılanan farkındalık düzeyinden duyulan memnuniyet

Ankete katılan uzmanlara göre halkın farkındalığı bakımından en tatmin edici olandan en tatmin edici olmayana kadar riskler azalan sırayla belirtilmektedir.

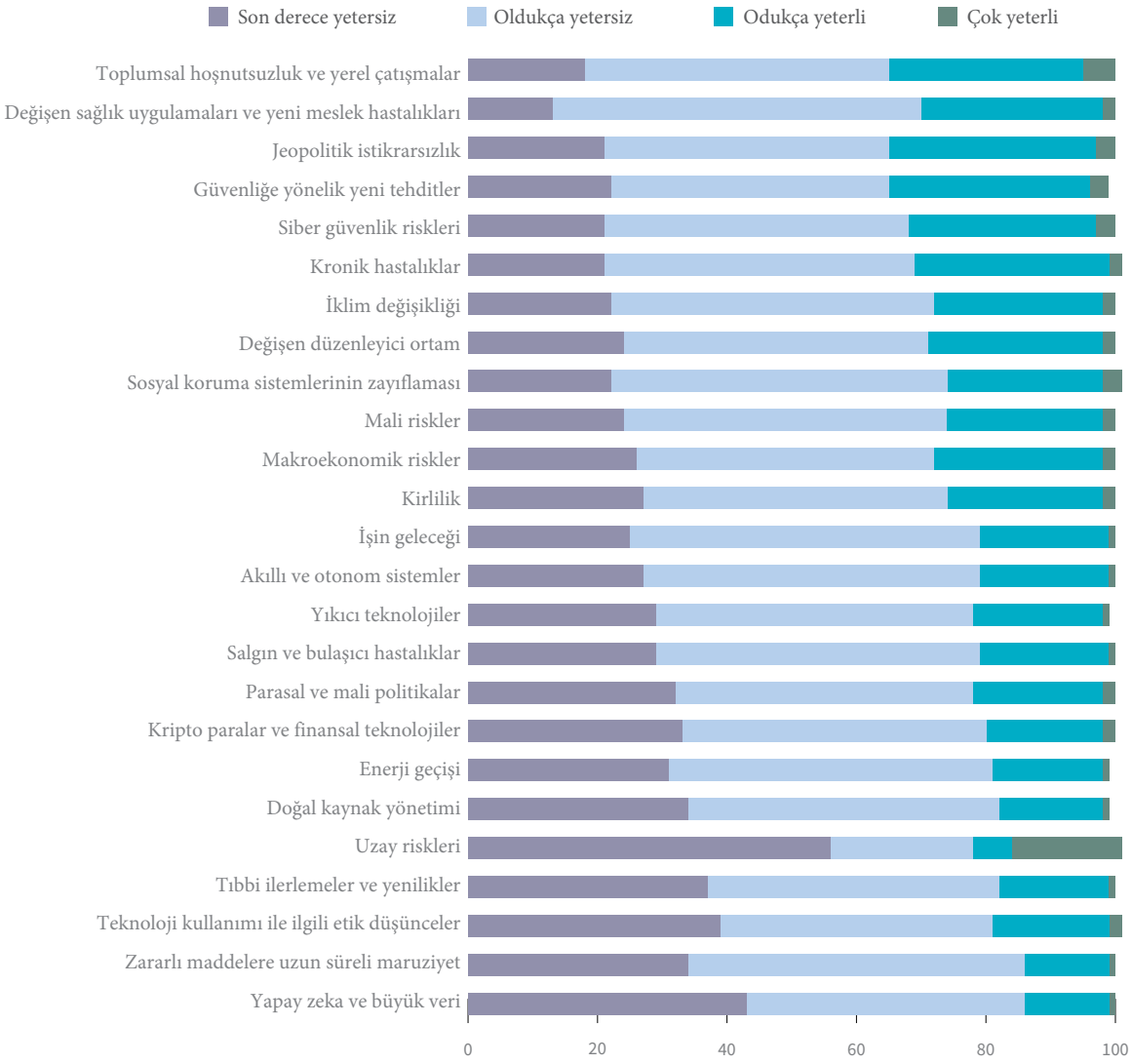

Kamu kuruluşlarının algılanan hazırlık düzeyinden duyulan memnuniyet

Ankete katılan uzmanlara göre kamu kuruluşlarının hazırlık durumları bakımından en tatmin edici olandan en tatmin edici olmayana kadar riskler azalan sırayla belirtilmektedir.

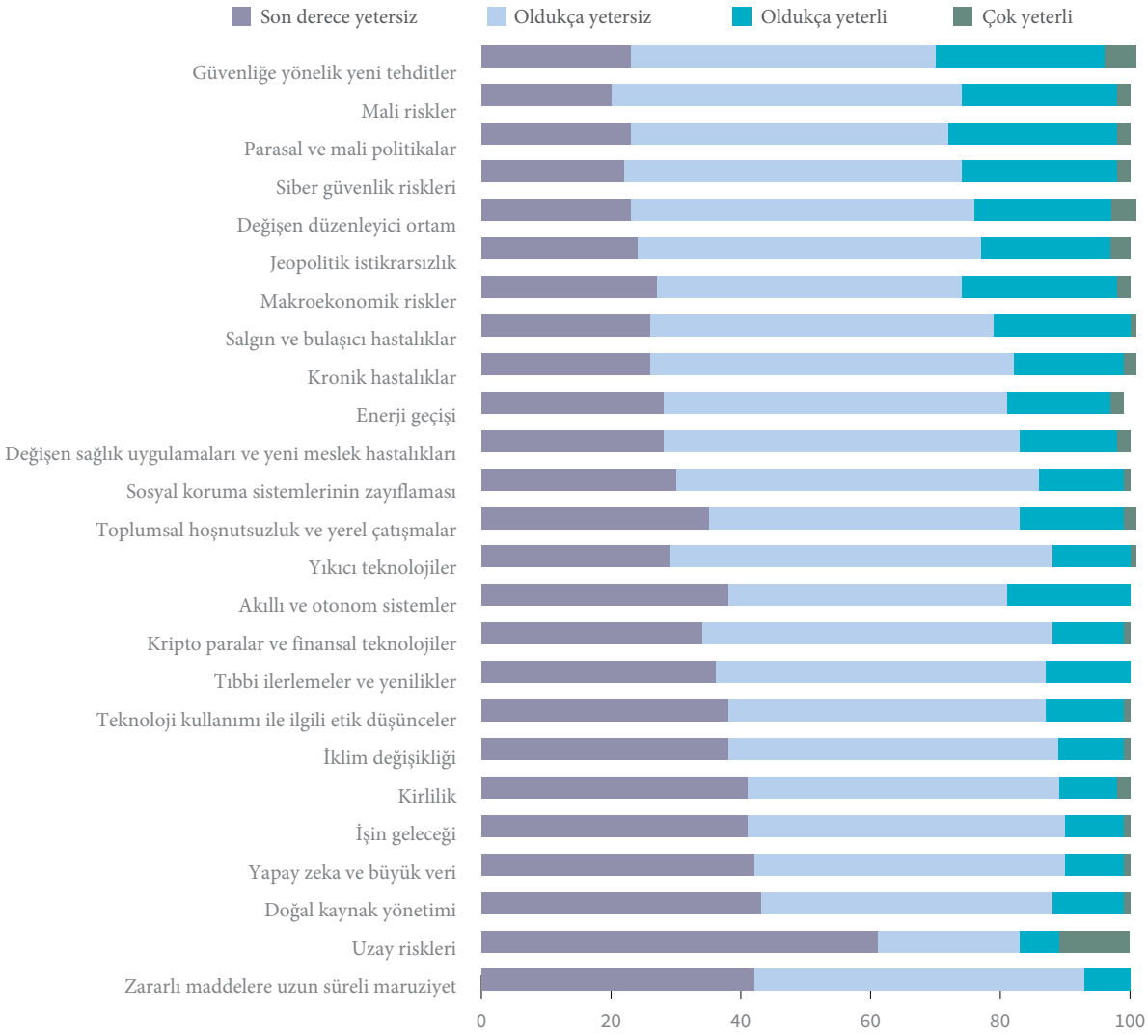

AXA Önemli yasal bilgiler

AXA Grubu 171.000 çalışanıyla 61 ülkede 105 milyon müşteriye hizmet veren sigorta ve varlık yönetimi alanında dünya lideri bir şirkettir. 2018 yılında, UFRS gelirleri 102,9 milyar euro ve tali gelirleri ise 6,2 milyar euro tutarındadır. 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle, AXA'nın yönettiği varlıklar 1.424 milyar euro tutarındadır.

AXA adi hisse senedi Euronext Paris Borsası A endeksinde CS (ISN FR 0000120628 - Bloomberg: CS FP - Reuters: AXAF.PA) koduyla işlem görmektedir. AXA'nın Amerikan Depo Hisse Senedi ise OTC QX platformunda AXAHY koduyla işlem görmektedir.

AXA Grubu Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi (DJSI) ve FTSE4GOOD gibi uluslararası ana SRI (Toplumsal Sorumluluk Sahibi Yatırım) endekslerine dahil edilmiştir.

AXA Birleşmiş Milletler Çevre Programının Finans Girişimi (UNEP FI) Sürdürülebilir Sigorta Prensipleri'nin kurucu üyesi ve Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım Prensiplerinin de imzacısı durumundadır.

For more information:

Yatırımcı İlişkileri	**+33.1.40.75.48.42**	**Bireysel Hissedar İlişkileri**	**+33.1.40.75.48.43**
Andrew Wallace-Barnett	+33.1.40.75.46.85		
François Boissin	+33.1.40.75.39.82		
Aayush Poddar	+33.1.40.75.59.17	**Basınla İlişkiler**	**+33.1.40.75.46.74**
Mikael Malaganne	+33.1.40.75.73.07	Julien Parot	+33.1.40.75.59.80
Mathias Schvallinger	+33.1.40.75.39.20	Farah El Mamoune	+33.1.40.75.46.68
Alix Sicaud	+33.1.40.75.56.66	Jonathan Deslandes	+33.1.40.75.97.24

Kurumsal Sorumluluk stratejisi: axa.com/en/about-us/strategy-commitments

SRI sıralamaları: axa.com/en/investor/sri-ratings-ethical-indexes

Eurasia Group: Önemli yasal bilgiler

Bu çalışma, muhatabı tarafından kullanılmak üzere Eurasia Group tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmanın genel bir arka plan araştırması olması planlanmış ve bu araştırmayla herhangi bir ticari yatırım, ticaret konusu veya sorunu ile ilgili tavsiye sağlanması amaçlanmamıştır. İlgili çalışmanın bu amaçlarla kullanılmaması gerekmektedir. Çalışma, muhatabı haricinde başka kişilere sağlanmayacaktır. Bu yayının hiçbir kısmı, Eurasia Group'un önceden verdiği onay olmadan çoğaltılamaz, bir erişim sisteminde saklanamaz veya elektronik veya başka yöntemler kullanılarak hiçbir şekilde iletilemez.

© 2019 Eurasia Group, 149 Fifth Avenue, 15th Floor, New York, NY 10010

AXA

eurasia group